

www.qbz.gov.al

FLETORJA ZYRTARE E REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Botim i Qendrës së Botimeve Zyrtare

Viti: 2020 – Numri: 217

Tiranë – E hënë, 14 dhjetor 2020

PËRMBAJTJA

	Faqe
Ligj nr. 133/2020 datë 29.10.2020	Për disa shtesa dhe ndryshime në ligjin nr. 108/2014, “Për Policinë e Shtetit”, të ndryshuar..... 16725
Vendim i Kuvendit nr. 73/2020, datë 3.12.2020	Për rrëzimin e dekretit nr. 11 841, datë 20.11.2020, të Presidentit të Republikës, “Për kthimin e ligjit nr. 133/2020, ‘Për disa shtesa dhe ndryshime në ligjin nr. 108/2014, ‘Për Policinë e Shtetit’, të ndryshuar” 16727
Akt normativ i Këshillit të Ministrave nr. 33, datë 11.12.2020	Për një shtesë në ligjin nr. 7703, datë 11.5.1993, “Për sigurimet shoqërore në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar..... 16728
Vendim i Këshillit të Ministrave nr. 1007, datë 11.12.2020	Për dhënie trajtimi të veçantë financiar familjes së të ndjerit Klodian Rasha..... 16728
Urdhër i ministrit të Drejtësisë nr. 408, datë 3.12.2020	Për miratimin e standardeve dhe metodologjisë së inspektimit të veprimtarisë së noterëve..... 16728
Vendim i Bankës së Shqipërisë nr. 70, datë 2.12.2020	Për miratimin e rregullores “Për raportin neto të financimit të qëndrueshëm të bankave”..... 16760
Vendim i Bankës së Shqipërisë nr. 71, datë 2.12.2020	Për disa ndryshime në rregulloren “Mbi raportimet në Bankën e Shqipërisë sipas sistemit raportues të unifikuar”..... 16777

LIGJ
Nr. 133/2020

PËR DISA SHTESA DHE NDRYSHIME
NË LIGJIN NR. 108/2014,
“PËR POLICINË E SHTETIT”,
TË NDRYSHUAR

Në mbështetje të neneve 78 e 83, pika 1, të Kushtetutës, me propozimin e Këshillit të Ministrave dhe të një deputeti,

KUVENDI
I REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

VENDOSI:

Në ligjin nr. 108/2014, “Për Policinë e Shtetit”, të ndryshuar, bëhen këto shtesa dhe ndryshime.

Neni 1

1. Në nenin 6 pas pikës 29 shtohet pika 29/1 me këtë përmbajtje:

“29/1. “Veprimtari informative” është çdo veprim apo masë e Policisë së Shtetit, përfshirë informacionet e marra nga përdorimi i teknikave të gjurmimit apo mbikëqyrjes së veçantë të komunikimeve joelektronike, dokumentimin e tyre, sipas legjislacionit në fuqi, në kuadër të parandalimit të kryerjes së veprave penale, hetimit penal apo ruajtjes së rendit e të sigurisë publike.”.

Neni 2

Pas nenit 7 shtohet neni 7/1 me këtë përmbajtje:

“Neni 7/1

Komiteti Kombëtar i Politikave për
Parandalimin dhe Luftën Kundër Krimit
të Organizuar

1. Pranë ministrit përgjegjës për çështjet e sigurisë e rendit publik krijohet dhe funksionon Komiteti Kombëtar i Politikave për Parandalimin dhe Luftën Kundër Krimit të Organizuar.

2. Komiteti Kombëtar i Politikave për Parandalimin dhe Luftën Kundër Krimit të Organizuar ka për objekt të veprimtarisë së tij

hartimin, koordinimin, monitorimin dhe vlerësimin e strategjive dhe të planit të masave për parandalimin e krimit të organizuar.

3. Komiteti kryesohet nga përfaqësuesi i Ministrisë së Brendshme dhe ka në përbërje përfaqësues të Ministrisë së Drejtësisë, Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë, përfaqësues të Prokurorisë së Përgjithshme, Prokurorisë së Posaçme Kundër Korrupsionit dhe Krimit të Organizuar, përfaqësues të Shërbimit Informativ të Shtetit, Drejtorisë së Përgjithshme të Policisë së Shtetit, agjencisë përgjegjëse për luftën kundër terrorizmit dhe agjencisë përgjegjëse për pastrimin e parave.

4. Komiteti harton e publikon të dhëna për studime që identifikojnë shkaqet bazë të krimit, kontrole sigurie, tendencat dhe kërcënimet e krimit të organizuar, rrethanat në të cilat vepron krimi i organizuar, grupet profesionale dhe teknologjite e përfshira në kriminalitet, duke përfshirë palët shtetërore dhe joshtetërore, efektivitetin e eficientë të ligjeve, të politikave dhe të planeve të masave për të parandaluar e për të ulur krimin e organizuar, përmbushjen e detyrimeve që rrjedhin nga marrëveshjet ndërkombëtare.

5. Komiteti mbledhet të paktën një herë në 3 muaj dhe i paraqet raport periodik mujor Këshillit të Ministrave. Komiteti, me propozimin e ministrit të Brendshëm, miraton rregulla të hollësishme për funksionimin e tij.”.

Neni 3

Në nenin 17, pika 1, shkronja “c”, togfjalëshi “legjislacionin penal dhe procedural penal” zëvendësohet me togfjalëshin “legjislacionin në fuqi” dhe pas shkronjës “i” shtohet shkronja “j” me këtë përmbajtje:

“j) zbaton detyrat në shërbim të administrimit të qetë dhe të rregullt të proceseve zgjedhore ose të referendumeve, bashkëpunon me administratën zgjedhore dhe raporton për veprimtarinë e strukturave të policisë në zgjedhje ose në referendume, sipas rregullave të përcaktuara në këtë ligj, në Kodin Zgjedhor dhe në aktet nënligjore të miratuara nga Komisioni Qendror i Zgjedhjeve.”.

Neni 4

Në nenin 19, pika 7 ndryshohet si më poshtë:

1. “Pas fjalës “qendror” shtohen fjalët “vendor dhe strukturat e veçanta”.

2. Pika 8 shfuqizohet.

Neni 5

Pas nenit 45 shtohet neni 45/1 me këtë përmbajtje:

“Neni 45/1

Transferimi i punonjësit të policisë në struktura të tjera shtetërore

1. “Transferim në struktura të tjera shtetërore” është emërimi i punonjësit të policisë në një institucion publik jashtë Policisë së Shtetit.

2. “Institucioni në të cilin punonjësi i policisë transferohet” është Ministria e Brendshme, institucionet në varësi të saj, si dhe organe apo institucione të tjera të administratës shtetërore, të cilat kanë në organikë funksione që mund të kryhen profesionalisht nga punonjës të Policisë së Shtetit.

3. Punonjësi i policisë mund të transferohet në funksione të ndryshme në struktura të tjera shtetërore, në rast se kjo kërkohet ose miratohet nga autoritetet zyrtare përgjegjëse, në përputhje me kriteret e parashikuara për çdo funksion.

4. Gjatë kohës që punonjësi i policisë shërben si i transferuar në pozicione të ndryshme jashtë strukturës së Policisë së Shtetit, ai nuk gëzon atributet që lidhen me statusin e policisë gjyqësore dhe as ato që lidhen me statusin e punonjësit të Policisë së Shtetit.

5. Në rastet kur punonjësi i policisë transferohet në administratën publike, ai emërohet në funksione me nivel ekuivalent me gradën e tij policore. Ekuivalentimi i gradave të Policisë së Shtetit dhe administratës publike për qëllime të zbatimit të këtij ligji bëhet me vendim të Këshillit të Ministrave.

6. Punonjësi i policisë, i transferuar sipas këtij neni, mund të rikthehet në detyrë brenda strukturave të Policisë së Shtetit, sipas të njëjtave rregulla dhe procedura që ndiqen edhe në rastin e transferimit të tij jashtë strukturave të saj, në përputhje me kualifikimin profesional dhe gradën policore.

7. Transferimi i punonjësit të policisë në struktura të tjera shtetërore nuk konsiderohet dalje nga Policia e Shtetit në kuptimin e nenit 48 të ligjit.

8. Periudha e shërbimit të punonjësit të Policisë së Shtetit, të transferuar sipas këtij neni në funksione jashtë Policisë së Shtetit, konsiderohet si periudhë e vlefshme për efekte të vjetërsisë së shërbimit.

9. Punonjësi i Policisë së Shtetit ka të drejtën e lëvizjes paralele dhe ngritjes në detyrë në pozicionet e administratës publike sipas parashikimeve të ligjit nr. 152/2013 “Për nëpunësin civil” pas ekuivalentimit të gradave policore me ato civile.

10. Punonjësit të Policisë së Shtetit, që fiton të drejtën e studimeve në fushën e sigurisë në një prej universiteteve të vendeve anëtare të OECD-së ose të BE-së, i ruhet e drejta e rikthimit në të njëjtin pozicion me mbarimin e studimeve. Periudha e studimeve konsiderohet si periudhë e vlefshme për efekte të vjetërsisë së shërbimit.

11. Rregullat dhe procedurat e hollësishme për zbatimin e këtij neni përcaktohen me vendim të Këshillit të Ministrave.

Neni 6

Neni 49, pika 1 ndryshohet si më poshtë:

“1. Një person rikthehet në polici në rastet kur është liruar sipas arsyeve të parashikuara në nenin 46, pika 2, shkronjat “c” dhe “ç”. Rikthimi në polici mund të bëhet në çdo kohë vetëm për nevojat të Policisë së Shtetit dhe nëse personi plotëson kërkesat e poshtëshënuara:

a) kalon me sukses procesin e vlerësimit kalimtar sipas procedurës së parashikuar në ligjin nr. 12/2018, “Për vlerësimin kalimtar dhe periodik të punonjësve të Policisë së Shtetit, Gardës së Republikës dhe Shërbimit për Çështjet e Brendshme dhe Ankesat në Ministrinë e Brendshme”, të ndryshuar.

b) plotëson kriteret ligjore dhe profesionale të pozicionit të punës.”.

Neni 7

Në nenin 84, pas fjalës “policore” shtohen fjalët “dhe jopolicore”.

Neni 8

Neni 131 ndryshohet si më poshtë:

“Neni 131
Masa të veçanta

1. Gjatë veprimtarisë informative-gjurmuese, me qëllim parandalimin e veprave penale, zbulimin e veprave penale, identifikimin apo lokalizimin e autorëve të tyre, Policia e Shtetit merr, grumbullon, përpunon dhe dokumenton informacion dhe të dhëna nëpërmjet:

a) mbikëqyrjes së veçantë zanore të komunikimeve joelektronike të personave të dyshuar në ambiente publike apo të hapura për publikun me autorizim të prokurorit;

b) mbikëqyrjes së veçantë vizuale të personave të dyshuar në vende publike apo të hapura për publikun;

c) gjurmimit ose mbikëqyrjes së veçantë të personave të dyshuar nëpërmjet përdorimit të mjeteve, pajisjeve apo teknikave të veçanta për identifikimin ose lokalizimin e vendndodhjes së tyre.

2. Kushtet, rregullat, procedurat dhe afatet që zbatohen për përdorimin e masave të veçanta të parashikuara në pikën 1 të këtij neni, përcaktohen me udhëzim të përbashkët të ministrit përgjegjës për rendin dhe sigurinë publike, të Prokurorit të Përgjithshëm dhe të drejtuesit të Prokurorisë së Posaçme Kundër Korrupsionit dhe Krimit të Organizuar.

3. Ministri përgjegjës për rendin dhe sigurinë publike, Prokurori i Përgjithshëm dhe drejtuesi i Prokurorisë së Posaçme Kundër Korrupsionit dhe Krimit të Organizuar mund të kontrollojnë në çdo kohë zbatimin e rregullave dhe procedurave të parashikuara në udhëzimin e përbashkët të përcaktuar në pikën 2 të këtij neni.”.

Neni 9
Nxjerrja e akteve nënligjore

Ngarkohet Këshilli i Ministrave të nxjerrë aktet nënligjore në zbatim të pikave 5 dhe 11 të nenit 45/1 të ligjit brenda 3 muajve nga hyrja në fuqi e tij.

Ngarkohen ministri i Brendshëm, Prokurori i Përgjithshëm dhe drejtuesi i Prokurorisë së Posaçme Kundër Korrupsionit dhe Krimit të Organizuar që të nxjerrin aktet nënligjore në zbatim të nenit 131 të ligjit brenda 3 muajve nga hyrja në fuqi e tij.

Neni 10
Hyrja në fuqi

Ky ligj hyn në fuqi 15 ditë pas botimit në Fletoren Zyrtare.

KRYETAR
Gramoz Ruçi

Miraturar në datën 29.10.2020.

VENDIM
Nr. 73/2020

**PËR RRËZIMIN E DEKRETIT NR. 11 841,
DATË 20.11.2020, TË PRESIDENTIT
TË REPUBLIKËS, “PËR KTHIMIN E
LIGJIT NR. 133/2020, ‘PËR DISA SHITESA
DHE NDRYSHIME NË LIGJIN NR.
108/2014, ‘PËR POLICINË E SHTETIT’,
TË NDRYSHUAR”**

Në mbështetje të nenit 85, pika 2, të Kushtetutës, dhe nenit 86 të Rregullores së Kuvendit,

KUVENDI
I REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

VENDOSI:

I. Rrëzimin e dekretit nr. 11 841, datë 20.11.2020, të Presidentit të Republikës, “Për kthimin e ligjit nr. 133/2020, ‘Për disa shtesa dhe ndryshime në ligjin nr. 108/2014 ‘Për Policinë e Shtetit’, të ndryshuar”.

II. Ky vendim hyn në fuqi menjëherë.

KRYETAR
Gramoz Ruçi

Miraturar në datën 3.12.2020.

AKT NORMATIV
Nr. 33, datë 11.12.2020**PËR NJË SHITESË NË LIGJIN NR. 7703,
DATË 11.5.1993, “PËR SIGURIMET
SHOQËRORE NË REPUBLIKËN E
SHQIPËRISË”, TË NDRYSHUAR**

Në mbështetje të nenit 101 të Kushtetutës, me propozimin e ministrit të Financave dhe Ekonomisë, Këshilli i Ministrave

VENDOSI:**Neni 1**

Pas nenit 5/1/a, të ligjit nr. 7703, datë 11.5.1993, “Për sigurimet shoqërore në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar, shtohet neni 5/1/b, me këtë përmbajtje:

“Neni 5/1/b
Trajtim i veçantë familjar

Familja, e cila ka humbur aksidentalisht pjesëtarë të saj, si pasojë e veprimeve të kryera gjatë ushtrimit të detyrës nga punonjës të organeve ligjzbatuese, përfiton trajtim të veçantë financiar deri në masën e tetëfishit të pensionit social.

Trajtimi i veçantë financiar dhe anëtar i që përfiton në emër të familjes, përcaktohet me vendim individual të Këshillit të Ministrave dhe financohet nga buxheti i shtetit.”.

Neni 2

Ky akt normativ hyn në fuqi menjëherë dhe botohet në Fletoren Zyrtare.

KRYEMINISTËR
Edi Rama

VENDIM
Nr. 1007, datë 11.12.2020**PËR DHËNIE TRAJTIMI TË VEÇANTË
FINANCIAR FAMILJES SË TË NDJERIT
KLODIAN RASHA**

Në mbështetje të nenit 100 të Kushtetutës dhe të nenit 5/1/b, të ligjit nr. 7703, datë 11.5.1993, “Për sigurimet shoqërore në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar, me propozimin e Kryeministrit, Këshilli i Ministrave

VENDOSI:

1. Dhënien e trajtimit të veçantë familjes të të ndjerit Klodian Rasha, i cili, në datën 8.12.2020, humbi jetën aksidentalisht, si pasojë e veprimeve policore, në masën e tetëfishit të pensionit social, të miratuar sipas ligjit nr. 7703, datë 11.5.1993.

2. Trajtimi i veçantë familjar, financiar mujor, i paguhet kryefamiljarit z. Qazim Osman Rasha.

Ky vendim hyn në fuqi menjëherë, botohet në Fletoren Zyrtare dhe i shtrin efektet nga data 1 dhjetor 2020.

KRYEMINISTËR
Edi Rama

URDHËR
Nr. 408, datë 3.12.2020**PËR MIRATIMIN E STANDARDEVE
DHE METODOLOGJISË SË
INSPEKTIMIT TË VEPRIMTARISË SË
NOTERËVE**

Në mbështetje të nenit 102, pika 4, të Kushtetutës, të nenit 7, pika 2, të ligjit nr. 8678, datë 14.5.2001, “Për organizimin dhe funksionimin e Ministrisë së Drejtësisë”, të ndryshuar, dhe të nenit 23, pika 3, të ligjit nr. 110/2018, “Për noterinë”,

URDHËROJ:

1. Miratimin e standardeve dhe metodologjisë së inspektimit të veprimtarisë së noterëve, sipas tekstit bashkëlidhur këtij urdhri, pjesë përbërëse e tij.

2. Ngarkohen Dhoma Kombëtare e Noterisë, Drejtoria e Përgjithshme Rregullatore e Çështjeve të Drejtësisë, si dhe noterët për ndjekjen dhe zbatimin e këtij urdhri.

Ky urdhër hyn në fuqi menjëherë dhe botohet në Fletoren Zyrtare.

MINISTËR I DREJTËSISË
Etilda Gjonaj (Saliu)

METODOLOGJIA DHE STANDARDET E INSPEKTIMIT TË VEPRIMTARISË SË NOTERËVE

Tabela e përmbajtjes

1. HYRJE

1.1 Qëllimi i inspektimit

1.2 Objektivat e inspektimit

1.3 Metodologjia e inspektimit

2. INSPEKTIMI

2.1 Të drejtat dhe detyrimet e noterëve të inspektuar

2.2 Aftësitë dhe detyrat e inspektorëve

2.3 Zgjedhja e inspektorëve

2.4 Ekspertët e pavarur

2.5 Identifikimi i palëve në inspektim

2.5.1 Zyra noteriale

2.5.2 Inspektorët

2.5.3 Ekspertët e pavarur

3. KRYERJA E INSPEKTIMIT

3.1 Tematikat e inspektimit të përgjithshëm të noterëve

3.2 Dokumentacioni i kërkuar përpara dhe gjatë inspektimit

3.3 Faza e parë e inspektimit: kërkesa paraprake

3.4 Faza e dytë e inspektimit: vizita në terren

3.4.1 Inspektimi i mëparshëm në terren

3.4.2 Inspektimi aktual në terren

3.4.3 Veprimtaria noteriale

3.5 Ambientet e zyrës

Komentet e inspektorit

3.6 Punonjësit e zyrës

Komentet e inspektorit

4. MBAJTJA E LLOGARIVE DHE TË DHËNAVE FINANCIARE

4.1 Mbajtja e llogarive

Komentet e inspektorit

4.2 Dokumentacioni financiar

Komentet e inspektorit

4.3 Pagesa e taksave

Komentet e inspektorit

4.4 Detyrime të sigurimeve shoqërore

Komentet e inspektorit

4.5 Detyrime financiare në lidhje me organin profesional

Komentet e inspektorit

4.6 Ndjekja e trajnimit të vazhdueshëm

Komentet e inspektorit

4.7 Sigurimi profesional

Komentet e inspektorit

5 REGJISTRAT DHE ARKIVA

5.1 Regjistrat

5.2 Arkivi

Komentet e inspektorit

5.3 Aspekte të përgjithshme të arkivit

Komentet e inspektorit

6 INSPEKTIMI PËR PARANDALIMIN E PASTRIMIT TË PARAVE

6.1 Fusha e veprimit të ligjit për parandalimin e pastrimit të parave dhe financimit të terrorizmit përkundrejt noterëve

6.2 Funksionet e Ministrisë së Drejtësisë si autoritet mbikëqyrës

6.3 Organizimi i Zyrës – Menaxhimi i riskut

6.3.1 Analiza e riskut

6.3.2 Parandalimi i pastrimit të parave dhe punonjësit

6.3.3 Detyrimi për regjistrim dhe ruajtje

6.4 Organizimi në përshtatje me praktikën – Detyrimi për vigjilencë

6.4.1 Vlerësimi konkret i riskut

6.4.2 Identifikimi i pjesëmarrësve formalë

6.4.3 Identifikimi i personave me të drejta ekonomike

6.4.4 Detyrime të tjera të përgjithshme për vigjilencë

6.4.5 Detyrimet e shtuara në rast vigjilence të zgjeruar

6.4.6 Paraqitje përmbledhëse e detyrimeve për kujdes

6.5 Veçantitë e aktivitetit të ruajtjes së titujve me vlerë ose vlerave monetare

6.6 Detyrimi për raportim tek autoriteti përgjegjës dhe detyrat e autoritetit kundrejt noterëve

7. KOMENTE DHE NËNSHKRIME

SHTOJCË 1

Listëkontrolli për treguesit e nivelit të riskut të noterëve ndaj pastrimit të parave

SHTOJCË 2

Tipologjitë e pastrimit të parave në fushën e noterisë

1. HYRJE

1.1 Qëllimi i inspektimit

Misioni i Ministrisë së Drejtësisë është që “të kërkojë respektimin e Kushtetutës, të ligjeve, realizimin dhe mbrojtjen e dinjitetit, të të drejtave të njeriut dhe lirive themelore, si dhe të kontribuojë në parandalimin e shkeljeve të ligjit, në përputhje dhe në funksion të kërkesave të zhvillimit demokratik dhe të integritetit evropian të Republikës së Shqipërisë”¹.

Në përmbushje të këtij misioni, Ministria e Drejtësisë është ngarkuar nga legjislacioni në fuqi me mbikëqyrjen, kontrollin, inspektimin dhe kryerjen e procedimit disiplinor për profesionin e noterit dhe të profesioneve të tjera të lira, të lidhura me sistemin e drejtësisë, sipas parashikimeve të legjislacionit të posaçëm në fushën përkatëse,² konkretisht, parashikimet e ligjit për noterinë³, të cilët parashikojnë rolin e Ministrisë së Drejtësisë për verifikimin e respektimit të kërkesave ligjore nga noterët në ushtrimin e funksionit të tyre.

Thelbi i institutit të inspektimit dhe mekanizmave të kontrollit është në:

- mbrojtjen e interesit publik; dhe
- interesave të ligjshëm të personave fizikë e juridikë.

Të gjitha kompetencat monitoruese dhe kontrolluese të Ministrisë së Drejtësisë, sa i takon mënyrës së ushtrimit të profesionit të noterit, gjithashtu, synojnë që:

- të kontribuojnë në luftën kundër korrupsionit;
- të kontribuojnë në luftën kundër mashtrimit/shpërdorimit të detyrës;
- të kontribuojnë në luftën kundër pastrimit të parave dhe financimit të terrorizmit;
- të shmangin mungesën e profesionalizmit;
- të rrisin garancitë në ushtrimin e veprimtarisë noteriale nga noterët.

¹ Sanksionuar në nenin 5, pika 2, të ligjit nr. 8678, datë 14.5.2001, “Për organizimin dhe funksionimin e Ministrisë së Drejtësisë”, të ndryshuar (në vijim “LMD”).

² Neni 6, pika 18/1 e LMD-së.

³ Sanksionuar në nenet 22 dhe 23, të ligjit nr. 110/2018, “Për noterinë” (në vijim “LPN”).

1.2 Objektivat e inspektimit

Realizimi i misionit dhe i detyrave të Ministrisë së Drejtësisë në drejtim të inspektimit dhe të mekanizmave të kontrollit të noterëve arrihet nëpërmjet:

- vlerësimit të respektimit të kërkesave ligjore nga subjekti i inspektimit;

- dokumentimit të praktikave të mira në respektimin e kërkesave ligjore dhe përhapjen e tyre;

- këshillimit të subjektit të inspektuar për zbatimin sa më korrekt të kërkesave ligjore;

- urdhërimit të korrigjimit të shkeljeve të kërkesave ligjore dhe eliminimit të pasojave që rrjedhin prej tyre;

- marrjes së masave të tjera administrative për shmangien e rreziqeve që mund t’u shkaktohen interesit publik dhe interesave të ligjshëm të personave fizikë dhe juridikë, sipas kushteve dhe procedurave të parashikuara në ligj.

1.3 Metodologjia e inspektimit

Ministria e Drejtësisë kryen mbikëqyrjen e veprimtarisë së përgjithshme të noterëve, në përputhje me rregullat e parashikuara në LPN dhe për qëllime të inspektimit dhe të mekanizmave të kontrollit të noterëve, ministri i Drejtësisë miraton standardet dhe metodologjinë e inspektimit të veprimtarisë së noterëve.⁴

Përdorimi i një formulari standard për inspektimin e noterisë paraqet disa avantazhe:

- nëpunësit me detyra të kontrollit dhe inspektimit procedojnë për kryerjen e hetimit administrativ në të njëjtën mënyrë, pavarësisht zyrës së noterisë që inspektohet, duke ofruar garanci për paanshmëri në kryerjen e detyrës;

- lehtësim i mbledhjes së të dhënave;

- krahasimi i të dhënave bëhet më i lehtë nga një vend në tjetrin ose nga një vit në tjetrin;

- lehtësim i studimeve krahasuese dhe bazueshmëri më e mirë e rekomandimeve;

- lehtësim i zbatimit të akteve ligjore ose nënligjore.

Ky dokument bazohet në standardet evropiane të inspektimit dhe parashikimet e LPN-së në drejtim të zhvillimit të një metodologjie praktike dhe të dobishme për kryerjen e inspektimeve të rregullta në vend mbi aktet dhe veprimet noteriale të redaktuara nga noteri, mbi regjistrin e

⁴ Neni 23, pika 3 e LPN-së.

veprimtarisë noteriale, si dhe çdo dokumentacion tjetër të aktiviteteve noteriale, me qëllim monitorimin e veprimtarisë së noterit në lidhje me zbatimin e ligjit dhe standardet e sjelljes profesionale e, veçanërisht, zbatimin e legjislationit për parandalimin e pastrimit të parave dhe financimin e terrorizmit (trajtim i hollësishëm i të cilit është bërë në pjesën e metodologjisë mbi “Inspektimin për parandalimin e pastrimit të parave”).

2. INSPEKTIMI

2.1 Të drejtat dhe detyrimet e noterëve të inspektuar

Noteri dhe stafi i tij duhet të mbështesë dhe të lehtësojë inspektimin e inspektorëve⁵:

Gjatë kërkesës paraprake (faza e parë e inspektimit, shih pikën 3.3).

- duke dërguar brenda 24 orëve dokumentet e kërkuara.

- Gjatë vizitës në terren (faza e dytë e inspektimit, shih pikat 3.4 deri në 5.3).

- duke mirëpritur inspektorët;

- duke iu ofruar tryezë pune, kompjuter dhe printer;

- duke qëndruar në dispozicion të tyre gjatë gjithë inspektimit;

- duke marrë pjesë në mënyrë aktive në inspektim, me anë të dhënies së informacionit të duhur dhe të saktë dhe të dokumenteve;

- duke dhënë të gjitha shpjegimet e nevojshme dhe dokumentet e rëndësishme, pa konsideruar si kundërshtim mungesën e një bashkëpunuesi /partneri të jashtëm;

- duke përgatitur paraprakisht dhe në mënyrë të organizuar të gjitha dokumentet e kërkuara në përputhje me aktet ligjore dhe nënligjore.

Noteri dhe stafi i tij përgjatë procedurës së inspektimit ka të drejtë:

- të njihet me arsyet dhe tematikat e inspektimit, veçanërisht për inspektimet e posaçme;

- t'i jepet kohë e nevojshme dhe e arsyeshme për përgatitjen paraprake të dokumenteve të kërkuara gjatë kërkesës paraprake të inspektimit;

- të deklarojë në lidhje me pretendimet e parashtruara nga inspektori dhe deklaratimet e tij/saj të shënohen në dokumentacionin e inspektimit;

- të mos ketë ndikim negativ në kryerjen e detyrave noteriale për publikun nga zhvillimi i procedurave të inspektimit në zyrën noteriale.

Duhet të jetë e qartë që inspektimi merr parasysh vëzhgimet dhe opinionin e të dy aktorëve – inspektorit dhe noterit – ata duhet të plotësojnë në mënyrë sistematike shtyllat e komenteve, të paktën të përcaktojnë që “nuk kanë komente specifike”.

Në rast se gjatë një inspektimi në vend ose nëpërmjet burimeve të tjera zbulohen mangësi, noteri informohet me shkrim dhe i kërkohet që të korrigjojë mangësitë brenda një periudhe kohore të përcaktuar nga ministri i Drejtësisë.⁶

2.2 Aftësitë dhe detyrat e specialistëve të strukturës përgjegjëse të Ministrisë së Drejtësisë

Inspektimi prek aspekte të ndryshme të veprimtarive së noterëve, përfshirë veprimtaritë profesionale të noterëve dhe zëvendësnoterëve (redaktimi i akteve dhe i veprimeve noteriale, regjistrat, arkivi, menaxhimi i llogarive bankare, deontologjinë, tarifat etj.) dhe menaxhimin e zyrës (punonjës, detyrime tatimore dhe profesionale etj.).

Inspektimi në lidhje me veprimtarinë e noterëve kryhet nga strukturat përgjegjëse të Ministrisë së Drejtësisë,⁷ konkretisht nga nëpunësit civilë me detyra të kontrollit dhe të inspektimit, të cilët veprojnë si pjesë e Sektorit të Rregullimit të Profesioneve të Lira, nën Drejtorinë e Derregullimit, Lejeve, Licencave dhe Monitorimit, të Drejtorisë së Përgjithshme Rregullatore të Çështjeve të Drejtësisë.

Specialistët e strukturës përgjegjëse të Ministrisë së Drejtësisë kanë kompetencë të kryejnë hetimin administrativ, në përputhje me parashikimet e Kodit të Procedurave Administrative, LPN-së, si dhe ligjit për inspektimin.⁸ Ata duhet të prezantojnë veten dhe të shprehen me mirësjellje, edhe pse roli i tyre nuk është thjesht plotësimi i formularit standard, që është kuadri minimal i inspektimit, por edhe për të marrë nisma gjatë inspektimit dhe për të orientuar kërkimin për çështje të veçanta specifike dhe të rëndësishme.

Specialistët dhe noteri duhet të nënshkruajnë të gjitha dokumentet që inspektohen e noteri duhet të

⁶ Neni 25, pika 6 e LPN-së.

⁷ Neni 23, pika 1 e LPN-së.

⁸ Ligji nr. 10 433, datë 16.6.2011, “Për inspektimin në Republikën e Shqipërisë”.

⁵ Parashtrim i detyrave të përgjithshme, pjesë nga të cilat do të detajohen më poshtë përgjatë tekstit të metodologjisë.

jetë i pranishëm gjatë inspektimit. Inspektorët kanë të drejtën të mbajnë një kopje të çdo dokumenti që konsiderojnë të dobishëm për inspektimin: kopja duhet të citohet te komentet.

Nëse vihen re parregullsi ose shkelje, inspektorët njoftojnë Ministrinë e Drejtësisë, Dhomën Kombëtare të Noterisë dhe sipas rastit prokurorinë, autoritetet tatimore ose të sigurimeve shoqërore.

Specialistët kanë përgjegjësinë të organizojnë inspektime të posaçme, duke kërkuar nga noteri komunikimin paraprak të dokumenteve të mbajtjes së llogarive.

Misioni i tyre nuk është të gjykojnë apo të propozojnë një masë ndëshkimore. Ata duhet të përcjellin rezultatin e inspektimit pas një diskutimi me noterin; ata duhet të formulojnë rekomandime, të nënvizojnë përpjekjet dhe shkeljet e përsëritura.

Ata janë përgjegjës për marrjen e dokumenteve të mbajtjes së llogarive, plotësimin e formularit standard, përcjelljes së shkeljeve dhe parregullsive të identifikuar tek autoritetet përkatëse.

2.3 Zgjedhja e specialistëve që do të shkojnë për inspektim

Specialistët duhet të zgjidhen në raport me përvojën e tyre teorike dhe praktike në të drejtën civile e, më konkretisht, mbi profesionet e lira dhe noteriatin. Ata duhet të kenë, gjithashtu, njohuri kompjuterike.

Zgjedhja e specialistëve duhet të bëhet në përputhje me qëllimet bazë të metodologjisë:

- për të reduktuar zvarritjet dhe mungesën e transparencës;
- për të luftuar pastrimin e parave, korrupsionin, mashtrimin dhe përvetësimin.

Specialistët duhet të jenë “zbulues” efektivë të shkeljeve ose parregullsive, që do të thotë se ata duhet të kenë aftësi dhe personalitet për të marrë nisma gjatë inspektimit dhe për të orientuar kërkimet e tyre për çështje të veçanta specifike dhe të rëndësishme.

Për të shmangur rrezikun e hallkave të padëshirueshme ndërmjet inspektorëve dhe noterëve, do të ishte e parapëlqyer që çdo vit, në të njëjtën zyrrë, të dërgohej një inspektor i ndryshëm (ose të paktën të bëhej alternim sa më shumë që të jetë e mundur), duke pasur parasysh që një inspektim i standardizuar siguron homogjenitet dhe që ndjekja çdo vit nga i njëjti inspektor nuk është detyrues e nevojshme.

2.4 Ekspertët e pavarur

Ministri i Drejtësisë vendos përbërjen e ekipit të inspektimit për çdo inspektim.

Ministria e Drejtësisë, në kryerjen e funksioneve të inspektimit parandalues, mund të mbështetet nga një ekip ekspertësh të pavarur.⁹ Në rast se ministri i Drejtësisë vendos të emërojë ekspertë të pavarur, inspektimi kryhet nga një ekip i përbashkët, i përbërë nga një inspektor i Ministrisë së Drejtësisë dhe nga një ekspert i pavarur.¹⁰

Ekspertët e pavarur emërohen nga ministri i Drejtësisë, me propozimin e Dhomës Kombëtare të Noterëve. Dhoma propozon së paku dy kandidatë për çdo pozicion për ekspert të pavarur. Ekspertët e pavarur zgjidhen nga radhët e noterëve, ish-noterëve ose ish-gjyqtarëve me specializim në të drejtën civile, me jo më pak se 8 (tetë) vjet përvojë si noterë ose gjyqtarë, që gëzojnë integritet dhe reputacion të lartë profesional. Nuk mund të emërohen si ekspertë të pavarur, ish-gjyqtarët e shkarkuar nga detyra si pasojë e procesit të rivlerësimit, sipas legjislacionit në fuqi për rivlerësimin kalimtar të gjyqtarëve dhe prokurorëve.

Ekspertët e pavarur zbatojnë rregullat e sekretit profesional në ushtrimin e detyrës. Masa e shpërblimit të ekspertëve të pavarur, rregullat për përcaktimin e numrit të ekspertëve, si dhe çështjet e tjera, që lidhen me ushtrimin e veprimtarisë së ekspertëve të pavarur, përcaktohen në urdhrin nr. 163, datë 10.6.2020, të ministrit të Drejtësisë, “Për përcaktimin e numrit të ekspertëve të pavarur, masës së shpërblimit, si dhe rregullat që lidhen me ushtrimin e veprimtarisë së tyre”.

Ekspertët e zgjedhur, brenda kompetencave të dhëna me ligj, janë plotësisht të pavarur në kryerjen e ekspertimit dhe marrjen e vendimeve për një rast konkret. Eksperti i përzgjedhur ka të drejtë të kryejë këto veprime:

- të njihet me materialet e çështjes për inspektim;
- t'i bëjë pyetje noterit ose zëvendësnoterit, pranë të cilit kryhet inspektimi;
- të japë shpjegime;
- të kërkojë e të marrë të dhëna nga të tretët, brenda kufijve të nevojshëm për kryerjen e detyrës.¹¹

⁹ Neni 24, pika 1 e LPN-së.

¹⁰ Neni 24, pika 5 e LPN-së.

¹¹ Pika 11 e urdhrit nr. 163, datë 10.6.2020, të ministrit të Drejtësisë, “Për përcaktimin e numrit të ekspertëve të pavarur, masës së shpërblimit, si dhe rregullat që lidhen me ushtrimin e veprimtarisë së tyre”.

2.5 Identifikimi i palëve në inspektim

Kjo është lista e të dhënave që inspektori do të duhet të regjistrojë në fillim të një inspektimi, në bazë të urdhrit të ministrit të Drejtësisë për kryerjen e inspektimit.

2.5.1 Zyra noteriale

Qëllimi	- të identifikohet noteri i inspektuar
Detyrimi i noterit	- të japë informacion të plotë dhe të saktë
Udhëzime për inspektorët	- të plotësohet tabela e mëposhtme

Emri:	
Mbiemri:	
Adresa:	
Telefoni:	
Faksi:	
Adresa elektronike:	
Faqja e interneti:	
Numri i licencës:	
Numri unik i identifikimit të subjektit (NUIS)	

2.5.2 Inspektorët

Qëllimi	- të identifikohen inspektorët që inspektojnë zyrën
Udhëzime për inspektorët	- nëse zyra inspektohet nga disa inspektorë, të krijohet një tabelë për çdo inspektor

Emri:	
Mbiemri:	
Pozicioni:	
Adresa:	
Telefoni:	
Faksi:	
Adresa elektronike:	

2.5.3 Ekspertët e pavarur

Qëllimi	- të identifikohen ekspertët e pavarur, në rastet kur janë emëruar ekspertë të pavarur për kryerjen e inspektimit
Udhëzime për inspektorët	- nëse inspektimi i zyrës mbështetet nga disa ekspertë të pavarur, të krijohet një tabelë për çdo ekspert - të plotësojë në mënyrë të detajuar detyrat caktuar ekspertit nga ministri i Drejtësisë dhe, sipas rastit, subjektet e treta (p.sh. kontabilist) të urdhëruar për t'i lejuar ekspertit kryerjen e detyrave të caktuara

Emri:	
Mbiemri:	
Pozicioni:	
Adresa:	
Telefoni:	
Faksi:	
Adresa elektronike:	

Detyrat e caktuara ekspertit:	- - -
Personat e tretë të urdhëruar (sipas rastit)	

3. KRYERJA E INSPEKTIMIT

Ministri i Drejtësisë, me qëllim për të kontrolluar dhe për të monitoruar veprimtarinë e noterit në lidhje me zbatimin e ligjit, standardet e sjelljes profesionale, veçanërisht zbatimin e legjislacionit për parandalimin e pastrimit të parave dhe financimin e terrorizmit,¹² kryen:

- inspektime të rregullta në vend për të gjitha aktet, regjistrin e veprimtarisë noteriale, si dhe çdo dokumentacion tjetër të aktiviteteve noteriale;¹³
- inspektime të posaçme, me tematika të përgjithshme ose të veçanta, në rastet kur e shih të nevojshme;¹⁴

Çdo zyrë noteriale inspektohet me intervale të rregullta, por jo më pak se çdo katër vjet. Noteri i emëruar ose i transferuar rishtazi i nënshtrohet inspektimit brenda dy vjetëve nga emërimi ose transferimi i tij.¹⁵ Ministri i Drejtësisë miraton një program vjetor të inspektimit të noterëve.¹⁶

Inspektimi bëhet në dy faza:

- kërkesë paraprake (shih pikën 3.3), duke kërkuar dërgimin dhe përgatitjen e akteve, regjistrave, arkivave dhe dokumenteve të tjera sipas kërkesave të strukturës përgjegjëse;
- inspektimi në terren në ditën e caktuar (vizita në terren) (shih pikat 3.4 deri në 5.3).

Inspektimi prek aspekte të ndryshme të veprimtarive të noterëve, përfshirë veprimtarinë profesionale të noterëve dhe zëvendësnoterëve (redaktimi i akteve dhe i veprimeve noteriale, regjistrat, arkivi, menaxhimi i llogarive bankare, deontologjinë, tarifave etj.) dhe menaxhimin e zyrës (punonjës, detyrime tatimore dhe profesionale etj.).

3.1 Tematikat e inspektimit të përgjithshëm të noterëve

Tematikat e inspektimit të përgjithshëm janë si më poshtë vijon:

- verifikim i ambienteve të zyrës në drejtim të kriterëve minimale për mjedisin e zyrës së noterit, nëse në zyrën e tij e ka shënuar emrin e tij, sipërfaqen e zyrës, parametrat e arkivit, fakti nëse reklammon shërbime të tjera përveç noterisë dhe përkthimit, në përputhje me standardet e parashikuara në aktet nënligjore;

- verifikim i pranisë së noterit;

- verifikim i zëvendësnoterit, sipas rastit dhe verifikimi i kontratës së tij të punës dhe pagesa e kontributeve;

- verifikim i kandidatëve për noterë dhe asistentëve administrativë të noterit;

- verifikim i hedhjes së të dhënave në sistemin elektronik të regjistrat noterial shqiptar (në vijim “RNSH”);

- verifikimi i regjistrave noterialë, nëse ka korrigjime në regjistër;

- verifikimi nëse janë të ligjshëm regjistrat noterialë nga Gjykata dhe Ministria e Drejtësisë para se të fillojë regjistri dhe nëse përputhen me vetëdeklarimet e bëra pranë Ministrisë sipas aktit nënligjor të ministrit të Drejtësisë;

- verifikimi nëse noteri ka regjistrin e testamenteve;

- verifikim i aplikimit të tarifave noteriale, sa është shënuar në regjistër, duke e verifikuar me aktin ose veprimin në arkiv ose, sipas rastit, me sistemin elektronik të Dhomës dhe RNSH-së;

- verifikim i tarifave të shpallura;

- verifikim i kontratave të shitblerjes së automjeteve, nëse kanë kryer verifikimet pranë RBS (Regjistri i Barrëve Siguruese);

- verifikim nëse janë bërë kontrata shitje automjeteve pa doganë;

- verifikim nëse janë bërë kontrata porositje për pasuri të paluajtshme pa u regjistruar leja e ndërtimit nga firma ndërtuese në ASHK;

- verifikim i lidhjes së kontratës së sigurimit;

- verifikim i përmbushjes së detyrimit për raportim pranë DPPPP-së (autoriteti përgjegjës), në zbatim të legjislacionit për parandalimin e pastrimit të parave dhe financimin e terrorizmit.

¹² Neni 25, pika 4 e LPN-së.

¹³ Neni 25, pika 3 e LPN-së.

¹⁴ Neni 25, pika 2 e LPN-së.

¹⁵ Neni 25, pika 1 e LPN-së.

¹⁶ Po aty.

Për kryerjen e hetimit administrativ mbahen në konsideratë edhe detyrimet e tjera të noterit sipas LPN-së, si më poshtë vijon:

- hartimi i akteve noteriale në mënyrë të qartë dhe të pastër, sipas rregullave të parashikuara në LPN dhe në rregulloret e miratuara nga Dhoma Kombëtare e Noterisë;

- pasqyrimi në aktin noterial i taksës së pullës;

- pasqyrimi në aktin përkatës i detyrimeve që kanë palët kundrejt organeve/institucioneve të ndryshme tatimore;

- përmirësimi i vazhdueshëm i kualifikimit të tij profesional, duke marrë pjesë në programet e formimit vazhdues dhe në veprimtaritë e tjera trajnuese, për të paktën 5 (pesë) ditë në vit, të zhvilluara nga Qendra Shqiptare e Trajnimit të Noterëve ose ente të tjera;

- specifikimi në aktet noteriale që përmbajnë transaksione dhe lëshimin e dëshmisë së trashëgimisë, detyrimin e palëve për regjistrimin e tyre në institucionet shtetërore/publike apo private brenda afatit ligjor, me qëllim publikimin e faktit juridik dhe shmangien e penalteteve;

- paraqitja për regjistrim, me plotësimin e kushteve, të aktit noterial përkatës, kryerjen e veprimeve të përcaktuara në ligj pranë institucionit përgjegjës për regjistrimin e pasurive të paluajtshme që administron regjistrin elektronik ku ndodhet pasuria e paluajtshme, brenda afatit të përcaktuar me ligj;

- likuidimi i pagesave që caktohen çdo vit nga Këshilli i Dhomës, me miratim nga Asambleja e Përgjithshme, brenda 3 (tre) muajve kalendarikë të vitit për të cilin po kontribuon;

- respektimi i detyrimeve që rrjedhin nga Kodi i Punës dhe legjislacioni në fuqi për sigurimet shoqërore, në lidhje me kandidatët për noterë dhe personat e tjerë të punësuar në zyrën e tij.

- paragrafët më sipër përbëjnë një parashtrim të përgjithshëm të tematikave që do të mbulohen nga inspektori dhe, sipas rastit, eksperti i pavarur, gjatë kryerjes së inspektimit, të cilat do të detajohen më poshtë përgjatë tekstit të metodologjisë.

3.2 Dokumentacioni i kërkuar përpara dhe gjatë inspektimit në vend

Kjo është lista e dokumenteve që noteri duhet t'i paraqesë inspektorëve gjatë inspektimit:

- disa prej tyre duhet të dërgohen nga noteri tek inspektorët gjatë fazës së parë të inspektimit brenda 24 orëve nga marrja e kërkesës;

- dokumentet e tjera duhet të tregohen gjatë fazës së dytë të inspektimit, gjatë vizitës në terren.

Lista duhet të dërgohet nga inspektorët te noteri me urdhrin e ministrit të Drejtësisë që urdhëron inspektimin.

Noteri duhet të paraqesë dokumentet e kërkuara. Në rast se ai/ajo nuk e ndërmerr një veprim të tillë, atëherë inspektori duhet ta përmendë atë (komentet, fundi i dokumentit). Ai mund të jetë një gabim profesional për noterin.

DOKUMENTET E KËRKUARA

Faza e parë e inspektimit: kërkesa paraprake	
Faza e dytë e inspektimit: vizita në terren	
Kontrolli i veprimtarisë profesionale duke iu referuar veprimeve noteriale të përcaktuara në udhëzimin e përbashkët në fuqi për përcaktimin e tarifave	
1. Kontrata porositë për pasuri të paluajtshme	Për t'u përgatitur me qëllim që t'i paraqitet inspektorëve ditën e vizitës në terren
2. Kontrata shkëmbimi për pasuri të paluajtshme	<i>Idem</i>
3. Kontrata për tjetërsimin e pasurisë së paluajtshme nën regjimin pasuror martesor	<i>Idem</i>
4. Kontrata të shitblerjes së automjeteve	<i>Idem</i>
5. Dëshmi të trashëgimisë të lëshuara nga noteri	<i>Idem</i>
6. Akte noteriale ku janë kryer ndreqje gabimesh nga noteri	
7. Regjistri i përgjithshëm i akteve dhe i veprimeve noteriale	<i>Idem</i>
8. Regjistri i testamenteve	<i>Idem</i>
9...	<i>Idem</i>
10... etj.	<i>Idem</i>

Kontrolli i menaxhimit të zyrës	
Kontratë qiraje ose tituj pronësie të ambienteve të zyrës noteriale	Për t'u përgatitur me qëllim që t'i paraqitet inspektorëve ditën e vizitës në terren
Kontratë punësimi e çdo punonjësi	<i>Idem</i>
Deklarimi i të ardhurave (viti 2)	<i>Idem</i>
Vërtetim i pagesës së tatimit mbi të ardhura (viti 1)	<i>Idem</i>
Vërtetim i pagesës së TVSH-së (viti 1)	<i>Idem</i>
Vërtetim i pagesës së sigurimeve shoqërore (viti 1)	<i>Idem</i>
Vërtetim i pagesës së sigurimeve shëndetësore (viti 1)	<i>Idem</i>
Vërtetim nga organi profesional i pagesës së kuotës (viti 1)	<i>Idem</i>
Vërtetim i pagesës së tarifës së trajnimit (viti 1)	<i>Idem</i>
Certifikatë e kryerjes së trajnimit të vazhdueshëm	<i>Idem</i>
Vërtetim për sigurimin e përgjegjësisë profesionale	<i>Idem</i>
Policë sigurimi për ambientet e zyrës	<i>Idem</i>

3.3 Faza e parë e inspektimit: kërkesa paraprake

Qëllimi	- Faza e parë e inspektimit është kërkesa paraprake e të gjitha dokumenteve sensitive. - Noteri merr në adresën e tij zyrtare elektronike një kopje të urdhrit të ministrit dhe një listë të dokumenteve të kërkuara. Ai duhet të sigurojë të gjitha dokumentet e listës brenda 24 orësh nga marrja <i>email-it</i> .
Detyrimi i noterit	- Noteri duhet të sigurojë të gjitha dokumentet e kërkuara brenda 24 orësh nga çasti që merr <i>email-in</i> .
Udhëzime për inspektorët	- Lista e dokumenteve të kërkuara duhet të dërgohet me postë elektronike në adresën zyrtare të noterit me një kopje të urdhrit të ministrit. - Eksperti i IT-së i Ministrisë duhet të sigurojë që inspektorët do të informohen se janë hapur adresat elektronike me anë të të cilave janë kërkuar dokumentet. - Dokumentet e kërkuara dhe të marra nga noteri duhet të inspektohen përpara vizitës në terren. - Tabela e mëposhtme duhet të plotësohet përpara vizitës në terren.

DOKUMENTET PARAPRAKE TË KËRKUARA	Data kur dokumenti kërkohet nga inspektimi DD.MM.VVVV	Data e vënies në dijeni të noterit (nëse duhet) DD.MM.VVVV	Data e përcjelljes së dokumentit nga noteri DD.MM.VVVV

Në rast se noteri nuk i ka dërguar dokumentet brenda së njëjtës ditë, tregoni arsyet për të cilat ai e justifikon këtë vonesë	
---	--

3.4 Faza e dytë e inspektimit: vizita në terren

3.4.1 Inspektimi i mëparshëm në terren

Qëllimi	- Objektivi i pikës 3.4.1 është përmbledhja në të njëjtën tabelë e historisë së inspektimeve të mëparshme (të kryera vitet e kaluara ose edhe vitin aktual në rast të inspektimit të posaçëm).
Udhëzime për inspektorët	- Përpara vizitës të vitit aktual, inspektorët duhet të plotësojnë tabelën e mëposhtme (nëse zyra funksionon prej më shumë se një viti), duke treguar datën e inspektimeve të mëparshme. Një numër inspektimesh të mëparshme mund të jetë informacion i rëndësishëm. - Kur dalin në terren, inspektorët duhet të marrin dhe të mbajnë gjithë dokumentet e inspektimeve të mëparshme për të inspektuar nëse janë realizuar apo jo si duhet rekomandimet e mëparshme.

	Viti 4 (data)	Viti 3 (data)	Viti 2 (data)	Viti 1 (data)	Viti aktual
Inspektime të rregullta					NUK VLEN
Inspektime të posaçme					

3.4.2 Inspektimi aktual në terren

Qëllimi	- Nëse inspektimi në terren është shtyrë, duhet të tregohet arsyeja në raportin e inspektimit.
Detyrimi i noterit	- Noteri ka për detyrë të jetë i pranishëm dhe në dispozicion gjatë inspektimit. - Në rast të shtyrjes për shkak të noterit, të inspektohet nëse ka pasur raste të ngjashme vitet e mëparshme.
Udhëzime për inspektorët	- Noteri mund të kërkojë shtyrje vetëm për shkaqe objektive dhe të provuara (p.sh. rasti i sëmundjes provohet me raport mjekësor). - Në rast të shtyrjes për shkak të inspektorit, të inspektohet nëse ka pasur raste të ngjashme vitet e mëparshme (i njëjti noter – i njëjti inspektor).

Në rast se këtë vit vizita në terren është shtyrë, tregoni arsyen:	
A ka pasur raste të ngjashme vitet e mëparshme?	

3.4.3 Veprimtaria noteriale

Qëllimi	- Të sigurohet që hartimi i akteve noteriale është kryer në mënyrë të qartë dhe të pastër, sipas rregullave të parashikuara në ligj dhe në rregulloret e miratuara nga Dhoma.
Detyrimi i noterit	- Të paraqesë menjëherë dokumentet e kërkuara. - T'u japë menjëherë inspektorëve të gjithë informacionin e duhur. - Inspektori duhet të plotësojë me kujdes tabelën. - Inspektori duhet të sigurohet që aktet dhe veprimet noteriale të hartuara nga noterit janë hartuar në mënyrë të qartë dhe të pastër, në përputhje me kërkesat e formës të parashikuara në ligj. - Inspektori verifikon nëse noterit ka kryer verifikimet pranë RBS (Regjistri i Barrëve Siguruese), dhe nëse janë bërë kontrata shitje automjetesh pa doganë, në rastin e kontratave të shitblerjes së automjeteve. - Inspektori verifikon nëse janë bërë kontrata porositje ose kontrata shkëmbimi, për pasuri të paluajtshme pa u regjistruar leja e ndërtimit nga firma ndërtuese në ASHK. - Kontratat duhet të kenë elemente të parashikuara në Kodin Civil dhe elemente të tjera të parashikuara në ligj.
Udhëzime për inspektorët	- Inspektori verifikon nëse është pasqyruar taksa e pullës në aktin noterial. - Inspektori verifikon nëse janë pasqyruar në aktin përkatës, detyrimet që kanë palët kundrejt organeve/institucioneve të ndryshme tatimore. - Inspektori verifikon nëse noterit ka kryer aktin noterial për kalimin ose njohjen e pronësisë mbi sendet e paluajtshme ose të një të drejte reale mbi to, pasi të ketë verifikuar pronësinë e palës nëpërmjet sistemit elektronik mbi pasuritë e paluajtshme. - Inspektori verifikon nëse noterit ka bërë specifikim në aktet noteriale që përmbajnë transaksione dhe lëshimin e dëshmisë së trashëgimisë, detyrimin e palëve për regjistrimin e tyre në institucionet shtetërore/publike apo private brenda afatit ligjor, me qëllim publikimin e faktit juridik dhe shmangien e penaliteteve. - VINI RE: Nuk i nënshtrohen kontrollit të inspektimit aktet e vullnetit të fundit, sa kohë që është gjallë trashëgimlënësi testamentar. ¹⁷

¹⁷ Neni 94, pika 2 e LPN-së.

Akti/veprimi noterial	Plotësimi i kriterëve formale dhe ligjore P/J	Komente mbi hartimin e akteve/veprimeve noteriale
Kontratë sipërmarrjeje		

Komente të inspektorit:

--	--	--

3.5 Ambientet e zyrës

Qëllimi	- Të sigurohet nëse zyra është e përshtatshme dhe ofron kushtet e duhura për punë dhe për pritjen e klientëve/palëve sipas parashikimeve në urdhrin e ministrit.
Detyrimi i noterit	- Noteri është pjesë e sistemit të drejtësisë. Zyra e noterit është pjesë e imazhit të drejtësisë dhe duhet të jetë e përshtatshme.
Udhëzime për inspektorët	- Të inspektohet nëse kushtet e punës dhe të pritjes së klientëve përmbushin kërkesat përkatëse të akteve ligjore dhe nënligjore. - Në tabelën e parë, inspektori tregon vendndodhjen e zyrës. - Në tabelën e dytë, inspektori tregon destinacionin e çdo hapësire pune, sipërfaqen dhe një koment të përgjithshëm për madhësinë, infrastrukturën etj.

Adresa:	
Kati:	
Detaje:	

Salla	Destinacioni (salla përdoret për ...)	Sipërfaqja me përafërsi	Komente për madhësinë, ndriçimin, mobiliet etj.
Salla e pritjes	pritje	m ²	
Salla 1		m ²	
Salla 2		m ²	
...		m ²	
Arkivi		m ²	
...		m ²	
Zyra në tërësi	—	m ²	

Komente të inspektorit:

--	--	--

3.6 Punonjësit e zyrës

Qëllimi	- Të identifikohet stafi. - Të kontrollohen kontratat e punës. - Të kontrollohet nëse legjislacioni për shërbimet sociale dhe pagat/rrogat zbatohet në përputhje me rregullat për shërbimet sociale dhe/ose mbi baza kontraktuale.
Detyrimi i noterit	- Të paraqesë menjëherë dokumentet e kërkuara. - T'u japë menjëherë inspektorëve të gjithë informacionin e duhur.
Udhëzime për inspektorët	- Inspektori duhet të plotësojë me kujdes tabelën. - Noteri është pjesë e sistemit të drejtësisë: mosrespektimi i legjislacionit për shërbimet sociale dhe pagat/rrogat duhet të konsiderohet si gabim i rëndë.

Emri	Mbiemri	Numri ID	Pozicioni	Data e kontratës së punësimit	Paga mujore (bruto)	Në përputhje me legjislacionin P/J

Komentet e inspektorit:

--	--	--	--	--	--	--

4. MBAJTJA E LLOGARIVE DHE E TË DHËNAVE FINANCIARE

4.1 Mbajtja e llogarive

Qëllimi	- Të kontrollohet nëse noteri i ka të gjitha dokumentet e kërkuara nga aktet ligjore dhe nënligjore për mbajtjen e llogarive dhe kujdesin që noteri nuk kryen tërheqje nga llogaritë e posaçme, ku realizon akte për klientët, por vetëm transferime në lidhje me aktet noteriale të kryera. - Noteri është pjesë e sistemit të drejtësisë: mosrespektimi i legjislacionit për mbajtjen e llogarive të posaçme duhet të konsiderohet gabim i rëndë.
Detyrimi i noterit	- Të paraqesë menjëherë dokumentet e kërkuara nga inspektorët. - T'u japë menjëherë inspektorëve të gjithë informacionin e duhur. - Kur dokumentet janë paraqitur nga noteri, atëherë inspektori jep aprovimin për to. - Inspektorët nuk kanë pse të hyjnë në detaje: ata nuk zëvendësojnë inspektorët tatimore, por duhet të informojnë autoritetet tatimore në rast se dokumentet e llogarive nuk janë mbajtur dhe përditësuar.
Udhëzime për inspektorët	- Që nga inspektimi i fundit i inspektorëve (jo më larg së vitin e kaluar), nëse autoritetet tatimore kanë inspektuar dokumentet e mbajtjes së llogarive, inspektorët sidoqoftë do të plotësojnë shtyllën “Mbajtur dhe përditësuar” DHE do të tregojnë datën e inspektimit nga autoritetet tatimore në shtyllën “Vërtetim nga autoritetet tatimore”. - E RËNDËSISHME: Deklarata e noterit që autoritetet tatimore kanë inspektuar mbajtjen e llogarive nuk është e mjaftueshme dhe duhet të konfirmohet nga një vërtetim apo aprovim nga autoritetet tatimore.

Tipi i llogarisë	Emri i zotëruesit të llogarisë	Komente mbi mbajtjen e llogarisë në përputhje me ligjin	Mbajtur dhe përfitësuar P/J
Llogari e posaçme për transferta lidhur me aktet noteriale të kryera			
Llogari rrjedhëse për kryerjen e veprimtarisë tregtare si noter			

Komente të inspektorit:

--	--	--	--	--	--	--

4.2 Dokumentacioni financiar

Qëllimi	- Të inspektohet nëse noter i ka deklaruar në kohë detyrimet tatimore. - Noteri është pjesë e sistemit të drejtësisë. Puna e tij nuk është njëlojë si të tjerët dhe për këtë arsye duhet të inspektohet jo vetëm nga autoritetet tatimore, ashtu si puna e çdo qytetari, por dhe nga inspektimi i veçantë i sistemit të drejtësisë. - Vonesa ose mosdeklarimi i tatimeve duhet të konsiderohet gabim dhe duhet të bëhet shkak për procedurë disiplinore.
Detyrimi i noterit	- Të sigurojë ditën e inspektimit të gjithë informacionin e kërkuar. - Të japë ditën e inspektimit çdo shpjegim të kërkuar.
Udhëzime për inspektorët	- Inspektorët duhet të shkojnë në zyrë me një listë të siguruar nga administrata tatimore, e cila ka lidhje me situatën e noterëve. - Inspektorët do të kërkojnë që deklarimi tatimor të jetë bërë në kohë. Nëse jo, ata duhet t'u drejtohen autoriteteve tatimore, Ministrisë së Drejtësisë dhe Dhomës Kombëtare të Noterisë. - Nëse vlen, inspektorët do të tregojnë që ekziston një vërtetim i pagesës i lëshuar nga autoritetet tatimore (të tregohet data e vërtetimit).

Dokumente dhe referenca	Data e deklarimit	Vërtetim nga autoritetet tatimore
Deklarim i tatimit mbi të ardhurat		
TVSH		
Etj.		

Komentet e inspektorit:

--

4.3 Pagesa e taksave

- Qëllimi**
- Të kontrollohet nëse noteri i ka paguar taksat në kohë.
 - Noteri është pjesë e sistemit të drejtësisë. Puna e tij nuk është njëloj si të tjerët dhe për këtë arsye duhet të inspektohet jo vetëm nga autoritetet tatimore, ashtu si puna e çdo qytetari, por dhe nga inspektimi i veçantë i sistemit të drejtësisë.
 - Vonesa ose mospagimi i taksave duhet të konsiderohet gabim dhe duhet të bëhet shkak për procedurë disiplinore.
- Detyrimi i noterit**
- Të sigurojë ditën e inspektimit të gjithë informacionin e kërkuar.
 - Të japë ditën e inspektimit çdo shpjegim të kërkuar.
 - Inspektorët duhet të shkojnë në zyrë me një listë të siguruar nga administrata tatimore, e cila ka lidhje me situatën e noterëve.
- Udhëzime për inspektorët**
- Inspektorët do të inspektojnë që pagesa e taksave është bërë në kohë. Nëse jo, duhet t'ia përcjellin këtë autoriteteve tatimore, Ministrisë së Drejtësisë dhe Dhomës Kombëtare të Noterisë.
- KUJDES: Inspektorët kanë përgjegjësi të inspektojnë që pagesa është kryer (për shembull, me një vërtetim pagese të lëshuar nga autoritetet tatimore).
 - Nëse ka, inspektorët do të tregojnë që ekziston një vërtetim i pagesës i lëshuar nga autoritetet tatimore (të tregohet data e vërtetimit).

Dokumente dhe referenca	Data e pagesës	Vërtetim nga autoritetet tatimore
Pagesa e tatimit mbi të ardhurat		
TVSH		
Etj.		

Komentet e inspektorit:

4.4 Detyrime të sigurimeve shoqërore

- Qëllimi**
- Të kontrollohet nëse noteri i ka paguar në kohë detyrimet e sigurimeve shoqërore.
 - Noteri është pjesë e sistemit të drejtësisë. Puna e tij nuk është njësoj si të tjerët dhe për këtë arsye duhet të inspektohet jo vetëm nga autoritetet tatimore, ashtu si puna e çdo qytetari, por dhe nga inspektimi i veçantë i sistemit të drejtësisë.
 - Vonesa ose mospagimi i taksave duhet të konsiderohet gabim dhe duhet të bëhet shkak për procedurë disiplinore.
- Detyrimi i noterit**
- Të sigurojë ditën e inspektimit të gjithë informacionin e kërkuar.
 - Të japë ditën e inspektimit çdo shpjegim të kërkuar.
- Udhëzime për inspektorët**
- Inspektorët duhet të shkojnë në zyrë me një listë të siguruar nga administrata e sigurimeve shoqërore e cila ka lidhje me situatën e noterëve.
 - Inspektorët do të inspektojnë që detyrimet e sigurimeve shoqërore janë paguar në kohë. Nëse jo, duhet t'ia përcjellin autoriteteve të sigurimeve shoqërore, Ministrisë së Drejtësisë dhe Dhomës Kombëtare të Noterisë.
 - KUJDES: Inspektorët kanë përgjegjësi të inspektojnë që pagesa është kryer (për shembull, me një vërtetim pagese të lëshuar nga autoritetet e sigurimeve shoqërore).
 - Nëse ka, inspektorët do të tregojnë që ekziston një vërtetim i pagesës i lëshuar nga autoritetet e sigurimeve shoqërore (të tregohet data e vërtetimit).

Natyrë e detyrimit	Data e pagesës së fundit	Vërtetim nga autoritetet e sigurimeve shoqërore
Sigurime shoqërore		
Pension		
Sigurime shëndetësore		
Etj.		

Komentet e inspektorit:

4.5 Detyrime financiare në lidhje me organin profesional

Qëllimi	- Të inspektohet nëse noteri përmbush detyrimet profesionale ndaj organit profesional (Dhoma Kombëtare e Noterisë). Në këtë paragraf, inspektimi duhet të fokusohet në detyrimet financiare që do të thotë në pagesën e detyrimeve profesionale (kuotë, tarifë vjetore etj.).
	- Noteri është pjesë e sistemit të drejtësisë. Detyrimet e tij profesionale duhet të inspektohen nga organi profesional (Dhoma), por sipas standardeve evropiane, një inspektim i dyfishtë është i nevojshëm për të siguruar që një organ profesional inspekton noterin rregullisht dhe në mënyrë të drejtë.
Detyrimi i noterit	- Mospagesa duhet të konsiderohet shkelje dhe duhet të bëhet shkak për procedurë disiplinore.
	- Të sigurojë ditën e inspektimit të gjithë informacionin e kërkuar.
Udhëzime për inspektorët	- Të japë në ditën e inspektimit çdo shpjegim të kërkuar.
	- Inspektorët duhet të shkojnë në zyrë me një listë të përditësuar të detyrimeve profesionale të noterëve (vetëm detyrime profesionale).
	- Inspektorët të kontrollojnë që detyrimet profesionale janë paguar në kohë. Nëse jo, ata duhet t'i drejtohen Ministrisë së Drejtësisë dhe Dhomës Kombëtare të Noterisë.
	KUJDES: Inspektorët kanë përgjegjësi të kontrollojnë që pagesa është kryer (për shembull, me një vërtetim pagese të lëshuar nga Dhoma Kombëtare e Noterisë).
	- Nëse ka, inspektorët do të tregojnë që ekziston një vërtetim i pagesës i lëshuar nga Dhoma (të tregohet data e vërtetimit).

Natyrë e detyrimit	Data e pagesës së fundit	Vërtetim nga Dhoma
Kuota anëtarësie		
Tarifa trajnimi		
Detyrime të tjera financiare (për t'u plotësuar me Dhomën)		

Komentet e inspektorit:

4.6 Ndjekja e trajnimit të vazhdueshëm

- Qëllimi**
- Të kontrollohet nëse noteri ka ndjekur, sepse është i detyrueshëm, trajnimin e vazhdueshëm brenda dymbëdhjetë muajve të fundit. Sipas përcaktimeve të LPN-së, noteri merr pjesë në programet e formimit vazhdueshëm dhe në veprimtaritë e tjera trajnuese, për të paktën 5 (pesë) ditë në vit, të zhvilluara nga Qendra Shqiptare e Trajnimit të Noterëve ose ente të tjera.
 - Noteri është pjesë e sistemit të drejtësisë. Ai duhet të ndjekë trajnimin e vazhdueshëm për të rifreskuar njohuritë e tij. Ky detyrim profesional duhet të kontrollohet nga organi profesional (Dhoma), por sipas standardeve evropiane, një inspektim i dyfishtë është i nevojshëm për të siguruar që një organ profesional kontrollon noterin rregullisht dhe në mënyrë të drejtë.
 - Mungesa në trajnim duhet të konsiderohet gabim dhe duhet të jetë shkak për procedurë disiplinore.
- Detyrimi i noterit**
- Të sigurojë ditën e inspektimit të gjithë informacionin e kërkuar.
 - Të japë ditën e inspektimit çdo shpjegim të kërkuar.
- Udhëzime për inspektorët**
- Inspektorët duhet të shkojnë në zyrë me një listë të trajnimeve të vazhdueshme të organizuara nga Dhoma apo edhe nga ente të tjera 12 (dymbëdhjetë) muajt e fundit.
 - Inspektorët do të kontrollojnë që janë ndjekur trajnime (certifikatë e pjesëmarrjes e dhënë nga Dhoma duhet t'u tregohet inspektorëve).

Natyrë dhe temat e seancave të trajnimit të ndjekura gjatë 12 muajve të fundit	Data	Numri i orëve	Certifikatë e pjesëmarrjes e dhënë nga Dhoma (duhet të tregohet)
Trajnim për			
Trajnim për			
Trajnim për			
Trajnim për			
Trajnim për			

Komentet e inspektorit:

4.7 Sigurimi profesional

- Qëllimi**
- Të kontrollohet nëse noteri është i siguruar dhe primet janë paguar në kohë.
 - Noteri është pjesë e sistemit të drejtësisë. Në rast gabimi, ai duhet të mbulohet nga sigurimet. Ky sigurim është garanci jo vetëm për vetë noterin, por kjo është gjëja më e rëndësishme për klientin që ka të drejtë për administrim të mirë të drejtësisë. Për këtë arsye, ky detyrim profesional duhet të kontrollohet nga organi profesional (Dhoma), por sipas standardeve evropiane, një inspektim i dyfishtë është i nevojshëm për të siguruar që një organ profesional kontrollon noterin rregullisht dhe në mënyrë të drejtë.
 - Mungesa e sigurimit ose mospagimi i primit të sigurimit duhet të konsiderohet gabim dhe duhet të jetë shkak për procedurë disiplinore.
- Detyrimi i noterit**
- Të sigurojë ditën e inspektimit të gjithë informacionin e kërkuar.
 - Të japë ditën e inspektimit çdo shpjegim të kërkuar.
- Udhëzime për inspektorët**
- Për mbulimin e përgjegjësisë civile: inspektorët do të inspektojnë nëse numri i kontratës së sigurimit është raportuar saktë në kontratën e nënshkruar me kreditorët/klientët.

Sigurimi	Emri i kompanisë së sigurimeve + adresa	Numri i kontratës	Data e pagesës së fundit për primin	Vërtetim (dhënë nga shoqëria e sigurimeve duhet të tregohet)
Mbulim i përgjegjësisë profesionale:				
Tjetër.....				

Komentet e inspektorit:

5. REGJISTRAT DHE ARKIVI

5.1 Regjistrat

Qëllimi	- Të kontrollohet nëse noteri i ka të gjitha dokumentet e kërkuara nga aktet ligjore dhe nënligjore.
Detyrimi i noterit	- Të paraqesë menjëherë dokumentet e kërkuara nga inspektorët. - T'u japë menjëherë inspektorëve të gjithë informacionin e duhur. - Kur dokumentet janë paraqitur nga noteri, atëherë inspektori jep aprovimin për to. - Inspektori verifikon regjistrat noterialë nëse ka korrigjime në regjistër. - Inspektori verifikon nëse janë të ligjruar regjistrat noterialë nga Gjykata dhe Ministria e Drejtësisë para se të fillojë regjistri dhe nëse përputhen me vetëdeklarimet e bëra pranë Ministrisë sipas udhëzimit të ministrit të Drejtësisë.
Udhëzime për inspektorët	- Inspektori verifikon nëse noteri ka regjistrin e testamenteve. - Inspektori verifikon aplikimin e tarifave noteriale përkundrejt shënimit në regjistër, duke e verifikuar me aktin ose veprimin në arkiv ose, sipas rastit, me sistemin elektronik të Dhomës ose me RNSH.

Regjistri	Komente mbi mbajtjen e regjistrit dhe korrigjime	Reflektimi i përmbajtjes së regjistrave në RNSH dhe sistemin elektronik të Dhomës	Ligjruar P/J
Regjistri i përgjithshëm i akteve dhe i veprimeve noteriale			
Regjistri i testamenteve			

Komente të inspektorit:

5.2 Arkivi

Qëllimi	- Të inspektohet nëse të gjitha aktet dhe veprimet janë të regjistruara në RNSH.
Detyrimi i noterit	- Të sigurojë ditën e inspektimit të gjithë informacionin e kërkuar. - Të japë ditën e inspektimit çdo shpjegim të kërkuar. - T'u tregojë inspektorëve arkivin ku ruhen të gjitha aktet dhe veprimet noteriale dhe t'i vendosë ato në dispozicion të inspektorëve.
Udhëzime për inspektorët	- Gjatë fazës së parë të inspektimit (kërkesa paraprake): Inspektorët do të inspektojnë numrin e akteve dhe të veprimeve noteriale të regjistruara në RNSH nga noteri. - Gjatë fazës së dytë të inspektimit (vizita në terren): inspektorët i kërkojnë noterit t'i tregojë arkivin noterial. - Inspektorët do të numërojnë numrin e akteve dhe të veprimeve noteriale të ruajtura dhe do ta krahasojnë me numrin e akteve dhe veprimeve noteriale të regjistruara në RNSH.

Sa akte/veprime janë regjistruar në sistemin IT (RNSH):	
Në zyrë, sa akte/veprime janë ruajtur	- Akte noteriale
	- Veprime noteriale

Komentet e inspektorit:

5.3 Aspekte të përgjithshme të arkivit

Qëllimi	- Dosjet arkivore janë një nga kriteret e dobishme për të vlerësuar aftësitë e organizimit dhe kujdesit të noterëve. Inspektorët do të japin mendim të përgjithshëm për këto kriteret.
Detyrimi i noterit	- Të sigurojë ditën e inspektimit të gjithë informacionin e kërkuar. - Të japë ditën e inspektimit çdo shpjegim të kërkuar. - T'u tregojë inspektorëve vendin ku ruhen të gjitha aktet dhe veprimet dhe t'i vendosë ato në dispozicion të inspektorëve.
Udhëzime për inspektorët	- Objektivi është të inspektohet nëse dosjet arkivore janë të mirëorganizuara, të ruajtura, të plotësuara etj.

Dosjet janë:

	Nga 1: (shumë keq) në 10 (shumë mirë)										
										0	
Të paorganizuara											Të mirëorganizuara
Të pasistemuara											Të mirësisistemuara
Të pakklasifikuara											Të klasifikuara
Të paplota											Të plota
Jo të përditësuara											Të përditësuara
Tjetër (ju lutem specifikoni).											Tjetër (ju lutem specifikoni).

Komentet e inspektorit:

6. INSPEKTIMI PËR PARANDALIMIN E PASTRIMIT TË PARAVE

6.1 Fusha e veprimit të ligjit për parandalimin e pastrimit të parave dhe financimit të terrorizmit përkundrejt noterëve

Ligji nr. 9917, datë 19.5.2008, “Për parandalimin e pastrimit të parave dhe financimit të terrorizmit”, i ndryshuar (në vijim “LPP”) parashikon në shkronjën “gj”, të nenit 3, që noterët janë subjekte të fushës së veprimit të këtij ligji, kur përgatisin ose kryejnë transaksione për klientët e tyre për veprimtaritë e mëposhtme:

- kalimin e pronësisë së pasurive të paluajtshme, administrimin e parave, të letrave me vlerë ose të aseteve të tjera;
- administrimin e llogarive bankare;
- administrimin e pjesëve të kapitalit që do të përdoren për themelimin, funksionimin ose administrimin e shoqërive tregtare;
- krijimin, funksionimin ose administrimin e personave juridikë dhe/ose organizimeve ligjore;
- marrëveshjet ligjore, shitblerjen e aksioneve ose të pjesëve të kapitalit të shoqërive aksionare dhe transferimin e veprimtarive tregtare.

6.2 Funksionet e Ministrisë së Drejtësisë si autoritet mbikëqyrës

Ministria e Drejtësisë, në pajtim me nenin 24, pikën 1, shkronjën “d” të LPP-së funksionon si autoriteti mbikëqyrës për veprimtarinë e noterëve në drejtim të parandalimit të pastrimit të parave dhe financimit të terrorizmit.

Ministria e Drejtësisë mbikëqyr, nëpërmjet inspektimeve, përputhshmërinë e veprimtarisë së noterëve me detyrimet e parashtruara në LPP dhe i raporton menjëherë Drejtorisë së Përgjithshme të Parandalimit të Pastrimit të Parave çdo dyshim, informacion ose të dhënë, që lidhet me pastrim parash ose financim terrorizmi.

Ministria e Drejtësisë kryen edhe këto detyra në drejtim të parandalimit të pastrimit të parave:

- kontrollon zbatimin e programeve të luftës kundër pastrimit të parave dhe financimit të terrorizmit nga noterët dhe sigurohet se këto programe janë të përshtatshme;
- informon në kohë dhe bashkëpunon me autoritetin përgjegjës, për çështjet e mospërputhshmërisë, rezultatet e inspektimeve, masat përmirësuese që do të merren dhe masat administrative, nëse ka pasur;

- ndërmerr masat e nevojshme për të parandaluar që një person i papërshtatshëm të zotërojë, të kontrollojë ose të marrë pjesë, në mënyrë të drejtpërdrejtë ose të tërthortë, në drejtimin, administrimin ose veprimtarinë e një zyre noteriale;

- bashkëpunon dhe ofron asistencë të specializuar, sipas veprimtarisë së saj, në fushën e pastrimit të parave dhe të financimit të terrorizmit, në përputhje me kërkesat e autoritetit përgjegjës;

- bashkëpunon për përgatitjen dhe shpërndarjen e programeve të trajnimit në fushën e parandalimit të pastrimit të parave dhe financimit të terrorizmit;

- mban statistika për veprimet e ndërmarra, si dhe për sanksionet e vendosura në fushën e parandalimit të pastrimit të parave dhe financimit të terrorizmit.

6.3 Organizimi i Zyrës – menaxhimi i riskut

6.3.1 Analiza e riskut

Noterët duhet të bëjnë dhe të dokumentojnë një analizë risku për veprimet juridike të kryera prej tyre në përgjithësi, të verifikojnë rregullisht dhe eventualisht ta përditësojnë, si dhe t’ia vënë në dispozicion organit të mbikëqyrjes me kërkesë.

Vërejtje të tjera

Kuadri përkatës ligjor parashikon një inspektim të rregullt të aktivitetit të noterit, në jo më pak se çdo katër vjet.¹⁸ Inspektimi monitoron veprimtarinë e noterit në lidhje me zbatimin e ligjit, standardet e sjelljes profesionale, veçanërisht zbatimin e legjislacionit për parandalimin e pastrimit të parave dhe financimin e terrorizmit.¹⁹ Në varësi të rezultatit të inspektimit duhet të përditësohet dhe analiza e riskut.

Vërejtje të tjera

LPP-ja është strukturuar nën ndikimin e konceptit të “Vigilencës”. Në këtë mënyrë personave të detyruar nga njëra anë u jepet një hapësirë e gjerë veprimi, ndërsa nga ana tjetër ky koncept kërkon nga ana e noterit gjykimin e arsyeshmërisë së një mase në situatën dhe rrethanat konkrete.

¹⁸ Neni 25, pika 1 e LPN-së dhe neni 24, pika 2 e LPP-së.

¹⁹ Neni 25, pika 4 e LPN-së.

Neni 11, pika 1 e LPP-së, ndër të tjera, kërkon që subjekti që ka detyrimin për vigjilencë duhet të emërojë një person përgjegjës për parandalimin e pastrimit të parave dhe financimin e terrorizmit në nivele administrimi/drejtimi në zyrën qendrore dhe në çdo zyrë përfaqësimi, filial, degë ose agjenci, të cilat të gjithë punonjësit raportojnë çdo fakt që mund të përbëjë dyshim për pastrim parash ose financim terrorizmi. Duke qenë se zyra noteriale ka zakonisht një numër të vogël punonjësish, mund të zbatohet parashikimi që në rast se numri i punonjësve është më pak se 3 (tre) persona, detyrimet e mësipërme përmbushen nga vetë noteri ose nga një punonjës i autorizuar prej tij.²⁰

Përveç kësaj mund të zhvillohen parimet, procedurat dhe kontrollet për organizimin e brendshëm dhe masat në pajtueshmëri me praktikën për përmbushjen e detyrimeve për vigjilencë, të përmbushjes së detyrimit për raportim, të regjistrimit të informacioneve dhe të ruajtjes së të dhënave sipas LPP-së.

Në lidhje me strukturën organizative të zyrave të noterëve, të cilat përfundimi i produkteve, domethënë funksioni noterial i takon gjithmonë noterit dhe “produkti përfundimtar”, domethënë akti noterial, nuk mund të përpilohet dhe të nxirret nga punonjës të tjerë pa përfshirjen e noterit (me përjashtim të rolit të zëvendësnoterit në përputhje me kriteret dhe procedurat e parashikuara në ligj²¹), një shtjellim i mëtejshëm i parimeve, procedurave dhe kontrolleve është i nevojshëm vetëm atëherë nëse konstatohen risqe specifike në lidhje me strukturën organizative.

6.3.2 Parandalimi i pastrimit të parave dhe punonjësit

Të punësuarit duhet të përzgjidhen duke pasur parasysh përshtatshmërinë e tyre për t'u angazhuar në aktivitetin noterial, duhet të njihen me kërkesat e përgjithshme profesionale dhe ato të veçanta për pastrimin e parave dhe të mbikëqyrjen për respektimin e këtyre kërkesave. Për trajnimin në lidhje me LPP-në kërkohet që punonjësve t'u jepen sugjerimet e aplikimit, posaçërisht tipologjitë e pastrimit të parave (shih nenin 11, pika 1, shkronja “d” e LPP-së). Përveç

kësaj, noteri mund të dokumentojë në kontekstin e bisedave me punonjësit që ai ka bërë informimin në lidhje me zhvillimet aktuale dhe që punonjësi është i besueshëm, domethënë të respektojë me kujdes detyrimet përkatëse për pastrimin e parave, t'i bëjë të ditura noterit faktet përkatëse dhe të mos përfshihet vetë në pastrimin e parave.

Përveç kësaj, punonjësve duhet t'u bëhet e ditur një zyrë shërbimi ku ata mund të japin informacione anonime në lidhje me shkeljet e brendshme në përputhje me ligjin nr. 60/2016, “Për sinjalizimin dhe mbrojtjen e sinjalizuesve”. Këtë funksion duhet ta ndër marrë noteri dhe t'u bëjë të ditur punonjësve një rrugë anonime për dhënien e këtyre informacioneve. Si një mundësi e mëtejshme, punonjësit mund të këshillohen që ata këto informacione mund t'i japin edhe në mënyrë anonime në Dhomën Kombëtare të Noterisë.

6.3.3 Detyrimi për regjistrim dhe ruajtje

Duhet të regjistrohen dhe të ruhen:

- të dhënat dhe dokumentacioni për identifikimin dhe verifikimin e identitetit të klientit;
- të dhënat dhe dokumentacioni për llogaritë e klientit;
- të dhënat dhe dokumentacioni i korrespondencës me klientin;
- të dhënat, raportimet dhe dokumentacioni për transaksionet financiare, kombëtare dhe ndërkombëtare, pavarësisht nëse transaksioni është kryer në emër të klientit ose në emër të palëve të treta;
- të dhënat dhe dokumentacioni për transaksionet e kryera përpara noterit;
- analiza e riskut dhe programi i luftës kundër pastrimit të parave dhe financimit të terrorizmit.

Duhet theksuar se 4 pikat e para të përmendura më lart mbulojnë detyrat e përgjithshme të noterit, të cilat duhet të zbatohen kurdoherë, pavarësisht detyrimeve që burojnë nga LPP-ja.

Vërejtje të tjera

Dokumentacioni i nevojshëm sipas neneve 5, 11 dhe 16 të LPP-së dhe nenit 3, të udhëzimit nr. 29, datë 31.12.2012, të ministrit të Financave, “Për mënyrat dhe procedurat e raportimit të profesioneve të lira jofinanciare” mbahet si pjesë e dosjes për transaksionin në fjalë në arkivin e

²⁰ Neni 11, pika 3 e LPP.

²¹ Neni 66 i LPN-së.

noterit. E njëjta qasje vlen edhe për masat e brendshme të sigurisë – për të cilat ndonëse noteri nuk ka detyrim dokumentimi – në mënyrë që të vërtetohet krijimi, mbikëqyrja dhe eventualisht përditësimi i tyre.

Në rastin e praktikave në lidhje me LPP-në rekomandohet që dokumentet e mëposhtme të ruhen të standardizuara në dosjen dytësore:

- Kopje të letërnjoftimit;²²
- Certifikata të lëshuara nga zyrat e gjendjes civile e leje hyrje apo qëndrimi për të huajt (për personat fizikë);
- Aktin e themelimit dhe ekstrakte të lëshuara nga Qendra Kombëtare e Biznesit (për personat juridikë);
- Dokumentacioni që verifikon identitetin e pronarit përfitues përfundimtar (i cili duhet të jetë gjithmonë person fizik), që provon identitetin dhe lidhjen e pronarit përfitues me personin juridik dhe me atë që kryen transaksionin.

Monitorimi i marrëdhënies dhe vlerësimi konkret i riskut mund të bëhet²³:

☐ Risk i ulët ☐ Risk i mesëm ☐ Risk i lartë
(*Eventualisht dokumentoni vërejtje/ masa të tjera*)

Nëse në bazë të riskut të konstatuar janë marrë masa ose, në rast dyshimi, verifikohet ekzistenca e një detyrimi për raportim, kjo duhet të jetë e dokumentuar po ashtu me rezultatet përkatëse.

Të dhënat që duhet të ruhen në lidhje me natyrën dhe qëllimin e marrëdhënieve të biznesit (neni 6 i LPP-së) dalin rregullisht nga dokumenti, kështu që nuk ka detyrime të tjera regjistrimi dhe ruajtjeje. Informacionet në lidhje me “marrëdhëniet e biznesit” të palëve mund të merren nga lista e emrave dhe regjistri noterial, kështu që nuk janë të nevojshme masa të tjera për t’i dhënë informacione të tjera zyrës qendrore për hetime të transaksioneve financiare ose organeve të tjera në pajtim me nenin 11 të LPP-së në lidhje me marrëdhëniet e biznesit të pesë viteve të fundit.

Në rastin e një personi të identifikuar më parë sipas kërkesave të LPP-së, detyrimi i

dokumentimit përmbushet nëpërmjet informacionit në dokument që ky person është i njohur për noterin, nëse është e disponueshme një kopje e letërnjoftimit.

Regjistrimet dhe shkresat e tjera duhet të ruhen 5 (pesë) vjet nga fundi i vitit kalendarik në të cilin është përfunduar veprimi noterial me njoftimin e ekzekutimit. Si pjesë e dosjes dytësore, këto regjistrime dhe shkresa të tjera mund të ruhen edhe mbi pesë vjet (p.sh., me dosjen dytësore).

6.4 Organizimi në përshtatje me praktikën – detyrimi për vigjencë

6.4.1 Vlerësimi konkret i riskut

Çdo praktikë në lidhje me pastrimin e parave duhet të verifikohet në lidhje me riskun e pastrimit të parave. Mbi bazën e konstatimeve të analizës së përgjithshme të riskut kryhet një vlerësim risku specifik i praktikës bazuar në faktorët ekzistues të riskut. Përveç kësaj duhet të merret parasysh qëllimi i ndjekur nga palët nëpërmjet veprimit noterial (si rregull del nga dokumenti), rëndësia ekonomike e praktikës (si rregull, vlera e veprimit juridik) dhe numri i praktikave me pjesëmarrësit (si rregull, vetëm një).

Kryerja dhe rezultati i vlerësimit konkret të riskut duhet të dokumentohen. Rezultati i vlerësimit konkret të riskut mund të konstatohet nëpërmjet një shkalle me tri nivele (risk i ulët, risk i mesëm, risk i lartë) në pyetësor ose në një dokument të posaçëm në dosje dytësore.

Nga konstatimi i një risku më të lartë, rrjedhin detyrime të tjera, posaçërisht duhet të dokumentohen masat e marra pas këtij konstatimi. Në rastin e konstatimit të një risku të ulët, detyrimi për kujdes mund të ulet në masë të arsyeshme, posaçërisht identifikimi nuk duhet të bëhet domosdoshmërisht nëpërmjet një letërnjoftimi zyrtar të vlefshëm me fotografi, me të cilin mund të përmbushet detyrimi për pasaportë dhe letërnjoftim në vend.

Vërejtje të tjera

Gama e masave që duhet të merren në bazë të detyrimeve të përgjithshme për vigjencë sipas neneve 4–10 të LPP-së, duke pasur parasysh riskun e konstatuar në rastin konkret duhet të jetë e arsyeshme. Nenet 4 e 5 të LPP-së përmbajnë dispozita në lidhje me detyrimet e vigjencës së duhur nëse në rastin

²² Në rastin e letërnjoftimeve në bazë të nenit 5 të LPP-së, sipas të cilit duhet të regjistrohet zyra lëshuese, duhet të jenë të fotokopjuara ose të skanuara faqja e përparme dhe e pasme.

²³ Shih nenin 6, pika 1 e LPP-së.

konkret konstatohet një risk i ulët i pastrimit të parave përkundrejt riskut të lartë që passjell detyrimin për vigjilencë të zgjeruar sipas neneve 7–10 të LPP-së. Strukturimi i procedurës noteriale (p.sh., detyrimi i pranisë dhe i identifikimit, detyrimi për të verifikuar të drejtën e disponimit dhe të prokurës, ndalimi i ruajtjes dhe i dorëzimit të parave në dorë) në vetvete kontribuon thelbësisht në uljen e riskut të ushtrimit abuziv të aktivitetit noterial me qëllim pastrimin e parave dhe financimin e terrorizmit.

Nëpërmjet faktit që noteri duhet të respektojë me rigozitetet kërkesat e LPN-së, si dhe aktet nënligjore në fuqi, risku i pastrimit të parasë në praktikë ulet së tepërmi.

Vlerësimi i riskut duhet të fillojë gjatë **themelimit të marrëdhënieve të biznesit**, domethënë me fillimin e aktivitetit të hartimit, këshillimit ose të aktivitetit më të ngushtë zyrtar, për kujdes ose ekzekutim. Në rastin e **klientëve të mëparshëm** nuk është i detyrueshëm një vlerësim i ri risku për çdo veprim të ri juridik noterial, por duhet të ndërmerren “në kohën e duhur”, posaçërisht në rastin e ndryshimit të rrethanave thelbësore. Në masën që “marrëdhënia e rinovuar” e biznesit bazohet mbi fakte të reja, siç mund të jetë një veprim në një zyrë tjetër noteriale ose në të janë palë persona të tjera, përsëri është i nevojshëm një vlerësim i ri i riskut (p.sh., çdo kontratë ndërtimi të një objekti me disa njësi duhet të vlerësohet veçmas, por vendimi i ortakëve dhe njoftimi përkatës në regjistrin tregtar nuk duhet të verifikohen të ndarë nga njëri-tjetri).

Vlerësimi i riskut kryhet në kuadrin e një vështrimi të përgjithshëm të të gjitha rrethanave të rastit konkret, në mënyrë që nga ekzistenca e një këndvështrimi të mëposhtëm ose këndvështrimeve të veçanta nuk sjell detyrimisht përfundimin për një risk të ulët ose të lartë.

Një risk i ulët është posaçërisht në rastin e veprimeve juridike të mëposhtme brenda sferës së LPP-së:

- veprimet juridike me pasuri të paluajtshme për qëllime të veta banimi ose biznesi, edhe në rastin e banesave të dyta ose të pushimit, si dhe për qëllime qiradhënieje;

- praktikë sipas ligjit të shoqërive në rastin e subjekteve që funksionojnë faktikisht.

Një **risk i lartë** në pajtim me nenin 8 të LPP-së ekziston posaçërisht në rastet e mëposhtme:

- pjesëmarrja e një personi të ekspozuar politikisht (PeP), anëtarët e familjes ose një personi të njohur si të afërt me një PeP;

- palët ose mjetet financiare vijnë nga shtetet e treta të pasigurta në bazë të Rregullores së Deleguar të Komisionit (EU) 2016/1675;

- Transaksione komplekse, me vlera të larta dhe të pazakonta, të cilat nuk kanë qëllim të dukshëm ekonomik ose ligjor.

Tregues të tjerë për një risk të lartë mund të jenë:

- veprime juridike për pasuri të paluajtshme pa financimin përkatës;

- blerës të huaj jorezident të pasurive të paluajtshme;

- çmimi i blerjes nuk duket përfaqësues duke pasur parasysh statusin social;

- çmimi i blerjes jashtë kuadrit të gamës së zakonshme në treg;

- padurimi i dukshëm i palëve;

- dëshira për pagesë me para në dorë (Shënim. Noteri nuk mund të bëjë transaksione financiare, në funksion të veprimtarisë noteriale, me para në dorë për shuma më të mëdha se 150 000 lekë sipas nenit 68 të LPN-së);

- dëshira për pagesë me para në dorë në një llogari të tretë;

- marrëveshja e kthimit me blerësin;

- blerësi duket se nuk ka interes në sendin që blihet;

- shitësi e kërkon pagesën e çmimit të blerjes në një llogari të veçantë në një shtet nën monitorim nga Task-Forca për Aksion Financiar (FATF);

- vlera e blerjes është dukshëm nën ose mbi vlerën e tregut;

- restaurimi i pasurive të paluajtshme të vjetruara;

- pagesa e çmimit të blerjes nëpërmjet zyrave të huaja, posaçërisht të administratës publike ose shoqëri të huaja.

Në rastin e kritereve të përmendura bëhet fjalë për ato rrethana që përbëjnë një risk më të lartë, por mund të kenë edhe një shkak të arsyeshëm dhe rrjedhimisht mund ta ulin riskun e lartë të dukshëm. Nëse nuk ka çaste dyshimi, inspektori mund të kërkojë informacione të mëtejshme nga noteri.

6.4.2 Identifikimi i pjesëmarrësve formalë

Personat që duhet të identifikohen

Detyrimi për identifikimin e “partnerëve në kontratë” dhe të personit që eventualisht paraqitet në vend të tij ka të bëjë me palët formale, që janë personat që paraqiten.²⁴

Kryerja e identifikimit

Identifikimi i palëve formale kryhet jo më vonë se takimi me noterin dhe si rregull nëpërmjet verifikimit të letërnjoftimit personal ose të pasaportës që paraqitet. Dokumenti i paraqitur për verifikimin e identitetit duhet të përfshihet si kopje në dosjen dytësore ose të ruhet në formë elektronike. Në rastin e letërnjoftimeve duhet të fotokopjohet faqja e përparme dhe e pasme ose të skanohet.

Vërejtje të tjera

Identifikimi sipas LPP-së i palëve formale përbëhet nga konstatimi i identitetit dhe verifikimi i identitetit.

Konstatimi i identitetit kryhet nëpërmjet marrjes së të dhënave sipas parashikimeve të nenit 5, pika 1, të LPP-së, siç është shtjelluar dhe më sipër.

Verifikimi i identitetit si rregull kryhet në pajtim me nenin 5, pikat 2 dhe 3, të LPP-së nëpërmjet dokumenteve origjinale ose fotokopjeve të noterizuara.

6.4.3 Identifikimi i personave me të drejta ekonomike

Noteri duhet të ketë identifikuar edhe “pronar përfitues”. “Personat me të drejta pasurore” janë gjithmonë persona fizikë. Detyrimi për identifikim përfshin të paktën konstatimin e emrit, por duhet pasur parasysh se risku përkatës në rastin konkret mund të përfshijë edhe të dhëna të tjera.

Në veprimet noteriale janë të mundshme situatat e mëposhtme:

²⁴ Koncepti i personit që paraqitet në përfaqësim të partnerit në kontratë është futur me transpozimin e pjesëshëm të direktivës së katërt të BE-së për pastrimin e parave (BE) 2015/849 nëpërmjet ligjit për transpozimin e direktivës për krahasueshmërinë e tarifave të llogarive të pagesave, zëvendësimin e llogarive të pagesave, si dhe aksesin të llogaritë e pagesave me funksionet bazë, pra para ligjit për transpozimin e direktivës së katërt të BE-së për pastrimin e parave, për zbatimin e Rregullores së BE-së për transferimin e parave dhe riorganizimin e Zyrës qendrore për hetimet e transaksioneve financiare. Direktiva e katërt e pastrimit të parave bazohet në rekomandimet e FATF të vitit 2012. Në direktivën e katërt të BE-së për pastrimin e parave nuk përmendet “personi që paraqitet në përfaqësim të partnerit në kontratë”, por është personi “i cili deklaron se vepron në emër të klientit”. Në anglisht është “*any person purporting to act on behalf of the customer*”, ku rekomandimet e FATF u referohen “institucioneve financiare” si të detyruar, ndërsa neni 13, paragrafi 1, fjalia e fundit, e direktivës së BE-së i detyron të gjithë të detyruarit për identifikimin e personit që paraqitet në përfaqësim të partnerit në kontratë. Pasojat e transpozimit që dalin prej direktivës dhe rekomandimeve të FATF në të drejtën e brendshme për aktivitetin noterial janë njohur nga ligjvënësi. Në pajtueshmëri me direktivën e BE-së dhe rekomandimet e FATF ai konstaton që “koncepti i partnerit në kontratë dhe të personit që paraqitet” konkretizohet tek i njëjti person në praktikën noteriale dhe këto detyrime kanë të bëjnë me personat e paraqitur” dhe ky ndryshim ligjor nuk ka efekte mbi praktikën e identifikimit të noterëve (BT-Drucks. 18/7204, S. 99). Me versionin e ri të LPP-së nëpërmjet ligjit për transpozimin e direktivës së katërt të BE-së për pastrimin e parave për zbatimin e rregullores së BE-së për transferimin e parave dhe për riorganizimin e Zyrës Qendrore për Hetimet e Transaksioneve Financiare nuk vijnë ndryshime të reja. Kështu duhet të konstatohet që detyrimi për identifikimin e partnerit në kontratë dhe eventualisht personin që paraqitet në përfaqësim të tij ka të bëjë vetëm me personin e paraqitur.

Situatë ilustruese	Person/a me të drejta pasurore	Masa identifikuese
Përfaqësimi i një personi fizik	Personi fizik i përfaqësuar	Meqenëse i përfaqësuar pasqyrohet në dokument, si rregull nuk janë të nevojshme masa të tjera.
Përfaqësimi i shoqërisë kapitale ose së personave	Persona fizikë të cilët drejtpërdrejt ose jodrejtpërdrejt kanë më shumë se 25% të kapitalit ose të votave ose ushtrojnë kontroll në një mënyrë të krahueshme nëse nuk mund të konstatohet asnjë person fizik ose ekzistojnë dyshime, si person me interesa pasurore konsiderohet përfaqësuesi ligjor, ortakë menaxher ose partneri i partnerit në kontratë.	Nëse nuk ekziston risk i lartë i pastrimit të parave dhe noteri nuk ka të dhëna në lidhje me pasaktësinë e të dhënave të palëve, noteri mund të besojë në saktësinë e të dhënave të palëve, kështu që, si rregull, nuk janë të nevojshme masa të mëtejshme. Por meqenëse noteri përsëri duhet të regjistrojë dhe të dokumentojë të paktën emrin e personave me të drejta pasurore në kuptimin e LPP-së, në praktikë del e nevojshme të shkarkohet një ekstrakt i regjistrit tregtar (shoqëritë tregtare të personave) ose listën e ortakëve (sh.p.k.) ose dokumente të krahueshme të regjistrit të shoqërisë përkatëse dhe të futet elektronikisht në dosjen dytësore.
I mirëbesuari	Përfutuesi (terma sipas nenit 2, pika 19 të LPP-së)	Nëse nuk ekziston risk i lartë i pastrimit të parave dhe noteri nuk ka të dhëna në lidhje me pasaktësinë e të dhënave të palëve, noteri mund të besojë në saktësinë e të dhënave të palëve, kështu që, si rregull, nuk janë të nevojshme masa të mëtejshme. Por meqenëse noteri përsëri duhet të regjistrojë dhe të dokumentojë të paktën emrin e personave me të drejta pasurore në kuptimin e LPP-së, në praktikë del e nevojshme të shkarkohet një ekstrakt i regjistrit tregtar (shoqëritë tregtare të personave) ose listën e ortakëve (sh.p.k.) ose dokumente të krahueshme të regjistrit të shoqërisë përkatëse dhe të futet elektronikisht në dosjen dytësore.

Vërejtje të tjera

Meqenëse partnerët në kontratë në veprimet noteriale janë gjithmonë palët formale, pra personat fizikë, partneri në kontratë nuk mund të jetë asnjë herë në “pronësi ose kontrollin” e një personi fizik tjetër si person me të drejta pasurore. Person me interesa pasurore është ai person me porosi të të cilit përfundimisht kryhet apo shërben si shkak për një veprim noterial.

Identifikimi i personit me të drejta pasurore përbëhet nga konstatimi i identitetit nëpërmjet regjistrimit të cilësive të identifikimit dhe të garantimit që të dhënat e marra janë të sakta. Të dy këta komponentë duhet të kryhen në përputhshmëri me riskun. Si rregull, noteri mund të mbështetet te deklaratimet e palëve në lidhje me emrin e personit me interesa pasurore, kështu që nuk janë të nevojshme masa të tjera.

Për konstatimin e identitetit të një personi me të drejta pasurore duhet të merret emri dhe, nëse duket e arsyeshme duke pasur parasysh riskun e pastrimit të parave në rastin konkret, cilësi të tjera identifikimi. Data e lindjes, vendi i lindjes dhe adresa e personit me interesa pasurore duhet të merren pavarësisht nga risku i konstatuar.

Nëse noteri ka dyshime në lidhje me saktësinë e të dhënave të palëve ose nëse noteri konstaton një risk më të lartë pastrimi parash në kuadrin e vlerësimit konkret të riskut, për identifikimin e personit me interesa pasurore mund të jetë e nevojshme të inspektohen dokumentet e mëposhtme dhe të administrohen fizikisht ose elektronikisht në dosje:

- Në rastin e përfaqësimit të shoqërive të regjistruara në regjistrin tregtar: ekstrakte nga regjistri tregtar (posaçërisht në rastin e shoqërive tregtare të personave) ose listat e shoqërive

(sh.p.k.) ose dokumente të krahasueshme të regjistrit;

- Në rastin e përfaqësimit të shoqërive të regjistruara në regjistrin tregtar: aktin e themelimit/statutet ose vendimet e ortakëve;

- Në rastin e raporteve të dorëzansisë: kontrata të dorëzansisë.

Në lidhje me pavarësinë lëndore të noterit është e nevojshme, nëse ai për lehtësi dokumentimi të detyrimeve të tij administron në dosje ose ruan elektronikisht ekstraktin nga regjistri tregtar.

6.4.4 Detyrime të tjera të përgjithshme për vigjilencë

Përveç detyrimit të identifikimit, noteri duhet të ketë përmbushur edhe detyrimet e përgjithshme për kujdes:

- Nëse noteri është në dijeni që një palë formale ose person me interesa pasurore është një person i ekspozuar politikisht (PeP), një i afërm i afërt ose një person që njihet si i afërt me të, ai në parim duhet të marrë si të mirëqenë një risk të lartë për pastrim parash. Nëse noteri e ka një dyshim të një natyre të tillë, mund të përdoren mënyra të tilla si, kërkimi në internet ose pyetja në lidhje me profesionin dhe origjinën e fondeve. Nëse nuk ka një dyshim të tillë, noteri nuk është i detyruar të bëjë hetime.

- Aktiviteti noterial për një klient duhet të mbikëqyret qysh nga kontakti i parë deri në çastin e ekzekutimit edhe në lidhje me faktet e reja në lidhje me pastrimin e parave që dalin pas vlerësimit konkret të riskut. Dalja e këtyre fakteve duhet të dokumentohet dhe eventualisht kjo kërkon një vlerësim të ri të riskut dhe zbatimin e masave të tjera të arsyeshme në lidhje me riskun e konstatuar rishtas.

Vërejtje të tjera

Detyrimet e tjera të përgjithshme për kujdes të noterit, duke pasur parasysh strukturën e tyre organizative të një rëndësie më të ulët.

Informacionet në lidhje me qëllimin e transaksionit duhet të merren në kuadrin e një vlerësimi konkret të riskut dhe këto zakonisht dalin nga akti noterial. Natyra e transaksionit del gjithmonë nga dokumenti ose projekti i përpiluar. Në rastin e angazhimeve këshillimore, noteri rregullisht përpilon një shënim në lidhje me përmbajtjen e këshillimit dhe e ruan atë.

Veprimet noteriale përfundohen me ekzekutimin e transaksionit dhe nuk shtrihet në marrëdhënien e biznesit për një kohë të pacaktuar. Një monitorim në kuptim të LPP-së është e mundur vetëm në kuadrin kohor nga njoftimi i një veprimi juridik deri në ekzekutimin e tij.

6.4.5 Detyrimet e shtuara në rast vigjilence të zgjeruar

Në kuadrin e “vigjilencës së zgjeruar ndaj klientit”, noteri duhet të ketë përcaktuar origjinën e fondeve. Përveç kësaj kërkohet një hetim i saktë i palëve, personave me të drejta pasurore dhe të qëllimit të biznesit dhe të një vëzhgimi të vazhdueshëm dhe të përforcuar.

Vërejtje të tjera

Nëse noteri, në kuadrin e një analize të përgjithshme të riskut ose të vlerësimit konkret të riskut, konstaton që mund të ekzistojë një risk i lartë, përveç detyrimeve të përgjithshme për kujdes, duhet të ndjekë një proces më të thellë kontrolli brenda kuadrit të “vigjilencës së zgjeruar ndaj klientit”. Gama e masave shtesë varet nga risku tashmë i konstatuar.

Në çdo rast duhet të përmbushen masat e mëposhtme të përforcuara për kujdes:

- Duhet të merren masat e arsyeshme me të cilat mund të përcaktohet **origjina e mjeteve pasurore që përdoren në kuadrin e praktikës përkatëse** (p.sh., mjetet për pagesën e çmimit të blerjes ose për realizimin e depozitimeve në rastin e themelimit të një shoqërie ose të shtimit të kapitalit). Për këtë normalisht noteri ka vetëm mundësinë e pyetjes së palëve në lidhje me origjinën e mjeteve pasurore, për t'i verifikuar këto në lidhje me arsyeshmërinë dhe të fusë dokumentacionin përkatës në dosje. Mundësia për të marrë informacione nga palë të treta (të besueshme) nuk ekziston për noterin për shkak të detyrimit të tij të konfidencialitetit.

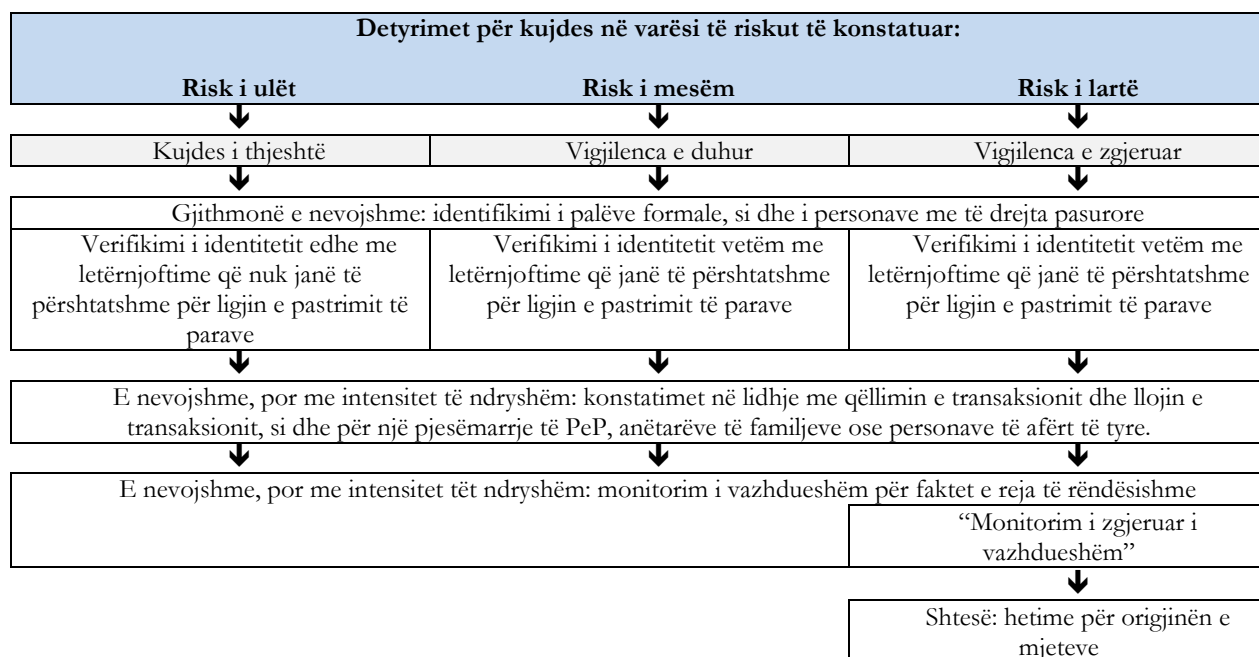
- Praktika duhet t'i nënshtrohet një **monitorimi të vazhdueshëm dhe vigjilence të zgjeruar**.

- Praktikë, që janë tepër komplekse dhe të mëdha, zhvillohen në mënyrë të pazakontë, të cilat nuk tregojnë ndonjë qëllim ekonomik ose juridik, duhet të **hetohen më nga afër**.

Masat e tjera të marra në bazë të riskut të konstatuar, si dhe rezultatet e tyre duhet të regjistrohen dhe të ruhen.

6.4.6 Paraqitje përmbledhëse i detyrimeve për kujdes

6.5 Veçantitë e aktivitetit të ruajtjes së titujve me vlerë ose vlerave monetare

Meqenëse llogaritë e të tretëve po ashtu mund të shërbejnë për të mbuluar origjinën e fondeve, noteri duhet të ketë zhvilluar një ndjeshmëri të posaçme për indiciet e pastrimit të parave në kontekstin e ruajtjes së vlerave monetare.

Kur gjatë hartimit të një akti noterial del e nevojshme që së bashku me aktin të pranohen për ruajtje edhe tituj ose sende me vlerë, me qëllim që ato t'i jepen një personi të caktuar ose personave të tjerë që u njihet kjo e drejtë me ligj, noteri i pranon ato, duke mbajtur një procesverbal, i cili përmban datën e pranimit, identitetin e plotë të depozituesit, përshkrimin e sendeve të depozituara, datën e dorëzimit, identitetin dhe adresën e banimit të përfituesit.²⁵

Kur gjatë hartimit të një akti noterial del e nevojshme që së bashku me aktin të pranohen për ruajtje edhe vlera monetare, në monedhën e vendit ose të huaj, me qëllim që ato t'i jepen një personi të caktuar ose personave të tjerë që u njihet kjo e drejtë me ligj, noteri i pranon ato, duke i kaluar në llogarinë e posaçme bankare të transaksioneve noteriale, si dhe mban një procesverbal, i cili përmban datën e pranimit, identitetin e plotë të depozituesit, shumën e depozituar, datën e

dorëzimit, identitetin dhe adresën e banimit të përfituesit.²⁶

Vërejtje të tjera

Llogaria e posaçme bankare e noterit mund të shërbejë, ipso jure në rastet e kalimit të pasurive të paluajtshme ose kur e kërkojnë palët në rastet e akteve të tjera noteriale që përmbajnë detyrime kundrejt palëve, për transferimin e shumave të këtyre detyrimeve financiare. Në këtë rast, noteri do të jetë subjekt i parashikimeve të nenit 10 të LPP-së dhe ka detyrimin të identifikojë emrin, mbiemrin, vendbanimin e vendqëndrimin, numrin e dokumentit të identifikimit ose numrin e llogarisë nëse ka, të dërguesit, përfshirë emrin e institucionit financiar nga ku niset transferta.

Informacioni duhet të përfshihet në formularin e mesazhit ose të pagesës që shoqëron transfertën. Në rast se nuk ka një numër llogarie, transferta shoqërohet nga një numër unik reference.

Subjektet e transmetojnë informacionin së bashku me pagesën, përfshirë edhe rastin kur ata veprojnë si ndërmjetës në një zinxhir pagesash. Nëse noteri ka marrë transferta parash ose vlerash, përfshirë dhe ato të drejtpërdrejta elektronike, që nuk përmbajnë informacionin e plotë për urdhëruesin, ai duhet ta kërkojë informacionin që mungon nga institucioni dërgues. Nëse nuk arrin ta

²⁵ Neni 133, pika 1e LPN-së.

²⁶ Neni 133, pika 2 e LPN-së.

regjistrojë informacionin që mungon, ai duhet të refuzojë pranimin e transfertës dhe t'ia raportojë atë autoritetit përgjegjës.

Gjithashtu, duhet nënvizuar që noteri nuk mund të bëjë transaksione financiare, në funksion të veprimtarisë noteriale, me para në dorë për shuma më të mëdha se 150 000 lekë sipas nenit 68, pika 3, të LPN-së.

Përveç kësaj, noteri duhet të ketë respektuar edhe kushtet e llogarive të veçanta dhe depozitimet e tjera²⁷.

6.6 Detyrimi për raportim tek autoriteti përgjegjës dhe detyrat e autoritetit kundrejt noterëve

Në përputhje me nenin 12 të LPP-së, noterët kanë detyrimin për raportim tek autoriteti përgjegjës, me anë të një raporti ku parashtrojnë dyshimet që kanë për rastet kur e dinë apo dyshojnë se po kryhet, është kryer apo tentohet të kryhet pastrimi i produkteve të veprës penale apo financimi i terrorizmit.

Raportimi bëhet menjëherë dhe jo më vonë se periudha e përcaktuar në përputhje me parashikimet e LPP-së.

Kur noteri, të cilit i kërkohet nga klienti të kryejë një transaksion, ka dyshime se transaksioni mund të përfshijë pastrim parash ose financim terrorizmi, ai duhet të raportojë menjëherë tek autoriteti përgjegjës dhe të kërkojë udhëzime nëse duhet ta kryejë apo jo transaksionin.

Punonjësve të zyrës noteriale u ndalohet të informojnë klientin ose çdo person tjetër, në lidhje me procedurat e verifikimit të rasteve të dyshimta, si dhe për çdo raportim tek autoriteti përgjegjës (neni 15 i LPP-së).

Noterëve u kërkohet t'i raportojnë autoritetit përgjegjës, sipas afatit të përcaktuar në zbatim të LPP-së, mbi:

- të gjitha transaksionet në para fizike, në një vlerë të barabartë ose më të madhe se 1 000 000 (një milion) lekë ose kundërvlerën në monedha të huaja, të kryera si një transaksion i vetëm ose si transaksione të lidhura me njëra-tjetrën, brenda 24 orëve.

²⁷ Kushtet për llogaritë e veçanta dhe depozitimet e veçanta të noterëve parashikohen në nenin 68 të LPN-së.

7. KOMENTE DHE NËNSHKRIME

- Qëllimi** - Si inspektori ashtu dhe noteri kanë të drejtë të bëjnë komente për inspektimin (kushtet, gabimet ...).
- Udhëzime për inspektorët** - Ky dokument duhet të plotësohet në mënyrë elektronike në laptopin e inspektorit ose në një kompjuter që noteri do të vendosë në dispozicion të inspektorit gjatë inspektimit (nëse zgjidhet alternativa e dytë, inspektorët do të marrin me vete një variant elektronik të këtij dokumenti me USB).
- Në fund të inspektimit, dokumenti duhet të printohet dhe firmoset nga noteri dhe inspektori. Nëse noteri refuzon të firmosë, inspektori bën shënimet përkatëse te komentet.

Komente të noterit	Komente të inspektorit
Data: Komente:	Data: Komente:

Nënshkrimi i noterit	Nënshkrimi i inspektorit/ëve
Numri i faqeve të dokumentit: Nënshkrimi:	Numri i faqeve të dokumentit: Firma: Deklarim i inspektorit që nuk ka konflikt interesi me subjektin e inspektuar
	Nënshkrimi i ekspertit/ëve të pavarur (sipas rastit)
	Numri i faqeve të dokumentit: Firma: Deklarim i ekspertit që nuk ka konflikt interesi me subjektin e inspektuar

Shënim. Një kopje i jepet noterit dhe një kopje e merr inspektori dhe eksperti sipas rastit.

SHTOJCË 1

LISTËKONTROLLI PËR TREGUESIT E
NIVELIT TË RISKUT TË NOTERËVE
NDAJ PASTRIMIT TË PARAVE**Fushëveprimi i LPP-së ndaj noterëve**

Noterët janë subjekte të fushës së veprimit të LPP-së, kur përgatisin ose kryejnë transaksione për klientët e tyre për veprimtaritë e mëposhtme (neni 3, germa “gj” e LPP-së):

- kalimin e pronësisë së pasurive të paluajtshme, administrimin e parave, të letrave me vlerë ose të aseteve të tjera;
- administrimin e llogarive bankare;
- administrimin e pjesëve të kapitalit që do të përdoren për themelimin, funksionimin ose administrimin e shoqërive tregtare;
- krijimin, funksionimin ose administrimin e personave juridikë dhe/ose organizimeve ligjore;
- marrëveshjet ligjore, shitblerjen e aksioneve ose të pjesëve të kapitalit të shoqërive aksionare dhe transferimin e veprimtarive tregtare.

Tregues risku

1. Transaksione me prejardhje nga shtete me risk të lartë për pastrim parash në rastin e veprimeve juridike noteriale, bazuar në:

a) rregulloren e Deleguar të Komisionit (EU) 2016/1675;

b) listën e shteteve nën monitorim nga Task-Forca për Aksion Financiar (FATF). Përpilon një listë të shteteve nën monitorim, të ndarë sipas dy kategorive:

- thirrje për veprime në adresim të problemeve serioze;
- juridiksione në regjim monitorimi.

2. Tipare të dyshimta të palëve në transaksion:

- volumi i transaksioneve që nuk përputhen me statusin social dhe me njohuritë specifike të palëve;
- mungesa e njohurive gjuhësore dhe mosinteresimi nga ana e Palëve;
- palë që nuk kanë marrëdhënie vendore me zyrën e noterit, ndryshimi i shpeshtë i këshilltarit ligjor;
- personat që kanë të drejtën e pronësisë shmangin kontaktin personal me noterin;
- përfaqësuesi me prokurë për të disatën herë pa pasur lidhje të afërta me personin e përfaqësuar;

- struktura pronësie jotransparente, shoqëri të strukturuar si Holding;

- klientë me lidhje me krimin e organizuar, trafikun e drogës dhe prostitucionin;

- padurim tejet i lartë për të përmbushur transaksionin;

- zvarritja e ekzekutimit të kontratës nga palët;

- transaksione të shumta të të njëjtave palë brenda një kohe të shkurtër;

- palët janë persona të ekspozuar politikisht (PeP), anëtarë të familjeve të tyre ose të personave që njihen si të afërt me PeP.

3. Tipare të dyshimta të kontratës:

- kërkesë për realizimin e transaksionit nëpërmjet llogarisë së një të treti, në vend të llogarisë së veçantë të noterit;

- strukturë e komplikuar për kryerjen e transaksionit pa shkak të dukshëm;

- dëshira të papritura për ndryshime pa dhënë sqarime;

- blerje dhe shitje brenda një kohe të shkurtër, veçanërisht kur ka ndryshim të konsiderueshëm çmimi;

- shitja nën ose shumë mbi vlerë;

- dëshira për pagesë me para në dorë nëse ka shuma të mëdha;

- dëshira për pagesë me para në dorë në llogarinë e veçantë të noterit;

- pagesa në monedha të ndryshme;

- pagesa e çmimit të blerjes para dokumentimit.

4. Tipare të dyshimta lidhur me shoqëritë tregtare:

- divergjencë e dukshme ndërmjet selisë zyrtare dhe selisë administrative (sidomos kujdes duhet treguar për shoqëritë që kanë kuti postare për adresë);

- themelimi i shoqërive që i shërbejnë vetëm qarkullimit të kapitalit, posaçërisht për prurjen e fondeve nga jashtë;

- kompensimi i humbjeve të shoqërisë vendëse bijë nëpërmjet shoqërive të huaja mëmë;

- blerja dhe shitja e aksioneve të degëve të ndryshme që nuk kanë lidhje me njëra-tjetrën brenda një kohe të shkurtër;

- investues në kapital pa pasur njohuritë e posaçme lëndore ose gjuhësore;

- shoqëri tregtare pa aktivitet faktik tregtar;

- ndërmarrje me probleme likuiditeti;

- përdorimi i përsëritur i shoqërive pa veprimtari tregtare.

Vlerësimi i riskut

Një risk i ulët është posaçërisht në rastin e veprimeve juridike të mëposhtme brenda sferës së LPP-së:

- veprimet juridike me pasuri të paluajtshme për qëllime të veta banimi ose biznesi, edhe në rastin e banesave të dyta ose të pushimit, si dhe për qëllime qiradhënieje;

- praktikat sipas ligjit të shoqërive në rastin e ndërmarrjeve që funksionojnë faktikisht.

Një risk i lartë në pajtim me nenin 8 të LPP-së ekziston posaçërisht në rastet e mëposhtme:

- pjesëmarrja e një personi të ekspozuar politikisht (PeP), anëtarët e familjes ose një personi të njohur si të afërt me një PeP;

- palët ose mjetet financiare vijnë nga shtetet e treta të pasigurta në bazë të Rregullores së Deleguar të Komisionit (EU) 2016/1675 si më sipër;

- transaksione komplekse, me vlera të larta dhe të pazakonta, të cilat nuk kanë qëllim të dukshëm ekonomik ose ligjor.

Tregues të tjerë për një risk të lartë mund të jenë:

- veprime juridike për pasuri të paluajtshme pa financimin përkatës;

- blerës të huaj të pasurive të paluajtshme;

- blerës tepër i ri ose tepër i vjetër i pasurive të paluajtshme;

- çmimi i blerjes nuk duket përfaqësues duke pasur parasysh statusin social;

- çmimi i blerjes jashtë kuadrit të gamës së zakonshme në treg;

- padurimi i dukshëm i palëve;

- dëshira për pagesë me para në dorë;

- dëshira për pagesë me para në dorë në një llogari të tretë;

- marrëveshja e kthimit me blerësin;

- blerësi duket se nuk ka interes në sendin që blihet;

- blerësi nuk ka njohuri për sendin ose degën përkatëse;

- shitësi e kërkon pagesën e çmimit të blerjes në një llogari të veçantë në një shtet nën monitorim nga FATF;

- vlera e blerjes është dukshëm nën ose mbi vlerën e tregut;

- restaurimi i pasurive të paluajtshme të vjetruara;

- pagesa e çmimit të blerjes nëpërmjet zyrave të huaja, posaçërisht të administratës publike ose shoqëri të huaja.

SHTOJCË 2

TIPOLOGJITË E PASTRIMIT TË PARAVE NË FUSHËN E NOTERISË

Për t'i ofruar inspektorit dhe noterit që inspektohet një udhëzim mbi cilat situata përdoren posaçërisht për realizimin e transaksioneve përkatëse për pastrimin e parave, më poshtë gjeni shembull ilustrues, si dhe një listë të treguesve klasikë, të cilët nuk janë shterues, por dinamik.

Shembuj ilustrues

Shembujt ilustrues janë marrë kryesisht nga Raporti i Financial Action Task Force (FATF) "Money Laundering and Terrorist Financing Vulnerabilities of Legal Professions" i qershorit 2013. Për shkak të gjendjes së ndryshme ligjore në vendet e tjera të cilat kanë marrë pjesë në përgatitjen e këtij raporti, shembujt mund të jenë pjesërisht të aplikueshëm dhe janë prezantuar me qëllim dhënien e shembujve jodetyrues.

Më poshtë bëhet fjalë për kazuse në të cilët është i dukshëm një veprim pastrimi parash, pasi aktorët pranojnë rregullisht dizavantazhe ekonomike në interes të anonimitetit dhe mungesës së transparencës. Ky është një tregues që prona në bazë të veprimit përkatës juridik nuk rrjedh nga burime të ligjshme. Për dallimin e rasteve të dyshimta të pastrimit të parave vlen parimi: Sa më e pazakontë dhe e pakuptimtë të duket një veprim juridik, aq më i lartë është risku i pastrimit të parave.

Abuzimi me llogarinë e veçantë

Kazus 1. Një noter pranon transferta në llogarinë e tij të veçantë nga një blerës në lidhje me një transaksion blerjeje. Pas dështimit të blerjes, noterit duhet t'i kthejë fondet e derdhura një personi të tretë, i cili është me banim në një shtet të konsideruar me risk të lartë.²⁸

Sqarim. Kalimi i pagesës te një i tretë i shërben mbulimit të rrugës së pagesës.

²⁸ Shih Case 7 of FATF Reports Money Laundering and Terrorist Financing Vulnerabilities of Legal Professions, June 2013.

Ndërprerja e veprimit juridik synon të mundësojë, devijimin lirisht të kalimit të shumës. Nëse bëhet fjalë për vlera pasurore të paligjshme, me të cilat do të paguhet çmimi i blerjes, hetimet e organeve të ndjekjes penale do të pamundësoheshin eventualisht për shkak të detyrimit të noterit për të ruajtur konfidencialitetin. “Devijimi” i pagesës te palët e treta nga noteri nuk do të mund të konstatohej dhe në këtë mënyrë gjurmimi do të ndërpritej.

Sinjal alarmi. Veprimi juridik ndërpritet pa një shkak të kuptueshëm, përfshihen palë që nuk janë palë pjesëmarrëse, pa ndonjë shkak të dukshëm, pagesa në shtete të pasigurta.

Kazus 2. Në vend të blerësit që duhet të bëjë pagesën në llogarinë e veçantë, këtë e bën një i tretë, mundshëm një shoqëri ose ent, i cili nuk ka ndonjë lidhje të dukshme me blerësin ose sendin e blerë, nga një shtet i tretë i konsideruar me risk.²⁹

Sqarim. Gjurmimi ndërpritet nëpërmjet pagesës, pasi nuk ekziston ndonjë lidhje të dukshme ndërmjet vlerës pasurore dhe personit që ka bërë pagesën dhe detyrimi i noterit për të ruajtur konfidencialitetin e vështirëson hetimin e personave të përfshirë faktikisht.

Sinjal alarmi. Përfshihen pa ndonjë shkak të dukshëm palë të treta që nuk janë pjesëmarrëse, pagesa nga një shtet me risk të lartë korrupsioni ose legjislacion të mangët për pastrimin e parave.

Transaksionet me pasuri të paluajtshme

Kazus 3. Një shtetas i huaj e paguan çmimin e blerjes me para në dorë para se të dokumentohet kontrata e blerjes. Ai pretendon që nuk mund të hapë llogari bankare në atë vend. Pas raportimit të dyshimit të noterit belg doli që blerësi ka një llogari bankare në Belgjikë, merr ndihmë sociale atje dhe është i njohur për tregtim të sendeve të vjedhura.³⁰

Sqarim. Pagesa me para në dorë është një shembull klasik i pastrimit të parave, dhe kjo i shërben fillimisht të ashtuquajturit “Placement”, që nënkupton konvertimin e vlerës së parasë në vlera pasurore më pak të dukshme e të

gjurmueshme. Më tej, pagesa me para në dorë nuk lë shenja të drejtpërdrejta dhe në këtë mënyrë është rruga më e mirë për mbulimin. Blerja e trojeve është tepër tërheqëse për pastrimin e parave, pasi pasuritë e paluajtshme janë tepër të qëndrueshme në vlerë dhe konsiderohen të padukshme, edhe nëse këtu regjistrohen pronarët.

Sinjal alarmi. Veprimet me shuma në para në dorë konsiderohen në përgjithësi si të dyshimta për shkaqet e përmendura më lart dhe duhet të bëhet hetimi përkatës për shkaqet detyruese. Përveç kësaj është edhe sjellja e pazakontë e blerësit, i cili paguan para dokumentimit të kontratës së blerjes. Nëse noteri ka edhe të dhëna në lidhje me situatën pasurore të blerësit, të cilat nuk përshtaten me veprimin juridik, këtu ekziston edhe një kriter tjetër risku.

Kazus 4. Një kopshtar që sapo ka kaluar të njëzetat bleu disa prona të paluajtshme. Ai deklaroi që ai blerjet i financonte nga shitja e pasurive të mëparshme dhe paraqiste edhe vërtetime bankare. Pak më vonë, ky person ia shiti pronën e paluajtshme një të njohuri të tij me moshë të njëjtë dhe me një përvojë profesionale të ngjashme me një çmim më të lartë. Në të vërtetë, mjetet financiare për blerjen e pasurive të paluajtshme u siguruan nga vepra penale e mashtrimit financiar të kryer nga palët e përfshira.³¹

Sqarim. Veprimet juridike në lidhje me pasuritë e paluajtshme i shërbejnë fshehjes së origjinës kriminale të sendeve pasurore që përdoren për blerjen. Blerja dhe shitja e shpejtë e pasurive të paluajtshme synon vështirësimin e gjurmimit nëpërmjet numrit të transaksioneve dhe zgjatjen e gjurmës në një proces që quhet Layering. Zgjatja e gjurmës së dokumenteve rrit riskun që kjo gjurmë të humbasë nga organet e ndjekjes penale gjatë hetimit.

Sinjal alarmi. Profesionit nuk përputhet me veprimet juridike të kryera dhe mosha e klientit dhe të partnerit të tij në biznes, numri dhe frekuenca e veprimeve juridike me pasuritë e paluajtshme janë jotipike për këtë veprim juridik me pasuri paluajtshme.

²⁹ Shih Case 78 of FATF Reports Money Laundering and Terrorist Financing Vulnerabilities of Legal Professions, June 2013.

³⁰ Shih Case 9 of FATF Reports Money Laundering and Terrorist Financing Vulnerabilities of Legal Professions, June 2013.

³¹ Shih Case 12 of FATF Reports Money Laundering and Terrorist Financing Vulnerabilities of Legal Professions, June 2013.

Kazus 5. Shitësi i shet një truall me një çmim blerje të lartë blerësit. Noteri vihet në dijeni që shitësi një pjesë të çmimit të blerjes do ta transferojë pas përfundimit në një llogari të tretë të blerësit.

Sqarim. Pagesa nuk i shërben vetëm blerjes së truallit, por edhe mbulimit të shkaqeve të vërteta të fluksit të pagesës. Për situata të tilla mund të ketë shkaqe të ndryshme, të cilat mund të jenë të lidhura ngushtë me fshehjen e rrugës së pagesës ose të burimeve të pagesës (për shembull, përfshirja në korrupsion aktiv dhe korrupsion pasiv etj.) në një proces që njihet si “Kick-back”.

Sinjal alarmi. Veprimi juridik nuk është me fitim – për shembull, duke marrë parasysh tarifën e noterëve dhe tatimin mbi fitimin për pronën e paluajtshme – dhe për këtë duhet të hetohet.

E drejta e shoqërive

Kazus 6. Ortaku i vetëm i një sh.p.k.-je i shet disa aksione një shoqërie holandeze BV1, menaxheri i së cilës është BV2. BV2, nga ana tjetër, përfaqësohet nga BV3, ndërsa BV3 nga një person fizik X. Nga regjistri tregtar nuk është e qartë se kush qëndron financiarisht pas BV-së. X-i nuk paraqitet para noterit vendës, por jep miratimin nëpërmjet një dokumenti privat.

Sqarim. Anonimiteti i X-it, i cili ruhet edhe gjatë veprimit juridik në distancë, nuk i shërben drejtpërdrejt fshehjes së rrugës së pagesës, por të pronarit të pasurisë. Organet e ndjekjes penale mund të ndjekin gjurmën dokumentare, por personi i panjohur, që përfiton të drejtën ekonomike, do të ishte i mbrojtur ndaj ndjekjes penale, për sa kohë ai nuk mund të identifikohet.

Sinjal alarmi. Pamundësia për të identifikuar personin që merr aksionet është një faktor risku, pasi në rastin e anonimitetit të përfituesit nga transaksionet financiare, bëhet fjalë për mjetin më efektiv të fshehjes së të ardhurave dhe të pengimit të ndjekjes penale.

Tregues risku

Përmbledhja e mëposhtme e treguesve bazohet në përvojën e organeve të përfshira në ndjekjen penale në fushën e pastrimit të parave dhe financimit të terrorizmit dhe synon të sjellë në vëmendjen e noterit si listë për krijimin e dyshimeve (Red Flags). Prania e një ose disa prej të dhënave të mëposhtme nuk sjell si pasojë që noteri të marrë të mirëqenë një dyshim për

pastrim parash ose financim të terrorizmit, por e bën të detyrueshme ushtrimin e vigjilencës, duke e trajtuar çështjen në tërësi.

Tregues të përgjithshëm

Sfondi ndërkombëtar

Përkatesia e shteteve me risk të lartë për pastrim parash në rastin e veprimeve juridike noteriale (vendbanimi, origjina e mjeteve financiare, shtetësia, shoqëri bijë ose mëmë etj.).

Në pajtim me konstatimin e Rregullores së Deleguar të Komisionit (EU) 2016/1675, [më 2020-n, përfshin:](#)

- Afganistan;
- Bosnjë dhe Hercegovina;
- Gujanë;
- Irak;
- Laos;
- Siri;
- Ugandë;
- Vanuatu;
- Jemen;
- Etiopi;
- Sri-Lanka;
- Trinidad dhe Tobago;
- Tunizi;
- Pakistan;
- Iran;
- Republika Demokratike Popullore e Koresë (DPRK).

- Gjithashtu, Task-Forca për Aksion Financiar (FATF) përpilon një listë të shteteve nën monitorim, të ndarë sipas dy kategorive:

- *Thirrje për veprime në adresim të problemeve serioze:*

- Republika Demokratike Popullore e Koresë (DPRK);

- Iran.

- *Juridiksione në regjim monitorimi:*

- Shqipëri;
- Bahamas;
- Barbados;
- Botsvana;
- Kamboxhia;
- Ghana;
- Islandë;
- Xhamajkë;
- Mauritania;
- Mongoli;
- Mianmar;
- Nikaragua;
- Pakistan;

- Panama;
- Siri;
- Ugandë;
- Jemen;
- Zimbabve.

- Tiparet specifike:

- Tiparet specifike të Palëve në transaksion, përfshijnë:

- Volumi i transaksioneve që nuk përputhen me statusin social dhe me njohuritë specifike të palëve;

- Mungesa e njohurive gjuhësore dhe mosinteresimi nga ana e Palëve;

- Palë që nuk kanë marrëdhënie vendore me zyrën e noterit, ndryshimi i shpeshtë i këshilltarit ligjor;

- Personat që kanë të drejtën e pronësisë shmangin kontaktin personal me noterin;

- Përfaqësuesi me prokurë për të disatën herë pa pasur lidhje të afërta me personin e përfaqësuar;

- Struktura pronësie jotransparente, shoqëri të strukturuar, si Holding;

- Klientë me lidhje me krimin e organizuar, trafikun e drogës dhe prostitucionin;

- Padurim tejet i lartë për të përmbushur transaksionin;

- Zvarritja e ekzekutimit të kontratës nga palët;

- Transaksione të shumta të të njëjtave palë brenda një kohe të shkurtër;

- Palët janë persona të ekspozuar politikisht (PeP), anëtarë të familjeve të tyre ose të personave që njihen si të afërt me personat e ekspozuar politikisht.

- Duke pasur parasysh transaksionin, organizim i pazakontë i kontratës:

- Kërkesë për realizimin e transaksionit nëpërmjet llogarisë së një të treti, në vend të llogarisë së veçantë të noterit;

- Strukturë e komplikuar për kryerjen e transaksionit pa shkak të dukshëm;

- Dëshira të papritura për ndryshime pa dhënë sqarime.

- Tregues specifikë të kontratës së shitjes:

- Blerja dhe shitja brenda një kohe të shkurtër, veçanërisht kur ka ndryshim të konsiderueshëm çmimi;

- Shitja nën ose shumë mbi vlerë;

- Dëshira për pagesë me para në dorë nëse ka shuma të mëdha;

- Dëshira për pagesë me para në dorë në llogarinë e veçantë të noterit;

- Pagesa në monedha të ndryshme;

- Pagesa e çmimit të blerjes para dokumentimit.

- Tregues specifikë të së drejtës së shoqërive:

- Divergjencë e dukshme ndërmjet selisë zyrtare dhe selisë administrative (sidomos kujdes duhet treguar për shoqëritë që kanë kuti postare për adresë);

- Themelimi i shoqërive që i shërbejnë vetëm qarkullimit të kapitalit, posaçërisht për prurjen e fondeve nga jashtë;

- Kompensimi i humbjeve të shoqërisë vendëse bijë nëpërmjet shoqërive të huaja mëmë;

- Blerja dhe shitja e aksioneve të degëve të ndryshme që nuk kanë lidhje me njëra-tjetrën brenda një kohe të shkurtër;

- Investues në kapital pa pasur njohuritë e posaçme lëndore ose gjuhësore;

- Shoqëri tregtare pa aktivitet faktik tregtar;

- Ndërmarrje me probleme likuiditeti;

- Përdorimi i përsëritur i shoqërive pa veprimtari tregtare.

VENDIM

Nr. 70, datë 2.12.2020

**PËR MIRATIMIN E RREGULLORES
“PËR RAPORTIN NETO TË
FINANCIMIT TË QËNDRUESHËM TË
BANKAVE”**

Në bazë dhe për zbatim të nenit 3, pika 3; nenit 12, shkronja “a” dhe nenit 43, shkronja “c”, të ligjit nr. 8269, datë 23.12.1997, “Për Bankën e Shqipërisë”, të ndryshuar; të nenit 26, pika 1, shkronja “a”; nenit 57, pika 2; nenit 58, pika 1, shkronjat “b” dhe “c”, dhe nenit 66, të ligjit nr. 9662, datë 18.12.2006, “Për bankat në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar; Këshilli Mbikëqyrës i Bankës së Shqipërisë, me propozimin e Departamentit të Mbikëqyrjes,

VENDOSI:

1. Të miratojë rregulloren “Për raportin neto të financimit të qëndrueshëm të bankave”, sipas tekstit bashkëlidhur këtij vendimi.

2. Rregullorja “Për raportin neto të financimit të qëndrueshëm të bankave” hyn në fuqi në datën 1 qershor 2022.

3. Bankat, deri në hyrjen në fuqi të rregullores “Për raportin neto të financimit të qëndrueshëm të bankave”, marrin masat dhe krijojnë kushtet e nevojshme për zbatimin e kërkesave të rregullores. Bankat raportojnë çdo 6 muaj në Bankën e Shqipërisë, me hyrjen në fuqi të këtij vendimi, në lidhje me ecurinë e marrjes së masave dhe krijimin e kushteve.

4. Bankat, deri në hyrjen në fuqi të kësaj rregulloreje, raportojnë mbi baza tremujore në Bankën e Shqipërisë, raportin neto të financimit të qëndrueshëm mbi baza individuale, duke filluar nga muaji qershor 2021.

5. Ngarkohen Departamenti i Mbikëqyrjes dhe Departamenti i Statistikave Financiare të Bankës së Shqipërisë për ndjekjen e zbatimit të këtij vendimi.

6. Ngarkohen Kabineti i Guvernatorit dhe Departamenti i Kërkimeve me publikimin e këtij vendimi, përkatësisht në Fletoren Zyrtare të Republikës së Shqipërisë dhe në Buletinin Zyrtar të Bankës së Shqipërisë.

Ky vendim hyn në fuqi 15 ditë pas botimit në Fletoren Zyrtare.

KRYETAR
Gent Sejko

KREU I
TË PËRGJITHSHME

Neni 1
Objkti

1. Objekt i kësaj rregulloreje është përcaktimi i:

a) kritereve dhe rregullave për llogaritjen e raportit neto të financimit të qëndrueshëm të bankave; dhe

b) nivelit minimal të raportit neto të financimit të qëndrueshëm.

Neni 2
Subjektet

Subjekte të kësaj rregulloreje janë bankat dhe degët e bankave të huaja, të licencuara nga Banka e Shqipërisë për të ushtruar veprimtari bankare dhe/ose financiare në Republikën e Shqipërisë, të cilat, për thjeshtësi, këtu e më poshtë në këtë rregullore, do të quhen “Banka”.

Neni 3
Baza ligjore

Kjo rregullore nxirret në bazë dhe për zbatim të:

a) nenit 3, pika 3; nenit 12, shkronja “a”, dhe nenit 43, shkronja “c”, të ligjit nr. 8269, datë 23.12.1997, “Për Bankën e Shqipërisë”, të ndryshuar; si dhe

b) të nenit 26, pika 1, shkronja “a”; nenit 57, pika 2; nenit 58, pika 1, shkronjat “b” dhe “c”, dhe nenit 66, të ligjit nr. 9662, datë 18.12.2006, “Për bankat në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar, i cili këtu e më poshtë në këtë rregullore do të quhet ligji “Për bankat”.

Neni 4
Përkufizime

1. Termat e përdorur në këtë rregullore kanë të njëjtin kuptim me termat e përkufizuar në ligjin “Për bankat”, si dhe në rregulloren “Për raportin e mbulimit me likuiditet” (e cila, për thjeshtësi, në këtë rregullore do të quhet “Rregullorja e mbulimit me likuiditet”), në rregulloren “Për kapitalin rregullator të bankës” (e cila, për thjeshtësi, në këtë rregullore do të quhet “Rregullorja e kapitalit rregullator”) dhe në rregulloren “Për raportin e levës financiare të bankave” (e cila, për thjeshtësi, në këtë rregullore do të quhet “Rregullorja e raportit të levës financiare”).

2. Përveç sa parashikohet në pikën 1 të këtij neni, për qëllime të zbatimit të kësaj rregulloreje, termat e mëposhtëm kanë këtë kuptim:

a) “Vlera e drejtë e një grupi netimi (kompensimi)” nënkupton shumën e vlerave të drejta të të gjitha transaksioneve të përfshira në një grup netimi (kompensimi);

b) “Banka me rëndësi sistemike” janë bankat e licencuara dhe që ushtrojnë veprimtari në Republikën e Shqipërisë, të përcaktuara si të tilla, sipas vendimmarrjes së Bankës së Shqipërisë, bazuar në rregulloren “Për shtesat makroprudenciale të kapitalit”.

KREU II RAPORTI NETO I FINANCIMIT TË QËNDRUESHËM

Neni 5

Raporti neto i financimit të qëndrueshëm

1. Bankat llogarisin raportin neto të financimit të qëndrueshëm, si raport të financimit të qëndrueshëm të disponueshëm, siç përcaktohet në kreun IV, me financimin e qëndrueshëm të kërkuar, siç përcaktohet në kreun V të kësaj rregulloreje, të shprehur në përqindje, sipas formulës së mëposhtme:

$$\text{Raporti neto i financimit të qëndrueshëm}(\%) = \frac{\text{Financimi i qëndrueshëm i disponueshëm}}{\text{Financimi i qëndrueshëm i kërkuar}}$$

2. Bankat sigurojnë në çdo kohë një raport neto të financimit të qëndrueshëm, prej të paktën 100%, në baza individuale dhe të konsoliduara, të llogaritur në total, në monedhën raportuese për të gjitha transaksionet, pavarësisht nga monedha e denominimit të tyre.

3. Në rastet kur raporti neto i financimit të qëndrueshëm i bankës ka rënë ose në mënyrë të arsyeshme mund të pritët të bjerë, në nivelin e përcaktuar në pikën 2 të këtij neni, banka njofton menjëherë Bankën e Shqipërisë dhe i paraqet asaj një plan për rikthimin e këtij raporti në nivelet e kërkuara në këtë rregullore. Banka raporton në Bankën e Shqipërisë mbi baza ditore, derisa raporti neto i financimit të qëndrueshëm të rikthehet në nivelin e përcaktuar në pikën 2 të këtij neni, përveç rasteve kur përcaktohet ndryshe nga Banka e Shqipërisë. Banka e Shqipërisë mund të lejojë një frekuencë më të ulët raportimi nga sa përcaktohet më sipër, duke marrë në konsideratë madhësinë dhe kompleksitetin e bankës.

4. Banka e Shqipërisë monitoron planin e rikthimit të raportit neto të financimit të qëndrueshëm në nivelin e përcaktuar në pikën 2

të këtij neni dhe mund t’i kërkojë bankës rikthimin e këtij raporti në nivelet e kërkuara, brenda një afati më të shkurtër kohor nga sa banka e kishte parashikuar në plan.

5. Banka duhet të synojë të rivendosë raportin neto të financimit të qëndrueshëm në nivelin e përcaktuar në pikën 2 të këtij neni. Banka e Shqipërisë vlerëson arsyet e mosrespektimit nga ana e bankës të raportit të parashikuar në pikën 2 të këtij neni, përpara se të ndërmarre ndonjë masë mbikëqyrëse.

6. Bankat llogaritin dhe monitorojnë raportin neto të financimit të qëndrueshëm për totalin (në monedhën raportuese), pavarësisht nga monedha e denominimit të tyre, dhe monitorojnë në mënyrë të veçantë këtë raport për monedhën vendase (lek) dhe çdo monedhë të huaj të rëndësishme.

7. Bankat sigurojnë që shpërndarja e financimit sipas monedhave, në përgjithësi është në përputhje me shpërndarjen e aktiveve të tyre sipas monedhave. Kur është e përshtatshme, Banka e Shqipërisë mund t’i kërkojë bankës të kufizojë mospërputhjet e monedhave, duke përcaktuar kufij në sasinë/shumën e financimit të qëndrueshëm të kërkuar për një monedhë të huaj të rëndësishme të caktuar, që mund të plotësohet nga financimi i qëndrueshëm i disponueshëm, i cili nuk është i denominuar në atë monedhë.

8. Banka e Shqipërisë, në përcaktimin e nivelit të kufizimit të mospërputhjeve të monedhave, të parashikuar në pikën 7 të këtij neni, merr parasysh të paktën sa më poshtë:

a) nëse banka ka aftësinë të transferojë financime të qëndrueshme të disponueshme nga një monedhë në tjetrën dhe ndërmjet juridiksioneve dhe personave juridikë brenda të njëjtut grup dhe aftësinë për të shkëmbyer monedha dhe për të siguruar fonde/financime në tregjet e valutave të huaja, gjatë horizontit kohor prej një viti që merret në konsideratë për përllogaritjen e raportit neto të financimit të qëndrueshëm;

b) ndikimin e lëvizjeve të pafavorshme të kursit të këmbimit në pozicionet ekzistuese për të cilat ka mospërputhje të monedhave dhe në efektivitetin e çdo mbrojtjeje ndaj rrezikut të kursit të këmbimit që është në fuqi.

9. Bankat, për qëllime të përllogaritjes së raportit neto të financimit të qëndrueshëm mbi

baza të konsoliduara, siç parashikohet në pikën 2 të këtij neni, marrin parasysh edhe kërkesat e mëposhtme:

a) aktivet dhe zërat jashtë bilancit të filialit/degës së bankës në një vend të huaj, të cilat sipas kërkesave ligjore/rregullative të atij vendi, që përcaktojnë kërkesën për raportin neto të financimit të qëndrueshëm, janë subjekt i faktorëve të financimit të qëndrueshëm të kërkuar, më të lartë nga sa parashikohet në kreun V të kësaj rregulloreje, për qëllime të konsolidimit, do të jenë subjekt i këtyre faktorëve më të lartë të financimit të kërkuar;

b) detyrimet dhe zërat e kapitalit rregullator të filialit/degës së bankës në një vend të huaj, të cilat sipas kërkesave ligjore/rregullative të atij vendi, që përcaktojnë kërkesën për raportin neto të financimit të qëndrueshëm, janë subjekt i faktorëve të financimit të qëndrueshëm të disponueshëm, më të ulët nga sa parashikohet në kreun IV të kësaj rregulloreje, për qëllime të konsolidimit, do të jenë subjekt i këtyre faktorëve më të ulët të financimit të disponueshëm;

c) aktivet e filialit/degës së bankës në një vend të huaj, që plotësojnë kërkesat e parashikuara në rregulloren e mbulimit me likuiditet, nuk do të njihen si aktive likuide për qëllime të konsolidimit, nëse ato nuk kualifikohen si aktive likuide sipas kërkesave ligjore/rregullative të atij vendi, që përcaktojnë kërkesën për mbulimin me likuiditet;

d) për filialin/degën e bankës në një vend të huaj, ku zbatohen kërkesa ligjore/rregullative të ndryshme nga kërkesat për raportin neto të financimit të qëndrueshëm, të parashikuara në këtë rregullore, përlllogaritjet për qëllime të konsolidimit do të kryhen sipas kërkesave të kësaj rregulloreje.

KREU III

KËRKESA TË PËRGJITHSHME PËR LLOGARITJEN E RAPORTIT NETO TË FINANCIMIT TË QËNDRUESHËM

Neni 6

Llogaritja e raportit neto të financimit të qëndrueshëm

1. Bankat, për qëllime të llogaritjes së raportit neto të financimit të qëndrueshëm, përveç

rasteve kur përcaktohet ndryshe në këtë rregullore, konsiderojnë aktivet, pasivet dhe zërat jashtë bilancit mbi baza bruto.

2. Bankat, për qëllime të llogaritjes së raportit neto të financimit të qëndrueshëm, aplikojnë faktorët e duhur/të përshtatshëm të financimit të qëndrueshëm, të parashikuar në kreun IV dhe V, mbi vlerën kontabël të aktiveve, pasiveve dhe zërave jashtë bilancit, përveç rasteve kur parashikohet ndryshe në këtë rregullore.

3. Bankat nuk duhet të përlllogarisin dy herë financimin e qëndrueshëm të kërkuar dhe financimin e qëndrueshëm të disponueshëm.

4. Bankat, përveç rasteve kur parashikohet ndryshe në këtë rregullore, në rastet kur një zë/element mund të caktohet në më shumë se një kategori të financimit të qëndrueshëm të kërkuar, e caktojnë në kategorinë e financimit të qëndrueshëm të kërkuar që siguron financimin e qëndrueshëm kontraktual të kërkuar, më të lartë për atë zë/element.

Neni 7

Kontratat e derivativëve

1. Bankat zbatojnë kërkesat e këtij neni, për të llogaritur shumën e financimit të qëndrueshëm të kërkuar për kontratat e derivativëve, siç përcaktohet në kreun IV dhe V të kësaj rregulloreje.

2. Bankat marrin në konsideratë vlerën e drejtë të pozicioneve të derivativëve mbi baza neto, kur këto pozicione përfshihen në të njëjtin grup netimi (kompensimi) që plotëson kërkesat e përcaktuara në nënkreun II, të kreut VI, të rregullores së mjaftueshmërisë së kapitalit. Në rast të kundërt, bankat marrin në konsideratë vlerën e drejtë të pozicioneve të derivativëve mbi baza bruto dhe i trajtojnë këto pozicione si pjesë e grupit të tyre të netimit (kompensimit), për qëllime të kreut V të kësaj rregulloreje.

3. Bankat, të gjitha kontratat e derivativëve të listuara në aneksin 4, pika 2, shkronjat “a” deri në “e”, të rregullores së mjaftueshmërisë së kapitalit, që përfshijnë shkëmbimin e plotë të shumave të principalit (kryegjësë) brenda së njëjtës ditë, i llogaritin mbi baza neto për të gjitha monedhat, duke përfshirë edhe për qëllime të raportimit për totalin e monedhave të huaja të rëndësishme, edhe kur këto transaksione nuk

përfshihen në të njëjtin grup netimi (kompensimi) që plotëson kërkesat e përcaktuara në nënkreun II, të kreut VI, të rregullores së mjaftueshmërisë së kapitalit.

4. Bankat, paratë në *cash*, të marra si kolateral për zbutjen e ekspozimit të një pozicioni të derivativëve, i trajtojnë si të tilla (si *cash*) dhe jo si depozita, për të cilat zbatohen kërkesat e kreut IV të kësaj rregulloreje.

5. Bankat përjashtojnë nga llogaritja e raportit neto të financimit të qëndrueshëm, efektin/ndikimin e kontratave të derivativëve, përfshirë nëpërmjet përcaktimit të faktorëve të financimit të qëndrueshëm të kërkuar dhe të fondeve rezervë dhe humbjeve, me kusht që të plotësohen të gjitha kushtet e mëposhtme:

a) për kontratat që kanë një maturitet të mbetur prej më pak se gjashtë muaj;

b) kur kundërparsia është Banka e Shqipërisë ose banka qendrore e një vendi të huaj;

c) kontratat e derivativëve i shërbejnë politikës monetare të Bankës së Shqipërisë/bankës qendrore të vendit të huaj.

Nëse filiali/dega e bankës në një vend të huaj përfiton nga përjashtimi i përmendur në këtë pikë, sipas legjislacionit kombëtar të atij vendi, që përcakton kërkesat për financimin e qëndrueshëm neto, ky përjashtim do të merret parasysh për qëllime të konsolidimit.

Neni 8

Netimi/kompensimi i transaksioneve të huadhënies së kolateralizuar dhe transaksioneve të bazuara në tregun e kapitalit

1. Bankat konsiderojnë aktivet dhe detyrimet që rrjedhin nga transaksionet e financimit nëpërmjet titujve me një kundërparsia të vetme, mbi baza neto, me kusht që këto aktive dhe detyrime të jenë në përputhje me kërkesat e netimit (kompensimit), të përcaktuara në nenin 10, pika 3, shkronja “b”, të rregullores së raportit të levës financiare.

Neni 9

Trajtimi preferencial brenda një grupi

1. Banka e Shqipërisë, pa rënë ndesh me përcaktimet në kreun IV dhe V, të kësaj

rregulloreje, mund të lejojë bankat, rast pas rasti, të përdorin një faktor më të lartë të financimit të qëndrueshëm të disponueshëm ose një faktor më të ulët të financimit të qëndrueshëm të kërkuar për aktivet, detyrimet dhe lehtësitë e kredisë ose të likuiditetit, të parevokueshme ose të anulueshme me kushte, nëse përmbushen të gjitha kushtet e mëposhtme:

a) kundërparsia është një nga subjektet e mëposhtme:

i. banka mëmë ose një filial i bankës;

ii. një filial tjetër i bankës mëmë;

b) ka arsye të besohet që detyrimi ose lehtësia e kredisë ose e likuiditetit, e parevokueshme ose e anulueshme me kushte, e marrë nga banka, përbën një burim më të qëndrueshëm financimi, ose që aktivi ose lehtësia e kredisë ose e likuiditetit, e parevokueshme ose e anulueshme me kushte, e dhënë nga banka, kërkon më pak financim të qëndrueshëm përgjatë horizontit kohor prej një viti, sesa i njëjti detyrim, aktiv ose lehtësi kredie ose likuiditeti, e parevokueshme ose e anulueshme me kushte, e marrë ose e dhënë nga kundërparsia të tjera;

c) kundërparsia zbaton një faktor të financimit të qëndrueshëm të kërkuar që është i barabartë ose më i madh se faktori më i lartë i financimit të qëndrueshëm i disponueshëm, ose zbaton një faktor të financimit të qëndrueshëm të disponueshëm që është i barabartë ose më i ulët se faktori më i ulët i financimit të qëndrueshëm të kërkuar;

d) banka dhe kundërparsia janë të vendosura në Shqipëri.

KREU IV

FINANCIMI I QËNDRUESHËM I DISPONUESHËM

NËNKREU I

DISPOZITA TË PËRGJITHSHME

Neni 10

Llogaritja e shumës së financimit të qëndrueshëm të disponueshëm

1. Bankat, përveçse kur përcaktohet ndryshe në këtë kre, llogarisin shumën e financimit të qëndrueshëm të disponueshëm, duke shumëzuar vlerën kontabël të kategorive ose llojeve të

ndryshme të detyrimeve dhe zërave të kapitalit rregullator, me faktorët e financimit të qëndrueshëm të disponueshëm, sipas parashikimeve në nënkreun II të këtij kreu. Shuma totale e financimit të qëndrueshëm të disponueshëm është shuma e vlerave të ponderuara të detyrimeve dhe zërave të kapitalit rregullator.

2. Bankat, obligacionet dhe titujt e tjerë të borxhit, të emetuar nga banka dhe të shitur ekskluzivisht në tregun me pakicë dhe që mbahen në një llogari me pakicë, i trajtojnë si kategoria përkatëse e depozitave me pakicë. Bankat parashikojnë kufizime, në mënyrë që këto instrumente të mos blihen dhe mbahen nga palë të tjera, përveç klientëve me pakicë.

Neni 11

Maturiteti i mbetur i detyrimeve dhe zërave të kapitalit rregullator

1. Bankat, përveçse kur përcaktohet ndryshe në këtë kre, marrin në konsideratë maturitetin e mbetur kontraktual të detyrimeve dhe zërave të kapitalit rregullator, për të përcaktuar faktorët e financimit të qëndrueshëm të disponueshëm, që do të zbatohen sipas nënkreut II të këtij kreu.

2. Bankat marrin parasysh opsionet ekzistuese në përcaktimin e maturitetit të mbetur të një detyrimi ose të zërave të kapitalit rregullator, duke supozuar se kundërpartia do ushtrojë opsionin *call* (*call options*) në datën më të shpejtë të mundshme. Për opsionet që ushtrohen në diskrecionin e bankës, banka merr parasysh faktorët reputacional që mund të kufizojnë aftësinë e saj (bankës) për të mos ushtruar opsionin, në veçanti pritshmëritë e tregut që banka mund të shlyejë/paguajë detyrime të caktuara përpara maturitetit të tyre.

3. Bankat trajtojnë depozitat me një periudhë njoftimi të përcaktuar për tërheqjen e fondeve nga depozituesi, në përputhje me periudhën e njoftimit të përcaktuar, dhe depozitat me afat, në përputhje me maturitetin e tyre të mbetur. Bankat, pa rënë ndesh me pikën 2 të këtij neni, në përcaktimin e maturitetit të mbetur të depozitave me pakicë me afat, nuk marrin parasysh opsionet për tërheqjet e parakohshme, ku depozituesi duhet të paguajë një penaltet të konsiderueshëm për tërheqjet e parakohshme që

ndodhin në më pak se një vit, penaltet i cili është materialisht më i lartë se humbja e interesit të përlogarit deri në datën e tërheqjes, siç përcaktohet në rregulloren e mbulimit me likuiditet).

4. Bankat, për qëllime të përcaktimit të faktorëve të financimit të qëndrueshëm të disponueshëm që zbatohen në përputhje me nënkreun II të këtij kreu, trajtojnë çdo pjesë të detyrimeve me një maturitet të mbetur prej një viti ose më shumë, e cila maturohet në më pak se gjashtë muaj dhe çdo pjesë të detyrimeve të tilla që maturohet për një periudhë midis gjashtë muaj dhe më pak se një viti, sikur të kenë përkatësisht një maturitet të mbetur prej më pak se gjashtë muaj dhe midis gjashtë muajsh dhe më pak se një vit.

NËNKREU II

FAKTORËT E FINANCIMIT TË QËNDRUESHËM TË DISPONUESHËM

Neni 12

Faktori i financimit të qëndrueshëm të disponueshëm prej 0%

1. Bankat, përveçse kur përcaktohet ndryshe në nenet 13 deri 16 të kësaj rregulloreje, për të gjitha detyrimet që nuk kanë një afat maturimi të përcaktuar, përfshirë pozicionet në shitje (pozicionet e shkurtra), zbatojnë një faktor të financimit të qëndrueshëm të disponueshëm prej 0%, me përjashtim të elementeve të mëposhtme:

a) detyrimeve tatimore të shtyra, të cilat do të trajtohen në përputhje me datën më të afërt të mundshme në të cilën mund të realizohen këto detyrime;

b) interesave të pakicës, të cilat do të trajtohen në përputhje me afatin e instrumentit përkatës.

2. Bankat, për detyrimet tatimore të shtyra dhe interesat e pakicës të parashikuara në pikën 1 të këtij neni, në varësi të maturitetit të mbetur efektiv, zbatojnë një prej faktorëve të mëposhtëm:

a) 0%, kur maturiteti i mbetur efektiv është më pak se gjashtë muaj;

b) 50%, kur maturiteti i mbetur efektiv është të paktën gjashtë muaj, por më pak se një vit;

c) 100%, kur maturiteti i mbetur efektiv është një vit ose më shumë.

3. Bankat zbatojnë faktorin e financimit të qëndrueshëm të disponueshëm prej 0%, për detyrimet e mëposhtme:

a) shumat/detyrimet për t'u paguar sipas datës së tregtimit që shkaktohen nga blerja e instrumenteve financiare, e monedhave të huaja dhe e mallrave (*commodities*), që pritet të shlyhen brenda ciklit standard të shlyerjes ose periudhës standarde për shkëmbimin përkatës, ose llojin e transaksioneve, ose që nuk kanë arritur të shlyhen por pritet që të shlyhen ndërkohë;

b) detyrimet me një maturitet të mbetur prej më pak se gjashtë muaj, nga:

- i. Banka e Shqipërisë;
- ii. banka qendrore e një vendi të huaj;
- iii. klientët financiarë;

c) çdo detyrim tjetër ose zë ose instrument kapitali, që nuk parashikohet në nenet 13 deri 16 të kësaj rregulloreje.

Neni 13

Faktori i financimit të qëndrueshëm të disponueshëm prej 50%

1. Bankat zbatojnë faktorin e financimit të qëndrueshëm të disponueshëm prej 50%, për detyrimet e mëposhtme:

a) depozitat që plotësojnë kriteret për depozitat operacionale, sipas përcaktimit në rregulloren e mbulimit me likuiditet;

b) detyrimet me një maturitet të mbetur prej më pak se një vit, nga:

- i. qeveria shqiptare ose qeveria qendrore e një vendi të huaj;
- ii. qeveritë rajonale ose autoritetet lokale shqiptare ose të një vendi të huaj;
- iii. njësitë e sektorit publik shqiptar ose të një vendi të huaj;

iv. bankat shumëpalëshe të zhvillimit, të parashikuara në nenin 15, pika 3, të rregullores së mjaftueshmërisë së kapitalit, dhe organizatat ndërkombëtare, të përcaktuara në nenin 16, të po të njëjtës rregullore;

v. klientët korporata jofinanciare;

vi. shoqëritë e kursim-kreditit dhe unionet e tyre, të licencuara nga një autoritet kompetent, kompanitë e investimeve personale dhe klientët që janë ndërmjetës depozitash, në masën që këto detyrime të mos kualifikohen/klasifikohen sipas shkronjës “a” të kësaj pike;

c) detyrimet me maturitet të mbetur kontraktual prej të paktën gjashtë muaj, por më pak se një vit, nga:

- i. Banka e Shqipërisë;
- ii. banka qendrore e një vendi të huaj;
- iii. klientët financiarë;

d) çdo detyrim tjetër me një maturitet të mbetur prej të paktën gjashtë muaj, por më pak se një vit, që nuk përcaktohet në nenet 14, 15 dhe 16 të kësaj rregulloreje.

Neni 14

Faktori i financimit të qëndrueshëm të disponueshëm prej 90%

1. Bankat zbatojnë faktorin e financimit të qëndrueshëm të disponueshëm prej 90%, për depozitat me pakicë pa afat, depozitat me pakicë me njoftim paraprak më pak se një vit dhe depozitat me pakicë me afat që kanë një maturitet të mbetur prej më pak se një vit, që plotësojnë kriteret përkatëse për depozitat e tjera me pakicë të përcaktuara në rregulloren e mbulimit me likuiditet.

Neni 15

Faktori i financimit të qëndrueshëm të disponueshëm prej 95%

1. Bankat zbatojnë faktorin e financimit të qëndrueshëm të disponueshëm prej 95%, për depozitat me pakicë pa afat, depozitat me pakicë me njoftim paraprak më pak se një vit dhe depozitat me pakicë me afat që kanë një maturitet të mbetur prej më pak se një vit, që plotësojnë kriteret përkatëse për depozitat e qëndrueshme me pakicë të përcaktuara në rregulloren e mbulimit me likuiditet.

Neni 16

Faktori i financimit të qëndrueshëm të disponueshëm prej 100%

1. Bankat zbatojnë faktorin e financimit të qëndrueshëm të disponueshëm prej 100%, për detyrimet dhe elementet e instrumentet e kapitalit rregullator, të mëposhtëm:

a) zërat e kapitalit bazë të nivelit të parë të bankës, përpara zbatimit të rregullimeve të parashikuara në nenet 7 deri në 10, zbritjeve të

parashikuara në nenin 11 dhe përjashtimeve kufi të parashikuara në nenin 20 të rregullores së kapitalit rregullator;

b) zërat e kapitalit shtesë të nivelit të parë të bankës, përpara zbritjes së zërave/elementeve të përcaktuar në nenin 25, të rregullores së kapitalit rregullator, duke përjashtuar çdo instrument me opsione të qarta ose të përfshira (*explicit or embedded options*), të cilat nëse zbatohen, reduktojnë maturitetin efektiv të mbetur në më pak se një vit;

c) zërat e kapitalit të nivelit të dytë të bankës, përpara zbritjeve të përcaktuara në nenin 33, të rregullores së kapitalit rregullator, me një maturitet të mbetur prej një viti ose më shumë, duke përjashtuar çdo instrument me opsione të qarta ose të përfshira (*explicit or embedded options*), të cilat nëse zbatohen, reduktojnë maturitetin efektiv të mbetur në më pak se një vit;

d) çdo instrument tjetër i kapitalit të bankës, me një maturitet të mbetur prej një viti ose më shumë, duke përjashtuar çdo instrument me opsione të qarta ose të përfshira (*explicit or embedded options*), të cilat nëse zbatohen, reduktojnë maturitetin efektiv të mbetur në më pak se një vit;

e) çdo huamarrje e siguruar dhe e pasiguarur dhe detyrim tjetër me një maturitet të mbetur prej një viti ose më shumë, duke përfshirë depozitat me afat, përveç se kur parashikohet ndryshe në nenet 12 deri 15 të kësaj rregulloreje.

KREU V FINANCIMI I QËNDRUESHËM I KËRKUAR

NËNKREU I DISPOZITA TË PËRGJITHSHME

Neni 17

Llogaritja e shumës së financimit të qëndrueshëm të kërkuar

1. Bankat, përveçse kur përcaktohet ndryshe në këtë kre, llogarisin shumën e financimit të qëndrueshëm të kërkuar, duke shumëzuar vlerën kontabël të kategorive ose llojeve të ndryshme të aktiveve dhe zërave jashtë bilancit me faktorët e financimit të qëndrueshëm të kërkuar që do të zbatohen në përputhje me nënkreun II të këtij

kreu. Shuma totale e financimit të qëndrueshëm të kërkuar është shuma e vlerave të ponderuara të aktiveve dhe zërave jashtë bilancit.

2. Bankat përjashtojnë nga llogaritja e shumës së financimit të qëndrueshëm të kërkuar, aktivet e marra hua (nga bankat), përfshirë edhe në transaksionet e financimit nëpërmjet titujve, kur këto aktive mbahen në bilancin e bankës dhe banka nuk zotëron pronësinë e këtyre aktiveve. Bankat zbatojnë faktorët e financimit të qëndrueshëm të kërkuar në përputhje me nënkreun II të këtij kre, për aktivet e marra hua nga bankat, përfshirë edhe në transaksionet e financimit nëpërmjet titujve, kur këto aktive nuk mbahen në bilancin e bankës, por banka zotëron pronësinë e tyre.

3. Bankat, aktivet e dhëna hua prej tyre (bankave), përfshirë edhe në transaksionet e financimit nëpërmjet titujve, mbi të cilat banka zotëron pronësinë, i konsiderojnë si aktive të barrësuara (*encumbered*) për qëllime të këtij kre dhe zbatojnë faktorët e financimit të qëndrueshëm të kërkuar në përputhje me nënkreun II të këtij kre, edhe në rastin kur aktivet nuk mbahen në bilancin e bankës. Në rast të kundërt, bankat i përjashtojnë këto aktive nga llogaritja e shumës së financimit të qëndrueshëm të kërkuar.

4. Bankat, për aktivet e barrësuara me një maturitet të mbetur prej gjashtë muajsh ose më shumë, zbatojnë faktorin e financimit të qëndrueshëm të kërkuar sipas parashikimeve të nënkreut II, të këtij kre, për këto aktive, nëse do të ishin të pabarrësuara, ose faktorin e financimit të qëndrueshëm të kërkuar, i cili aplikohet në rast të kundërt për këto aktive të barrësuara, cilido nga faktorët është më i lartë. Bankat zbatojnë të njëjtën qasje kur maturiteti i mbetur i aktiveve të barrësuara është më i shkurtër se maturiteti i mbetur i transaksionit që është burimi i barrësimit.

5. Bankat, për aktivet me një periudhë barrësimi të mbetur prej më pak se gjashtë muaj, zbatojnë faktorët e financimit të qëndrueshëm të kërkuar, në përputhje me nënkreun II për këto aktive, nëse do të ishin të pabarrësuara.

6. Në rastet kur një bankë ripërdor ose rivendos peng një aktiv të marrë hua, përfshirë edhe në transaksionet e financimit nëpërmjet titujve, kur ky aktiv mbahet si zë jashtë bilancit,

transaksioni nëpërmjet të cilit ky aktiv është marrë hua, do të trajtohet si i barrësuar, me kusht që transaksioni nuk mund të maturohet nëse banka nuk e ka kthyer aktivin e marrë hua.

7. Bankat konsiderojnë si të pabarrësuar, aktivet e mëposhtme:

a) aktivet e përfshira në një grup, të cilat janë të disponueshme për përdorim të menjëhershëm si garanci (kolateral) me qëllim sigurimin e fondeve shtesë për bankën, nëpërmjet linjave të miratuara të kredisë, të cilat janë në dispozicion të bankës;

b) aktivet që banka ka marrë si garanci për qëllime të zbutjes së rrezikut të kredisë në transaksionet e huadhënies së kolateralizuar, transaksionet e financimit të garantuar ose transaksionet e shkëmbimit të kolateralit dhe që banka mund t'i shesë.

8. Bankat përfshijnë në llogaritjen e shumës së financimit të qëndrueshëm të kërkuar, instrumentet financiare, monedhat e huaja dhe mallrat (*commodities*), për të cilat është ekzekutuar një urdhër blerjeje. Bankat përjashtojnë nga llogaritja e shumës së financimit të qëndrueshëm të kërkuar, instrumentet financiare, monedhat e huaja dhe mallrat (*commodities*), për të cilat është ekzekutuar urdhri i shitjes, me kusht që këto transaksione të mos pasqyrohen si derivativë ose transaksione të financimit të garantuar në bilancin e bankave dhe do të pasqyrohen në bilancin e bankave në momentin që shlyhen.

Neni 18

Maturiteti i mbetur i aktiveve

1. Përveç rasteve kur përcaktohet ndryshe në këtë kre, bankat marrin parasysh maturitetin e mbetur kontraktual të aktiveve të tyre dhe zërave/transaksioneve jashtë bilancit kur përcaktojnë faktorët e financimit të qëndrueshëm të kërkuar që do të zbatohen për aktivet dhe zërat jashtë bilancit, në përputhje me nënkreun II të këtij kreu.

2. Bankat, kur llogarisin maturitetin e mbetur të një aktivi, marrin parasysh edhe opsionet, bazuar në supozimin se emetuesi ose kundërpartia do të ushtrojë çdo opsion për të zgjedhur maturitetin e aktivit. Për opsionet që mund të ushtrohen sipas diskrecionit të bankës, banka merr parasysh faktorët reputacional që

mund të kufizojnë aftësinë e saj (bankës) për të mos ushtuar opsionin, në veçanti pritshmëritë e tregjeve dhe klientëve që banka duhet të zgjasë maturitetin e aktiveve të caktuara në datën e maturimit të tyre.

3. Me qëllim përcaktimin e faktorëve të financimit të qëndrueshëm të kërkuar që do zbatohen në përputhje me nënkreun II të këtij kreu, për kreditë me këste me një maturitet kontraktual të mbetur prej një viti ose më shumë, çdo pjesë e kredisë që maturohet në më pak se gjashtë muaj dhe çdo pjesë e kredisë që maturohet midis gjashtë muaj dhe më pak se një vit do të trajtohet përkatësisht, si kredi me një maturitet të mbetur prej më pak se gjashtë muaj dhe midis gjashtë muaj dhe më pak se një vit.

NËNKREU II

FAKTORËT E FINANCIMIT TË QËNDRUESHËM TË KËRKUAR

Neni 19

Faktori i financimit të qëndrueshëm të kërkuar prej 0%

1. Bankat zbatojnë faktorin e financimit të qëndrueshëm të kërkuar prej 0% për aktivet e mëposhtme:

a) aktivet e pabarrësuar, të njohura/pranuara si aktive likuide të nivelit 1, në përputhje me rregulloren e mbulimit me likuiditet, pavarësisht nëse ato plotësojnë ose jo, kërkesat operationale që parashikohen në atë rregullore;

b) rezervat e mbajtura nga banka në Bankën e Shqipërisë ose në bankën qendrore të një vendi të huaj;

c) të drejtat/pretendimet ndaj Bankës së Shqipërisë ose bankës qendrore të një vendi të huaj, që kanë një maturitet të mbetur më pak se gjashtë muaj;

d) shumat e arkëtueshme sipas datës së tregtimit që vijnë nga shitjet e instrumenteve financiare, monedhave të huaja ose mallrave (*commodities*) që pritet të shlyhen brenda ciklit standard të shlyerjes ose periudhës së zakonshme/normale për shkëmbimin përkatës ose llojin e transaksionit, ose që nuk kanë arritur të shlyhen, por që megjithatë pritet të shlyhen;

e) shumat për t'u marrë nga transaksionet e financimit nëpërmjet titujve me klientët

financiarë, kur këto transaksione kanë një maturitet të mbetur prej më pak se gjashtë muaj, kur këto shuma për t'u marrë janë të garantuara me aktive të nivelit 1, në përputhje me rregulloren e mbulimit me likuiditet dhe kur banka ka të drejtën ligjore dhe aftësinë operationale të ripërdorë këto aktive përgjatë kohëzgjatjes së transaksionit. Shumat për t'u marrë, bankat i marrin parasysh mbi baza neto, nëse zbatohet neni 8 i kësaj rregulloreje.

Neni 20

Faktori i financimit të qëndrueshëm të kërkuar prej 5%

1. Bankat zbatojnë faktorin e financimit të qëndrueshëm të kërkuar prej 5% për aktivet e mëposhtme:

a) shumat për t'u marrë nga transaksionet e financimit nëpërmjet titujve me klientët financiarë, kur këto transaksione kanë një maturitet të mbetur prej më pak se gjashtë muaj, përveç atyre të parashikuara në shkronjën “e” të pikës 1 të nenit 19. Shumat për t'u marrë, bankat i marrin parasysh mbi baza neto, nëse zbatohet neni 8 i kësaj rregulloreje;

b) pjesa e patërhequr e lehtësirave të kredive dhe të likuiditetit, të parashikuara në rregulloren e mbulimit me likuiditet;

c) produktet e lidhura me zërat jashtë bilancit të financimit tregtar, të parashikuara në aneksin 2 të rregullores së mjaftueshmërisë së kapitalit, me një maturitet të mbetur prej më pak se gjashtë muaj.

2. Bankat, për të gjitha grupet e netimit (kompensimit) të kontratave të derivativëve, zbatojnë një faktor të financimit të qëndrueshëm të kërkuar prej 5% ndaj vlerës së drejtë absolute bruto të grupeve të netimit (kompensimit) të kontratave të derivativëve, pa marrë në konsideratë vlerën e kolateraleve të postuar, kur këto grupe netimi (kompensimi) kanë një vlerë të drejtë negative. Për qëllime të kësaj pike, bankat përcaktojnë vlerën e drejtë si vlerë bruto pa marrë në konsideratë çdo lloj kolaterali të postuar ose pagesat e shlyerjeve dhe arkëtimet e lidhura me ndryshimet e vlerësimit të tregut për të tilla kontrata.

Neni 21

Faktori i financimit të qëndrueshëm të kërkuar prej 7.5%

1. Bankat zbatojnë faktorin e financimit të qëndrueshëm të kërkuar prej 7.5% për produktet e lidhura me zërat jashtë bilancit të financimit tregtar, të parashikuara në aneksin 2 të rregullores së mjaftueshmërisë së kapitalit, me një maturitet të mbetur prej të paktën gjashtë muaj, por më pak se një vit.

Neni 22

Faktori i financimit të qëndrueshëm të kërkuar prej 10%

1. Bankat zbatojnë faktorin e financimit të qëndrueshëm të kërkuar prej 10% për aktivet dhe zërat jashtë bilancit të mëposhtëm:

a) shumat për t'u marrë nga transaksionet me klientët financiarë, që kanë një maturitet të mbetur prej më pak se gjashtë muaj, përveç atyre të parashikuara në shkronjën “e”, të pikës 1, të nenit 19, dhe në shkronjën “a”, të pikës 1, të nenit 20, të kësaj rregulloreje;

b) produktet e lidhura me zërat e bilancit, të financimit tregtar, me një maturitet të mbetur prej më pak se gjashtë muaj;

c) produktet e lidhura me zërat jashtë bilancit të financimit tregtar, të parashikuara në aneksin 2, të rregullores së mjaftueshmërisë së kapitalit, me një maturitet të mbetur prej një viti ose më shumë.

Neni 23

Faktori i financimit të qëndrueshëm të kërkuar prej 15%

1. Bankat zbatojnë faktorin e financimit të qëndrueshëm të kërkuar prej 15% për aktivet e pabarrësuar, të njohura/pranuara si aktive të nivelit 2A, në përputhje me rregulloren e mbulimit me likuiditet, pavarësisht nëse ato plotësojnë ose jo, kërkesat operationale dhe kërkesat mbi përbërjen e rezervës së likuiditetit që parashikohen në atë rregullore.

Neni 24

Faktori i financimit të qëndrueshëm të kërkuar prej 30%

1. Bankat zbatojnë faktorin e financimit të qëndrueshëm të kërkuar prej 30% për obligacionet e garantuara, të njohura/pranuara si aktive të nivelit 2A, në përputhje me rregulloren e mbulimit me likuiditet, pavarësisht nëse ato plotësojnë ose jo, kërkesat operationale dhe kërkesat mbi përbërjen e rezervës së likuiditetit që parashikohen në atë rregullore.

Neni 25

Faktori i financimit të qëndrueshëm të kërkuar prej 50%

1. Bankat zbatojnë faktorin e financimit të qëndrueshëm të kërkuar prej 50% për aktivet e mëposhtme:

a) aktivet e pabarrësuara të njohura/pranuara si aktive të nivelit 2B, në përputhje me rregulloren e mbulimit me likuiditet, pavarësisht nëse ato plotësojnë ose jo, kërkesat operationale dhe kërkesat mbi përbërjen e rezervës së likuiditetit që parashikohen në atë rregullore;

b) depozitat e mbajtura nga banka në një institucion tjetër financiar që plotësojnë kriteret për depozitat operationale, siç përcaktohen në rregulloren e mbulimit me likuiditet;

c) shumat për t'u marrë nga transaksionet me një maturitet të mbetur më pak se një vit nga:

i. qeveria shqiptare ose qeveria qendrore e një vendi të huaj;

ii. qeveritë rajonale ose autoritetet lokale shqiptare ose të një vendi të huaj;

iii. njësitë e sektorit publik shqiptar ose të një vendi të huaj;

iv. bankat shumëpalëshe të zhvillimit të parashikuara në nenin 15, pika 3 dhe organizatat ndërkombëtare të parashikuara në nenin 16, të rregullores së mjaftueshmërisë së kapitalit;

v. klientët korporata jofinanciare, klientët me pakicë dhe ndërmarrjet e vogla dhe të mesme (SME);

vi. shoqëritë e kursim-kreditit dhe unionet e tyre, të licencuara nga një autoritet kompetent, kompanitë e investimeve personale dhe klientët që janë ndërmjetës depozitash, në masën që këto aktive të mos kualifikohen/klasifikohen sipas shkronjës “b” të kësaj pike;

d) shumat për t'u marrë nga transaksionet me një maturitet të mbetur prej të paktën gjashtë muaj, por më pak se një vit nga:

i. Banka e Shqipërisë;

ii. banka qendrore e një vendi të huaj;

iii. klientët financiarë;

e) produktet e lidhura me zërat e bilancit, të financimit tregtar, me një maturitet të mbetur prej të paktën gjashtë muaj, por më pak se një vit;

f) aktivet e barrësuara për një maturitet të mbetur prej të paktën gjashtë muajsh, por më pak se një vit, përveç rasteve kur këtyre aktiveve do t'u caktohej një faktor më i lartë i financimit të qëndrueshëm i kërkuar në përputhje me nenet 26 deri 28 të kësaj rregulloreje, nëse do mbaheshin të pabarrësuara, ku do të zbatohet ky faktor më i lartë i financimit të qëndrueshëm të kërkuar;

g) çdo aktiv tjetër me një maturitet të mbetur prej më pak se një vit, përveç se kur përcaktohet ndryshe në nenet 19 deri 24 të kësaj rregulloreje.

Neni 26

Faktori i financimit të qëndrueshëm të kërkuar prej 65%

1. Bankat zbatojnë faktorin e financimit të qëndrueshëm të kërkuar prej 65% për aktivet e mëposhtme:

a) kreditë e pabarrësuara të siguruara me kolateral pasuri të paluajtshme rezidenciale, me një maturitet të mbetur prej një viti ose më shumë, me kusht që këtyre kredive u është caktuar një peshë rreziku prej 35% ose më pak, në përputhje me kreun III të rregullores së mjaftueshmërisë së kapitalit;

b) kreditë e pabarrësuara me një maturitet të mbetur prej një viti ose më shumë, duke përjashtuar kreditë për klientët financiarë dhe kreditë e parashikuara në nenet 19 deri 25 të kësaj rregulloreje, me kusht që këtyre kredive u është caktuar një peshë rreziku prej 35% ose më pak, në përputhje me kreun III të rregullores së mjaftueshmërisë së kapitalit.

Neni 27

**Faktori i financimit të qëndrueshëm të
kërkuar prej 85%**

1. Bankat zbatojnë faktorin e financimit të qëndrueshëm të kërkuar prej 85% për aktivet dhe zërat jashtë bilancit të mëposhtëm:

a) aktivet dhe zërat jashtë bilancit, përfshirë *cash-in*, e vendosur si marzh fillestar për kontratat e derivativëve, përveç rasteve kur këtyre aktiveve do t'u caktohej një faktor më i lartë i financimit të qëndrueshëm të kërkuar në përputhje me nenin 28 të kësaj rregulloreje, nëse do të mbaheshin të pabarrësuar, ku do të zbatohet ky faktor më i lartë i financimit të qëndrueshëm të kërkuar;

b) aktivet dhe zërat jashtë bilancit, përfshirë *cash-in*, të vendosura si kontribut në fondin e garancisë së një kundërpattie qendrore, përveç rasteve kur do t'u caktohej një faktor më i lartë i financimit të qëndrueshëm të kërkuar, në përputhje me nenin 28 të kësaj rregulloreje, nëse do të mbaheshin të pabarrësuar, ku do të zbatohet ky faktor më i lartë i financimit të qëndrueshëm të kërkuar;

c) kreditë e pabarrësuar me një maturitet të mbetur prej një viti ose më shumë, duke përfshirë kreditë për klientët financiarë dhe kreditë e parashikuara në nenet 19 deri 26 të kësaj rregulloreje, të cilat nuk janë më shumë se 90 ditë në vonesë dhe që u është caktuar një peshë rreziku më shumë se 35% në përputhje me kreun III të rregullores së mjaftueshmërisë së kapitalit;

d) produktet e lidhura me zërat e bilancit, të financimit tregtar, me një maturitet të mbetur prej një viti ose më shumë;

e) mallrat (*commodities*) e tregtuara fizikisht, përfshirë arin, por duke përfshirë derivativët e mallrave (*commodities*).

Neni 28

**Faktori i financimit të qëndrueshëm të
kërkuar prej 100%**

1. Bankat zbatojnë faktorin e financimit të qëndrueshëm të kërkuar prej 100% për aktivet e mëposhtme:

a) përveç se kur specifikohet ndryshe në këtë kre, çdo aktiv i barrësuar me një maturitet të mbetur një vit ose më shumë;

b) çdo aktiv tjetër përveç atyre të parashikuara në nenet 19 deri 27 të kësaj rregulloreje, përfshirë

kreditë për klientët financiarë që kanë një maturitet kontraktual të mbetur prej një viti ose më shumë, ekspozimet (kreditë) me probleme, zërat që zbriten nga kapitali rregullator dhe aktivet e qëndrueshme.

KREU VI

**PËRJASHTIME PËR BANKAT ME
RËNDËSI JOSISTEMIKE**

Neni 29

**Përjashtime për bankat me rëndësi
josistemike**

1. Bankat me rëndësi josistemike, pa rënë ndesh me kërkesat e kreut IV dhe V, të kësaj rregulloreje, mund të zgjedhin të llogaritin raportin neto të financimit të qëndrueshëm, si raport midis financimit të qëndrueshëm të disponueshëm të bankës, siç përcaktohet në kreun VII, dhe financimit të qëndrueshëm të kërkuar të bankës, siç përcaktohet në kreun VIII të kësaj rregulloreje.

2. Banka e Shqipërisë kur gjykon se metodologjia e thjeshtuar e parashikuar në pikën 1 të këtij neni, nuk është e përshtatshme për të identifikuar rrezikun e financimit të një banke me rëndësi josistemike, mund t'i kërkojë bankës që të plotësojë kërkesat e financimit neto të qëndrueshëm, bazuar në dispozitat e kreut IV dhe V, të kësaj rregulloreje.

KREU VII

**FINANCIMI I QËNDRUESHËM I
DISPONUESHËM PËR LLOGARITJEN E
THJESHTUAR TË RAPORTIT NETO TË
FINANCIMIT TË QËNDRUESHËM**

NËNKREU I

DISPOZITA TË PËRGJITHSHME

Neni 30

**Llogaritja e thjeshtuar e shumës së
financimit të qëndrueshëm të disponueshëm**

1. Bankat me rëndësi josistemike, përveçse kur përcaktohet ndryshe në këtë kre, llogarisin shumën e financimit të qëndrueshëm të disponueshëm duke shumëzuar vlerën kontabël të kategorive ose llojeve të ndryshme të detyrimeve dhe zërave të kapitalit rregullator, me faktorët e financimit të qëndrueshëm të disponueshëm, sipas

parashikimeve në nënkreun II të këtij kreu. Shuma totale e financimit të qëndrueshëm të disponueshëm është shuma e vlerave të ponderuara të detyrimeve dhe zërave të kapitalit rregullator.

2. Bankat, obligacionet dhe titujt e tjerë të borxhit, të emetuar nga banka dhe të shitur ekskluzivisht në tregun me pakicë dhe që mbahen në një llogari me pakicë, i trajtojnë si kategoria përkatëse e depozitave me pakicë. Bankat parashikojnë kufizime, në mënyrë që këto instrumente të mos blihen dhe mbahen nga palë të tjera, përveç klientëve me pakicë.

Neni 31

Maturiteti i mbetur i një detyrimi ose i zërave të kapitalit rregullator

1. Bankat, përveçse kur përcaktohet ndryshe në këtë kre, marrin në konsideratë maturitetin e mbetur kontraktual të detyrimeve dhe zërave të kapitalit rregullator, për të përcaktuar faktorët e financimit të qëndrueshëm të disponueshëm që do të zbatohen sipas nënkreut II të këtij kreu.

2. Bankat marrin parasysh opsionet ekzistuese në përcaktimin e maturitetit të mbetur të një detyrimi ose të zërave të kapitalit rregullator, duke supozuar se kundërpartia do ushtrojë opsionin call (*call options*) në datën më të shpejtë të mundshme. Për opsionet që ushtrohen në diskrecionin e bankës, banka merr parasysh faktorët reputacional që mund të kufizojnë aftësinë e saj (bankës) për të mos ushtruar opsionin, në veçanti pritshmëritë e tregut që banka mund të shlyejë/paguajë detyrime të caktuara përpara maturitetit të tyre.

3. Bankat trajtojnë depozitat me një periudhë njoftimi të përcaktuar për tërheqjen e fondeve nga depozituesi, në përputhje me periudhën e njoftimit të përcaktuar, dhe depozitat me afat, në përputhje me maturitetin e tyre të mbetur. Bankat, pa rënë ndesh me pikën 2 të këtij neni, në përcaktimin e maturitetit të mbetur të depozitave me pakicë me afat, nuk marrin parasysh opsionet për tërheqjet e parakohshme, ku depozituesi duhet të paguajë një penalitet të konsiderueshëm për tërheqjet e parakohshme që ndodhin në më pak se një vit, penalitet i cili është materialisht më i lartë se humbja e interesit të përlllogaritur deri në datën e tërheqjes, siç përcaktohet në rregulloren e mbulimit me likuiditet.

4. Bankat, për qëllime të përcaktimit të faktorëve të financimit të qëndrueshëm të disponueshëm që zbatohen në përputhje me nënkreun II të këtij kreu, trajtojnë çdo pjesë të detyrimeve me një maturitet të mbetur prej një viti ose më shumë, e cila maturohet në më pak se gjashtë muaj dhe çdo pjesë të detyrimeve të tilla që maturohet për një periudhë midis gjashtë muaj dhe më pak se një viti, sikur të kenë përkatësisht një maturitet të mbetur prej më pak se gjashtë muaj dhe midis gjashtë muajsh dhe më pak se një vit.

NËNKREU II

FAKTORËT E FINANCIMIT TË QËNDRUESHËM TË DISPONUESHËM

Neni 32

Faktori i financimit të qëndrueshëm të disponueshëm prej 0%

1. Përveçse kur përcaktohet ndryshe në këtë nënkre, bankat për të gjitha detyrimet që nuk kanë një afat maturimi të përcaktuar, përfshirë pozicionet në shitje (pozicionet e shkurtra), do të zbatojnë një faktor të financimit të qëndrueshëm të disponueshëm prej 0%, me përjashtim të elementeve të mëposhtme:

a) detyrimeve tatimore të shtyra, të cilat do të trajtohen në përputhje me datën më të afërt të mundshme në të cilën mund të realizohen këto detyrime;

b) interesave të pakicës, të cilat do të trajtohen në përputhje me afatin e instrumentit përkatës.

2. Bankat, për detyrimet tatimore të shtyra dhe interesat e pakicës, të parashikuara në pikën 1 të këtij neni, në varësi të maturitetit të mbetur efektiv, zbatojnë një prej faktorëve të mëposhtëm:

a) 0%, kur maturiteti efektiv i mbetur është më pak se një vit;

b) 100%, kur maturiteti efektiv i mbetur është një vit ose më shumë.

3. Bankat zbatojnë faktorin e financimit të qëndrueshëm të disponueshëm prej 0%, për detyrimet e mëposhtme:

a) shumat/detyrimet për t'u paguar sipas datës të tregtimit që shkaktohen nga blerja e instrumenteve financiare, e monedhave të huaja dhe e mallrave (*commodities*), që pritet të shlyhen brenda ciklit standard të shlyerjes ose periudhës standarde për shkëmbimin përkatës ose llojin e

transaksioneve, ose që nuk kanë arritur të shlyhen por pritët që të shlyhen ndërkohë;

b) detyrimet me një maturitet të mbetur prej më pak se një vit, nga:

- i. Banka e Shqipërisë;
- ii. banka qendrore e një vendi të huaj;
- iii. klientët financiarë;

c) çdo detyrim tjetër ose zë ose instrument kapitali që nuk parashikohet në këtë nen dhe në nenet 33 deri 36 të kësaj rregulloreje.

Neni 33

Faktori i financimit të qëndrueshëm të disponueshëm prej 50%

1. Bankat, për detyrimet e mëposhtme, zbatojnë faktorin e financimit të qëndrueshëm të disponueshëm prej 50%:

a) depozitat që plotësojnë kriteret për depozitat operationale, sipas përcaktimit në rregulloren e mbulimit me likuiditet;

b) detyrimet me një maturitet të mbetur prej më pak se një vit, nga:

i. qeveria shqiptare ose qeveria qendrore e një vendi të huaj;

ii. qeveritë rajonale ose autoritetet lokale shqiptare ose të një vendi të huaj;

iii. njësitë e sektorit publik shqiptar ose të një vendi të huaj;

iv. bankat shumëpalëshe të zhvillimit të parashikuara në nenin 15, pika 3, të rregullores së mjaftueshmërisë së kapitalit dhe organizatat ndërkombëtare të përcaktuara në nenin 16 të po të njëjtës rregullore;

v. klientët korporata jofinanciare;

vi. shoqëritë e kursim-kreditit dhe unionet e tyre, të licencuara nga një autoritet kompetent, kompanitë e investimeve personale dhe klientët që janë ndërmjetës depozitash, me përjashtim të depozitave të marra që plotësojnë kriteret për depozitat operationale të përcaktuara në rregulloren e mbulimit me likuiditet.

Neni 34

Faktori i financimit të qëndrueshëm të disponueshëm prej 90%

1. Bankat, për depozitat me pakicë pa afat, depozitat me pakicë me njoftim paraprak më pak se një vit dhe depozitat me pakicë me afat që kanë një maturitet të mbetur prej më pak se një

vit, që plotësojnë kriteret përkatëse për depozitat e tjera me pakicë, të përcaktuara në rregulloren e mbulimit me likuiditet, zbatojnë faktorin e financimit të qëndrueshëm, të disponueshëm prej 90%.

Neni 35

Faktori i financimit të qëndrueshëm të disponueshëm prej 95%

1. Bankat, për depozitat me pakicë pa afat, depozitat me pakicë me njoftim paraprak më pak se një vit dhe depozitat me pakicë me afat që kanë një maturitet të mbetur prej më pak se një vit, që plotësojnë kriteret përkatëse për depozitat e qëndrueshme me pakicë, të përcaktuara në rregulloren e mbulimit me likuiditet, zbatojnë faktorin e financimit të qëndrueshëm, të disponueshëm prej 95%.

Neni 36

Faktori i financimit të qëndrueshëm të disponueshëm prej 100%

1. Bankat zbatojnë faktorin e financimit të qëndrueshëm të disponueshëm prej 100%, për detyrimet dhe elementet e instrumentet e kapitalit rregullator, të mëposhtëm:

a) zërat e kapitalit bazë të nivelit të parë të bankës, përpara zbatimit të rregullimeve të parashikuara në nenet 7 deri në 10, zbritjeve të parashikuara në nenin 11 dhe përjashtimeve kufi të parashikuara në nenin 20 të rregullores së kapitalit rregullator;

b) zërat e kapitalit shtesë të nivelit të parë të bankës, përpara zbritjes së zërave/elementeve të përcaktuar në nenin 25 të rregullores së kapitalit rregullator, duke përjashtuar çdo instrument me opsione të qarta ose të përfshira (*explicit or embedded options*), të cilat nëse zbatohen, reduktojnë maturitetin efektiv të mbetur, në më pak se një vit;

c) zërat e kapitalit të nivelit të dytë të bankës, përpara zbritjeve të përcaktuara në nenin 33 të rregullores së kapitalit rregullator, me një maturitet të mbetur prej një viti ose më shumë, duke përjashtuar çdo instrument me opsione të qarta ose të përfshira (*explicit or embedded options*), të cilat nëse zbatohen, reduktojnë maturitetin efektiv të mbetur, në më pak se një vit;

d) çdo instrument tjetër i kapitalit të bankës, me një maturitet të mbetur prej një viti ose më shumë, duke përjashtuar çdo instrument me opsione të qarta ose të përfshira (*explicit or embedded options*), të cilat nëse zbatohen, reduktojnë maturitetin efektiv të mbetur, në më pak se një vit;

e) çdo huamarrje e siguruar dhe e pasiguruar dhe detyrim tjetër me një maturitet të mbetur prej një viti ose më shumë, duke përfshirë depozitat me afat, përveçse kur parashikohet ndryshe në nenet 32 deri 35 të kësaj rregulloreje.

KREU VIII
FINANCIMI I QËNDRUESHËM I
KËRKUAR PËR LLOGARITJEN E
THJESHTUAR TË RAPORTIT NETO TË
FINANCIMIT TË QËNDRUESHËM

NËNKREU I
DISPOZITA TË PËRGJITHSHME

Neni 37

**Llogaritja e thjeshtuar e shumës së
financimit të qëndrueshëm të kërkuar**

1. Bankat me rëndësi josistemike, përveçse kur përcaktohet ndryshe në këtë kre, llogarisin shumën e financimit të qëndrueshëm të kërkuar, duke shumëzuar vlerën kontabël të kategorive ose llojeve të ndryshme të aktiveve dhe zërave jashtë bilancit me faktorët e financimit të qëndrueshëm të kërkuar që do të zbatohen në përputhje me nënkreun II të këtij kreu. Shuma totale e financimit të qëndrueshëm të kërkuar është shuma e vlerave të ponderuara të aktiveve dhe zërave jashtë bilancit.

2. Bankat përjashtojnë nga llogaritja e shumës së financimit të qëndrueshëm të kërkuar, aktivet e marra hua (nga bankat), përfshirë edhe në transaksionet e financimit nëpërmjet titujve, kur këto aktive mbahen në bilancin e bankës dhe banka nuk zotëron pronësinë e këtyre aktiveve. Bankat zbatojnë faktorët e financimit të qëndrueshëm të kërkuar në përputhje me nënkreun II të këtij kreu, për aktivet e marra hua nga bankat, përfshirë edhe në transaksionet e financimit nëpërmjet titujve, kur këto aktive nuk mbahen në bilancin e bankës, por banka zotëron pronësinë e tyre.

3. Bankat, aktivet e dhëna hua prej tyre (bankave), përfshirë edhe në transaksionet e financimit nëpërmjet titujve, mbi të cilat banka zotëron pronësinë, i konsiderojnë si aktive të barrësuara (*encumbered*) për qëllime të këtij kreu dhe zbatojnë faktorët e financimit të qëndrueshëm të kërkuar në përputhje me nënkreun II të këtij kreu, edhe në rastin kur aktivet nuk mbahen në bilancin e bankës. Në rast të kundërt, bankat i përjashtojnë këto aktive nga llogaritja e shumës së financimit të qëndrueshëm të kërkuar.

4. Bankat, për aktivet e barrësuara me një maturitet të mbetur prej gjashtë muajsh ose më shumë, zbatojnë faktorin e financimit të qëndrueshëm të kërkuar sipas parashikimeve të nënkreut II të këtij kreu për këto aktive, nëse do të ishin të pabarrësuara, ose faktorin e financimit të qëndrueshëm të kërkuar, i cili aplikohet në rast të kundërt për këto aktive të barrësuara, cilito nga faktorët është më i lartë. Bankat zbatojnë të njëjtën qasje kur maturiteti i mbetur i aktiveve të barrësuara është më i shkurtër se maturiteti i mbetur i transaksionit që është burimi i barrësimit.

5. Bankat, për aktivet me një periudhë barrësimi të mbetur prej më pak se gjashtë muaj, zbatojnë faktorët e financimit të qëndrueshëm të kërkuar, në përputhje me nënkreun II për këto aktive, nëse do të ishin të pabarrësuara.

6. Në rastet kur një bankë ripërdor ose rivendos peng një aktiv të marrë hua, përfshirë edhe në transaksionet e financimit nëpërmjet titujve, kur ky aktiv mbahet si zë jashtë bilancit, transaksioni nëpërmjet të cilit ky aktiv është marrë hua, do të trajtohet si i barrësuar, me kusht që transaksioni nuk mund të maturohet nëse banka nuk e ka kthyer aktivin e marrë hua.

7. Bankat konsiderojnë si të pabarrësuara, aktivet e mëposhtme:

a) aktivet e përfshira në një grup, të cilat janë të disponueshme për përdorim të menjëhershëm si garanci (kolateral) me qëllim sigurimin e fondeve shtesë për bankën, nëpërmjet linjave të miratuara të kredisë, të cilat janë në dispozicion të bankës;

b) aktivet që banka ka marrë si garanci për qëllime të zbutjes së rrezikut të kredisë në transaksionet e huadhënies së kolateralizuar, transaksionet e financimit të garantuar ose

transaksionet e shkëmbimit të kolateralit dhe që banka mund t'i shesë.

8. Bankat përfshijnë në llogaritjen e shumës së financimit të qëndrueshëm të kërkuar, instrumentet financiare, monedhat e huaja dhe mallrat (*commodities*), për të cilat është ekzekutuar një urdhër blerjeje. Bankat përjashtojnë nga llogaritja e shumës së financimit të qëndrueshëm të kërkuar, instrumentet financiare, monedhat e huaja dhe mallrat (*commodities*), për të cilat është ekzekutuar urdhri i shitjes, me kusht që këto transaksione të mos pasqyrohen si derivativë ose transaksione të financimit të garantuar në bilancin e bankave dhe do të pasqyrohen në bilancin e bankave në momentin që shlyhen.

Neni 38

Maturiteti i mbetur i aktiveve

1. Përveç rasteve kur përcaktohet ndryshe në këtë kre, bankat marrin parasysh maturitetin e mbetur kontraktual të aktiveve të tyre dhe zërave/transaksioneve jashtë bilancit kur përcaktojnë faktorët e financimit të qëndrueshëm të kërkuar që do të zbatohen për aktivet dhe zërat jashtë bilancit, në përputhje me nënkreun II të këtij kreu.

2. Bankat, kur llogarisin maturitetin e mbetur të një aktivi, marrin parasysh edhe opsionet, bazuar në supozimin se emetuesi ose kundërpartia do të ushtrojë çdo opsion për të zgjedhur maturitetin e aktivit. Për opsionet që mund të ushtrohen sipas diskrecionit të bankës, banka merr parasysh faktorët reputacional që mund të kufizojnë aftësinë e saj (bankës) për të mos ushtruar opsionin, në veçanti pritshmëritë e tregjeve dhe klientëve që banka duhet të zgjasë maturitetin e aktiveve të caktuara në datën e maturimit të tyre.

3. Me qëllim përcaktimin e faktorëve të financimit të qëndrueshëm të kërkuar që do zbatohen në përputhje me nënkreun II të këtij kreu, për kreditë me këste me një maturitet kontraktual të mbetur prej një viti ose më shumë, çdo pjesë e kredisë që maturohet në më pak se gjashtë muaj dhe çdo pjesë e kredisë që maturohet midis gjashtë muaj dhe më pak se një vit do të trajtohet përkatësisht si kredi me një maturitet të mbetur prej më pak se gjashtë muaj dhe midis gjashtë muaj dhe më pak se një vit.

NËNKREU II

FAKTORËT E FINANCIMIT TË QËNDRUESHËM TË KËRKUAR

Neni 39

Faktori i financimit të qëndrueshëm të kërkuar prej 0%

1. Bankat zbatojnë faktorin e financimit të qëndrueshëm të kërkuar prej 0% për aktivet e mëposhtme:

a) aktivet e pabarrësuar, të njohura/pranuara si aktive likuide të nivelit 1, në përputhje me rregulloren e mbulimit me likuiditet, pavarësisht nëse ato plotësojnë ose jo, kërkesat operationale që parashikohen në atë rregullore;

b) rezervat e mbajtura nga banka në Bankën e Shqipërisë ose në bankën qendrore të një vendi të huaj;

c) të drejtat/prendimet ndaj Bankës së Shqipërisë ose bankës qendrore të një vendi të huaj, që kanë një maturitet të mbetur më pak se gjashtë muaj.

Neni 40

Faktori i financimit të qëndrueshëm të kërkuar prej 5%

1. Bankat zbatojnë faktorin e financimit të qëndrueshëm të kërkuar prej 5% për pjesën e patërhequr të lehtësirave të kredive dhe të likuiditetit, të parashikuara në rregulloren e mbulimit me likuiditet.

2. Bankat, për të gjitha grupet e netimit (kompensimit) të kontratave të derivativëve, zbatojnë një faktor të financimit të qëndrueshëm të kërkuar prej 5% ndaj vlerës së drejtë absolute bruto të grupeve të netimit (kompensimit) të kontratave të derivativëve, pa marrë në konsideratë vlerën e kolateraleve të postuar, kur këto grupe netimi (kompensimi) kanë një vlerë të drejtë negative. Për qëllime të kësaj pike, bankat përcaktojnë vlerën e drejtë si vlerë bruto, pa marrë në konsideratë çdo lloj kolateralit të postuar ose pagesat e shlyerjeve dhe arkëtimet e lidhura me ndryshimet e vlerësimit të tregut për të tilla kontrata.

Neni 41

Faktori i financimit të qëndrueshëm të kërkuar prej 10%

1. Bankat zbatojnë faktorin e financimit të qëndrueshëm të kërkuar prej 10% për produktet e lidhura me zërat jashtë bilancit të financimit tregtar, të parashikuara në aneksin 2, të rregullores së mjaftueshmërisë së kapitalit.

Neni 42

Faktori i financimit të qëndrueshëm të kërkuar prej 20%

1. Bankat zbatojnë faktorin e financimit të qëndrueshëm të kërkuar prej 20% për aktivet e pabarrësuara, të njohura/pranuara si aktive të nivelit 2A, në përputhje me rregulloren e mbulimit me likuiditet, pavarësisht nëse ato plotësojnë ose jo, kërkesat operationale dhe kërkesat mbi përbërjen e rezervës së likuiditetit që parashikohen në atë rregullore.

Neni 43

Faktori i financimit të qëndrueshëm të kërkuar prej 50%

1. Bankat zbatojnë faktorin e financimit të qëndrueshëm të kërkuar prej 50% për aktivet e mëposhtme:

a) kreditë e siguruara dhe të pasiguruara, me një maturitet të mbetur prej më pak se një viti, me kusht që këto kredi janë të barrësuara për më pak se një vit;

b) çdo aktiv tjetër me një maturitet të mbetur prej më pak se një vit, përveç se kur përcaktohet ndryshe në nenet 39 deri 42 të kësaj rregulloreje;

c) aktivet e barrësuara për një maturitet të mbetur prej të paktën gjashtë muajsh, por më pak se një vit, përveç rasteve kur këtyre aktiveve do t'u caktohej një faktor më i lartë i financimit të qëndrueshëm i kërkuar, në përputhje me nenet 44, 45 dhe 46 të kësaj rregulloreje, nëse do mbaheshin të pabarrësuara, ku do të zbatohet ky faktor më i lartë i financimit të qëndrueshëm të kërkuar.

Neni 44

Faktori i financimit të qëndrueshëm të kërkuar prej 55%

1. Bankat zbatojnë faktorin e financimit të qëndrueshëm të kërkuar prej 55% për aktivet e pabarrësuara për më pak se një vit, të njohura/pranuara si aktive të nivelit 2B, në përputhje me rregulloren e mbulimit me likuiditet, pavarësisht nëse ato plotësojnë ose jo, kërkesat operationale dhe kërkesat mbi përbërjen e rezervës së likuiditetit që parashikohen në atë rregullore.

Neni 45

Faktori i financimit të qëndrueshëm të kërkuar prej 85%

1. Bankat zbatojnë faktorin e financimit të qëndrueshëm të kërkuar prej 85% për aktivet dhe zërat jashtë bilancit të mëposhtëm:

a) aktivet dhe zërat jashtë bilancit, përfshirë *cash-in*, e vendosur si marzh fillestar për kontratat e derivativëve ose si kontribut në fondin e garancisë së një kundërpattie qendrore, përveç rasteve kur këtyre aktiveve do t'u caktohej një faktor më i lartë i financimit të qëndrueshëm të kërkuar në përputhje me nenin 46 të kësaj rregulloreje, nëse do të mbaheshin të pabarrësuara, ku do të zbatohet ky faktor më i lartë i financimit të qëndrueshëm të kërkuar;

b) kreditë e pabarrësuara me një maturitet të mbetur prej një viti ose më shumë, duke përjashtuar kreditë për klientët financiarë, të cilat nuk janë më shumë se 90 ditë në vonesë;

c) produktet e lidhura me zërat e bilancit, të financimit tregtar, me një maturitet të mbetur prej një viti ose më shumë;

d) mallrat (*commodities*) e tregtuara fizikisht, përfshirë arin, por duke përjashtuar derivativët e mallrave (*commodities*).

Neni 46

Faktori i financimit të qëndrueshëm të kërkuar prej 100%

1. Bankat zbatojnë faktorin e financimit të qëndrueshëm të kërkuar prej 100% për aktivet e mëposhtme:

a) çdo aktiv i barrësuar me një maturitet të mbetur një vit ose më shumë;

b) çdo aktiv tjetër përveç atyre të parashikuara në nenet 39 deri 45 të kësaj rregulloreje, përfshirë kreditë për klientët financiarë që kanë një maturitet kontraktual të mbetur prej një viti ose më shumë, ekspozimet (kreditë) me probleme, zërat që zbriten nga kapitali rregullator dhe aktivet e qëndrueshme.

KREU IX KËRKESA MBIKËQYRËSE

Neni 47 Kërkesa raportuese

1. Bankat raportojnë mbi baza tremujore në Bankën e Shqipërisë, Departamenti i Mbikëqyrjes, jo më vonë se 10 (dhjetë) ditë kalendarike pas mbylljes së periudhës raportuese, raportin neto të financimit të qëndrueshëm, mbi baza individuale, të llogaritur në total, në monedhën raportuese.

2. Bankat, për qëllime monitorimi nga ana e Bankës së Shqipërisë, raportojnë mbi baza tremujore sipas kërkesave të parashikuara në pikën 1 të këtij neni, edhe raportin neto të financimit të qëndrueshëm për monedhën vendase (lek) dhe për secilën prej monedhave të huaja të rëndësishme.

3. Bankat raportojnë mbi baza tremujore në Bankën e Shqipërisë, Departamenti i Mbikëqyrjes, jo më vonë se 60 (gjashtëdhjetë) ditë kalendarike pas mbylljes së periudhës raportuese, raportin neto të financimit të qëndrueshëm, mbi baza të konsoliduara, të llogaritur në total, në monedhën raportuese.

Neni 48 Masat mbikëqyrëse

Banka e Shqipërisë, në rast mosplotësimi të kërkesave të kësaj rregulloreje, zbaton masat mbikëqyrëse dhe/ose ndëshkimore të parashikuara në ligjin për bankat.

Neni 49

Hyrja në fuqi

1. Kjo rregullore hyn në fuqi në datën 1 qershor 2022.

2. Bankat, deri në hyrjen në fuqi të kësaj rregulloreje, raportojnë mbi baza tremujore në Bankën e Shqipërisë, raportin neto të financimit të qëndrueshëm mbi baza individuale, duke filluar nga muaji qershor 2021.

KRYETARI I KËSHILLIT MBIKËQYRËS
Gent Sejko

VENDIM Nr. 71, datë 2.12.2020

PËR DISA NDRYSHIME NË RREGULLOREN “MBI RAPORTIMET NË BANKËN E SHQIPËRISË SIPAS SISTEMIT RAPORTUES TË UNIFIKUAR”

Në bazë dhe për zbatim të nenit 12, shkronja “a”, nenit 27, nenit 43, shkronja “c”, nenit 70, pika 1, dhe nenit 71, të ligjit nr. 8269, datë 23.12.1997, “Për Bankën e Shqipërisë”, të ndryshuar; nenit 43, pika 3, nenit 62, pika 1, shkronja “c” dhe nenit 72, pika 5, të ligjit nr. 52/2016, datë 19.5.2016, “Për shoqëritë e kursim-kreditit dhe unionet e tyre”, me propozimin e Departamentit të Statistikave Financiare dhe Departamentit të Mbikëqyrjes, Këshilli Mbikëqyrës i Bankës së Shqipërisë

VENDOSI:

1. Në rregulloren “Mbi raportimet në Bankën e Shqipërisë sipas sistemit raportues të unifikuar”, miratuar me vendimin e Këshillit Mbikëqyrës nr. 45, datë 10.6.2009, të ndryshuar, bëhet ndryshimi i mëposhtëm:

“a) Formularët e aneksit 3 bashkëlidhur rregullores, ndryshohen sipas formularëve të përcaktuar në aneksin 3, bashkëlidhur këtij vendimi.”

2. Shënimet shpjeguese të formularëve janë pjesë përbërëse e aneksit 3.

3. Ngarkohen shoqëritë e kursim-kreditit dhe unionet e tyre për zbatimin e këtij vendimi.

4. Ngarkohen Departamenti i Mbikëqyrjes dhe Departamenti i Statistikave Financiare të Bankës së Shqipërisë, për ndjekjen e zbatimit të këtij vendimi.

5. Ngarkohen Kabineti i Guvernatorit dhe Departamenti i Kërkimeve me publikimin e këtij vendimi, përkatësisht në Fletoren Zyrtare të Republikës së Shqipërisë dhe në Buletinin Zyrtar të Bankës së Shqipërisë.

Ky vendim hyn në fuqi 15 ditë pas botimit në Fletoren Zyrtare.

KRYETAR
Gent Sejko

ANEKS 3

SISTEMI I UNIFIKUAR I RAPORTIMIT PËR SHOQËRITË E KURSIM-KREDITIT DHE UNIONET E TYRE

a) Raportimet nga unionet për aktivitetin e tyre, sipas këtyre formularëve:

- Formulari nr. 1: Aktivët
- Formulari nr. 2: Pasivët
- Formulari nr. 3: Llogaria fitim-humbje
- Formulari nr. 4: Zërat jashtë bilancit
- Formulari nr. 5: Kreditë e klasifikuara sipas kalimit të afatit të kthimit
- Formulari nr. 6: Klasifikimi i kredive dhe llogaritja e provigjioneve
- Formulari nr. 6/1: Klasifikimi i linjave të kredisë për anëtarët
- Formulari nr. 7: Cilësia e portofolit të kredisë
- Formulari nr. 8: Depozitat sipas valutës dhe maturimit fillestar
- Formulari nr. 9: Pozicioni në valutë – Aktiv
- Formulari nr. 9/1: Pozicioni në valutë – Pasivi
- Formulari nr. 10: Pozicionet e hapura valutore
- Formulari nr. 11: Kapitali
- Formulari nr. 12: Zërat e aktivitetit të ponderuar me rrezikun
- Formulari nr. 12/1: Zërat e aktivitetit jashtë bilancit të ponderuar me rrezikun
- Formulari nr. 12/2: Raporti i mjaftueshmërisë së kapitalit
- Formulari nr. 13: Ekspozimet e mëdha
- Formulari nr. 13/1: Ekspozimet e mëdha
- Formulari nr. 14: Rreziku i likuiditetit

- Formulari nr. 14/1: Aktivët sipas maturimit të mbetur

- Formulari nr. 14/2: Pasivët sipas maturimit të mbetur

- Formulari nr. 14/4: Kreditë me afat mbi 10 vjet

- Formulari nr. 15: Tregues të tjerë

- Formulari nr. 16: Investimi i fondeve

- Formulari nr. 17: Evidenca e kreditit sipas afatit të maturimit

- Formulari nr. 18: Kredia sipas monedhës dhe maturimit

- Formulari nr. 19: Numri i degëve

- Formulari nr. 20: Numri i anëtarëve të unionit

- Formulari nr. 21: Bono thesari dhe tituj të qeverisë shqiptare me afat mbi 1 vit të mbajtura nga unioni

- Formulari nr. 22: Të dhëna mbi kapitalin dhe borxhin e varur

b) Raportimet nga unionet për totalin e shoqërive të kursim-kreditit, sipas këtyre formularëve:

- Formulari nr. 1: Aktivët
- Formulari nr. 2: Pasivët
- Formulari nr. 3: Llogaria fitim-humbje
- Formulari nr. 4: Zërat jashtë bilancit
- Formulari nr. 5: Kreditë e klasifikuara sipas kalimit të afatit të kthimit
- Formulari nr. 6: Klasifikimi i kredive dhe llogaritja e provigjioneve
- Formulari nr. 6/1: Klasifikimi i qirasë financiare dhe llogaritja e provigjioneve
- Formulari nr. 7: Përqendrimi i depozitave
- Formulari nr. 8: Depozitat e anëtarëve rezidentë sipas sektorit, afatit dhe monedhës
- Formulari nr. 9: Huat e dhëna sipas aktivitetit ekonomik dhe cilësisë së portofolit
- Formulari nr. 10: Huat e anëtarëve sipas sektorit, monedhës, afatit dhe qëllimit të përdorimit
- Formulari nr. 11: Kategoritë e kredive të dhëna nga totali i SHKK-ve
- Formulari nr. 12: Portofoli i qirasë financiare
- Formulari nr. 13: Bono thesari dhe tituj të qeverisë shqiptare me afat mbi 1 vit të mbajtura nga SHKK-të
- Formulari nr. 14: Numri i SHKK-ve anëtare të unionit

- Formulari nr. 15: Numri i anëtarëve të SHKK-ve

- Formulari nr. 16: Të dhëna mbi anëtarët

- Formulari nr. 17: Të dhëna mbi kapitalin dhe borxhin e varur

c) Raportimet nga unionet me të dhëna individuale për çdo shoqëri kursim-krediti ose nga vetë SHKK-ja, në rastin kur nuk është anëtare e një unioni, sipas këtyre formularëve:

- Formulari nr. 1: Aktivët

- Formulari nr. 2: Pasivët

- Formulari nr. 3: Llogaria fitim-humbje

- Formulari nr. 4: Zërat jashtë bilancit

- Formulari nr. 5: Kreditë e klasifikuara sipas kalimit të afatit të kthimit

- Formulari nr. 6: Klasifikimi i kredive dhe llogaritja e provigjioneve

- Formulari nr. 6/1: Klasifikimi i qirasë financiare dhe llogaritja e provigjioneve

- Formulari nr. 7: Cilësia e portofolit të kredisë

- Formulari nr. 8: Përqendrimi i depozitave

- Formulari nr. 8/1: Depozita të anëtarëve rezidentë sipas sektorit, afatit dhe monedhës

- Formulari nr. 9: Pozicioni në valutë – Aktiv

- Formulari nr. 9/1: Pozicioni në valutë – Pasivi

- Formulari nr. 10: Pozicionet e hapura valutore

- Formulari nr. 11: Kapitali

- Formulari nr. 12: Zërat e aktivitetit të ponderuar me rrezikun

- Formulari nr. 12/1: Zërat e aktivitetit jashtë bilancit të ponderuar me rrezikun

- Formulari nr. 12/2: Raporti i mjaftueshmërisë së kapitalit

- Formulari nr. 13: Ekspozimet e mëdha

- Formulari 13/1: Ekspozimet e mëdha

- Formulari nr. 14: Rreziku i likuiditetit

- Formulari nr. 14/1: Aktivët sipas maturimit të mbetur

- Formulari nr. 14/2: Pasivët sipas maturimit të mbetur

- Formulari nr. 14/4: Kreditë me afat mbi 10 vjet

- Formulari nr. 15: Tregues të tjerë

- Formulari nr. 16: Investimi i fondeve

- Formulari nr. 17: Huat e dhëna sipas aktivitetit ekonomik dhe cilësisë së portofolit

- Formulari nr. 18: Huat e anëtarëve sipas sektorit, monedhës, afatit dhe qëllimit të përdorimit

- Formulari nr. 19: Evidenca e kreditit sipas afatit të maturimit

- Formulari nr. 20: Kredia sipas monedhës dhe maturimit

- Formulari nr. 21: Kategoritë e kredive të dhëna nga SHKK-ja

- Formulari nr. 22: Portofoli i qirasë financiare

- Formulari nr. 23: Evidenca e transfertave dhe pagesave

- Formulari nr. 24: Bono thesari dhe tituj të qeverisë shqiptare me afat mbi 1 vit të mbajtura nga SHKK-të

- Formulari nr. 25: Numri i degëve

- Formulari nr. 26: Numri i anëtarëve

- Formulari nr. 27: Të dhëna mbi anëtarët

- Formulari nr. 28: Të dhëna mbi kapitalin dhe borxhin e varur

Shënime shpjeguese për plotësimin e formularëve të raportimit nga unionet

Formulari 1 - Aktivët

- Kodi 1 Veprime me thesarin: Ky zë është shuma e zërave 1.1, 1.2, 1.3 dhe 1.4.

- Kodi 1.1 Arka: Arka përfaqëson kartëmonedhat, monedhat metalike dhe çeqet e udhëtarit në lekë dhe në monedha të huaja, të zotëruara fizikisht nga unioni dhe që janë menjëherë të disponueshme.

- Kodi 1.2 Bono thesari dhe tituj të qeverisë shqiptare me afat mbi 1 vit: Ky zë është shuma e zërave 1.2.1 dhe 1.2.2.

- Kodi 1.2.1 Bono thesari: Në këtë zë përfshihet vlera e bonove të thesarit të zotëruara nga unioni dhe përbëhet nga zërat 1.2.1.1 (bono thesari), 1.2.1.2 (skonto/shtesa) dhe 1.2.1.3 (interesi i përlllogaritur).

- Kodi 1.2.2 Tituj të qeverisë shqiptare me afat mbi 1 vit: Në këtë zë përfshihet vlera e titujve të qeverisë shqiptare me afat mbi 1 vit, të zotëruara nga unioni dhe përbëhet nga zërat 1.2.2.1 (tituj të qeverisë shqiptare me afat mbi 1 vit), 1.2.2.2 (skonto/shtesa) dhe 1.2.2.3 (interesi i përlllogaritur).

- Kodi 1.3 Llogari rrjedhëse në banka: Përfshijnë llogaritë rrjedhëse që ka unioni në bankat e nivelit të dytë. Llogaritë rrjedhëse janë të transferueshme dhe i vihen në dispozicion unionit menjëherë. Ky zë është shumë e zërave

1.3.1 (llogari rrjedhëse në banka) dhe 1.3.2 (interesa të përllogaritura).

- Kodi 1.4 Depozita në banka: Ky zë është shuma e zërave 1.4.1, 1.4.2 dhe 1.4.3.

- Kodi 1.4.1 Depozita pa afat në banka: Ky zë përfshin shumat e depozituara në bankat e nivelit të dytë, për të cilat është rënë dakord të kenë një normë interesi dhe një afat maturimi më të vogël se një ditë pune.

- Kodi 1.4.2 Depozita me afat në banka: Ky zë përfshin shumat e depozituara në bankat e nivelit të dytë, për të cilat është rënë dakord të kenë një datë shlyerjeje më të madhe se një ditë pune dhe një normë interesi.

- Kodi 1.4.3 Certifikata depozitash: Certifikatat e depozitave përfshijnë certifikatat që unioni ka blerë nga bankat e nivelit të dytë.

- Kodet 1.4.1.2, 1.4.2.2 dhe 1.4.3.2 Interesi i përllogaritur për depozitat pa dhe me afat, si dhe për certifikatat e depozitave: Interesat e përllogaritur për depozitat pa dhe me afat, si dhe për certifikatat e depozitave, të cilëve nuk u ka ardhur afati i pagimit, regjistrohen në këtë llogari sipas zërave përkatës.

- Kodi 2 Veprimet me anëtarët: Ky zë është shuma e zërave 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 2.5 dhe 2.6.

- Kodi 2.1 Hua standarde dhe paradhënie për anëtarët: Ky zë është shuma e zërave 2.1.1 (hua afatshkurtër), 2.1.2 (hua afatmesme) dhe 2.1.3 (hua afatgjatë).

- Kodi 2.2 Hua në ndjekje: Ky zë është shuma e zërave 2.2.1 (hua afatshkurtër), 2.2.2 (hua afatmesme) dhe 2.2.3 (hua afatgjatë).

- Kodi 2.3 Hua nënstandarde: Ky zë është shuma e zërave 2.3.1 (hua afatshkurtër), 2.3.2 (hua afatmesme) dhe 2.3.3 (hua afatgjatë).

- Kodi 2.4 Hua të dyshimta: Ky zë është shuma e zërave 2.4.1 (hua afatshkurtër), 2.4.2 (hua afatmesme) dhe 2.4.3 (hua afatgjatë).

- Kodi 2.5 Hua të humbura: Ky zë është shuma e zërave 2.5.1 (hua afatshkurtër), 2.5.2 (hua afatmesme) dhe 2.5.3 (hua afatgjatë).

- Kodi 2.6 Linja kredie për anëtarët: Ky zë është shuma e zërave 2.6.1³² (linja kredie për anëtarët) dhe 2.6.2 (interesi i përllogaritur).

- Kodi 3 Mjete dhe detyrime të tjera: Ky zë është shuma e zërave 3.1 (mjete të tjera) dhe 3.2 (llogari marrëdhëniesh).

- Kodi 3.1 Mjete të tjera: Ky zë është shuma e zërave 3.1.1 (debitorë të ndryshëm), 3.1.2 (mjete inventari), 3.1.3 (fonde rezervë për zhvlerësimin e mjeteve të tjera) dhe 3.1.4 (të ardhura të llogaritura dhe shpenzime të shtyra).

- Kodi 3.1.1 Debitorë të ndryshëm: Ky zë është shuma e zërave 3.1.1.1 (kredi tregtare) dhe 3.1.1.2 (të tjera).

Kodi 3.1.1.1 Kredi tregtare: Është kredia direkte që furnizuesi i mallrave dhe shërbimeve u jep klientëve të tij (llogari të arkëtueshme me furnitorët për blerjen e mallrave dhe/ose shërbimeve).

- Kodi 3.1.2 Mjete inventari: Ky zë është shuma e zërave 3.1.2.1 (ku përfshihen toka, ndërtesa dhe mjete të tjera të përfutuara nëpërmjet një procesi ligjor) dhe 3.1.2.2 (të tjera).

- Kodi 4 Mjete të qëndrueshme dhe burimet e përhershme: Ky zë është shuma e zërave 4.1 (interesa pjesëmarrës), 4.2 (aktive të qëndrueshme të trupëzuara (neto)), 4.3 (aktive të qëndrueshme të patrupëzuara (neto)) dhe 4.4 (mjete të tjera jofinanciare).

Formulari 2 - Pasivet

- Kodi 1 Llogari rrjedhëse dhe llogari garancie: Ky zë përfshin llogaritë e depozituara në union, të tilla si llogaritë për kryerjen e transfertave në dobi të një përfutuesi të përcaktuar nga anëtari, llogaritë e bllokuara për garanci në pritje të kryerjes së një veprimi të një anëtari etj.

- Kodi 2 Huamarrje: Ky zë është shuma e zërave 2.1 dhe 2.2 dhe përfshin kreditë që unioni ka marrë nga bankat, institucionet e kreditit, institucionet e tjera financiare dhe nga qeveria shqiptare e administrata publike.

- Kodi 2.1 Hua marrë nga bankat, institucionet e kreditit dhe institucionet e tjera financiare: Ky zë është shuma e zërave 2.1.1 (hua pa afat marrë nga bankat, institucionet e kreditit dhe institucionet e tjera financiare) dhe 2.1.2. (hua me afat marrë nga bankat, institucionet e kreditit dhe institucionet e tjera financiare), ku përfshihet principali i kredisë së marrë dhe interesi i përllogaritur, të cilit nuk i ka ardhur ende afati i pagimit.

- Kodi 2.2 Hua të marra nga qeveria shqiptare dhe administrata publike: Ky zë përbëhet nga

³² Siç përcaktohet në nenin 13, pikat 5 dhe 6 të rregullores “Për administrimin e rrezikut në veprimtarinë e shoqërive të kursim-kreditit dhe të unioneve të tyre”.

huat e marra nga qeveria qendrore dhe qeveria lokale, ku përfshihet principali i kredisë së marrë dhe interesi i përllogaritur, të cilit nuk i ka ardhur ende afati i pagimit.

- Kodi 2.2.1 Qeveria qendrore: Përfshin të gjitha departamentet administrative të shtetit dhe agjencitë qendrore, kompetencat e të cilave shtrihen mbi të gjithë territorin ekonomik të vendit. Të tilla janë ministritë dhe administrata publike qendrore, si dhe organizatat jo me qëllim fitimi të kontrolluara nga qeveria.

- Kodi 2.2.2 Qeveria lokale: Përfshin bashkitë dhe pushtetin lokal. Të përfshira në këtë nënsektor janë, gjithashtu, edhe ato institucione jofitimprurëse, të cilat janë të kontrolluara nga pushteti vendor dhe që ushtrojnë aktivitetin e tyre vetëm brenda territorit ekonomik të qeverisë lokale.

- Kodi 3 Veprimet me anëtarët: Ky zë është shuma e zërave 3.1, 3.2, 3.3, 3.4 dhe 3.5.

- Kodi 3.1 Llogari rrjedhëse: Ky zë përfshin shumat e depozituara në llogari rrjedhëse nga anëtarët në union.

- Kodi 3.2 Depozita pa afat: Ky zë përfshin depozitat pa afat të anëtarëve në union.

- Kodi 3.3 Depozita me afat pa interes: Ky zë përfshin shumat e depozituara nga anëtarët në union, për të cilat nuk paguhet interes.

- Kodi 3.4 Depozita me afat me interes: Ky zë përfshin shumat e depozituara nga anëtarët në union, për të cilat paguhet interes. Në këtë zë përfshihet dhe interesi i përllogaritur.

- Kodi 3.5 Depozita të bllokuara si garanci për kreditë: Ky zë përfshin depozitat e anëtarëve të bllokuara si garanci për kreditë që marrin pranë unionit, ku përfshihet dhe interesi i përllogaritur.

- Kodi 4 Mjete dhe detyrime të tjera: Ky zë është shuma e zërave 4.1 (detyrime të tjera), 4.2 (llogaritë e marrëdhënieve) dhe 4.3 (llogari të tjera).

- Kodi 4.1 Detyrime të tjera: Ky zë është shuma e zërave 4.1.1 (kreditorë të ndryshëm) dhe 4.1.2. (shpenzime të llogaritura dhe të ardhura të shtyra).

- Kodi 4.1.1 Kreditorë të ndryshëm: Ky zë është shuma e zërave 4.1.1.1 (kredi tregtare) dhe 4.1.1.2 (të tjera).

- Kodi 4.1.1.1 Kredi tregtare: Është kredia direkte që furnizuesi i mallrave dhe shërbimeve u jep klientëve të tij (llogari të pagueshme me

furnitorët për blerjen e mallrave dhe/ose shërbimeve).

- Kodi 5 Mjete të qëndrueshme dhe burime të përherëshme: Ky zë është shuma e zërave 5.1 (ndihma dhe financimi publik), 5.2 (fondet rezervë specifike), 5.3 (borxhi i varur) dhe 5.4 (kapitali i unionit).

- Kodi 5.1 Ndihma dhe financimi publik: Në këtë zë, te pjesa “ndihma” regjistrohet vlera e tregut³³ e një ndihme të marrë, dhe shërben si kundërparti e mjetit (p.sh., ndërtesë, pajisje, bono thesari etj.), të cilit i korrespondon kjo ndihmë.

- Kodi 5.2 Fondet rezervë specifike: Në këtë zë përfshihet zëri 5.2.1 (fonde rezervë për rrezikun statistikor për mbulimin e humbjeve nga huat standarde dhe në ndjekje) dhe zëri 5.2.2 (fonde rezervë për konflikte gjyqësore dhe detyrime të paparashikuara).

- Kodi 5.3 Borxhi i varur: Ky zë është shuma e zërave 5.3.1 (borxh i varur) dhe 5.3.2 (interes i përllogaritur).

- Kodi 5.3.1 Borxhi i varur: Ky zë është shuma e zërave 5.3.1.1 (borxhi i varur i bankave), 5.3.1.2 (borxhi i varur i institucioneve jofinanciare), 5.3.1.3 (borxhi i varur i institucioneve financiare) dhe 5.3.1.4 (borxhi i varur i sektorëve të tjerë rezidentë).

- Kodi 5.3.2 Interesi i përllogaritur: Ky zë është shuma e zërave 5.3.2.1 (interesi i përllogaritur për borxhin e varur të bankave), 5.3.2.2 (interesi i përllogaritur për borxhin e varur të institucioneve jofinanciare), 5.3.2.3 (interesi i përllogaritur për borxhin e varur të institucioneve financiare) dhe 5.3.2.4 (interesi i përllogaritur për borxhin e varur të sektorëve të tjerë rezidentë).

- Kodi 5.4 Kapitali i unionit: Ky zë është shuma e zërave: 5.4.1 (kontributet e anëtarëve), 5.4.2 (fondet e donatorëve), 5.4.3 (rezerva ligjore), 5.4.4 (rezerva statutoe), 5.4.5 (rezerva të tjera), 5.4.6 (fitimi/humbjet e grumbulluara), 5.4.7 (rezerva e rivlerësimit të aktiveve të qëndrueshme) dhe 5.4.8. (fitimi (humbja) i vitit ushtrimor).

Rezidenca

Përkufizimi i rezidencës shërben për ndarjen midis sektorëve rezidentë dhe jorezidentë në aktivin dhe pasivin e bilancit.

³³ Vlera e tregut në kohën që është marrë ndihma.

Rezidenca e çdo njësie institucionale është territori ekonomik me të cilin ka lidhjen më të fortë, i shprehur si qendra dominuese e interesit ekonomik.

Një njësi institucionale është rezidente e një ekonomie, brenda territorit ekonomik të vendit, ku ajo ka një seli, një vend prodhimi ose kryen aktivitete brenda territorit ekonomik të këtij vendi, në të cilin ajo angazhohet dhe do të vazhdojë të angazhohet në aktivitete dhe transaksione ekonomike, në një shkallë të konsiderueshme, për një vit ose më shumë.

Pra, jorezident do të konsiderohet çdo individ, ndërmarrje apo organizatë e vendosur në një vend tjetër jashtë Shqipërisë. Degët dhe filialet e kompanive të huaja në Shqipëri janë rezidentë. Në mënyrë të ngjashme, degët dhe filialet e huaja të kompanive shqiptare janë jorezidentë. Personat, të cilët jetojnë zakonisht (për një periudhë kohore më shumë se një vit) jashtë Shqipërisë, janë, gjithashtu, jorezidentë. Prandaj emigrantët afatgjatë, konsiderohen jorezidentë të ekonomisë sonë dhe rezidentë në vendet ku punojnë dhe jetojnë. Ndryshe ndodh për personelin ushtarak dhe diplomatik të punësuar në zona si për shembull zonat ushtarake dhe ambasadat. Këto zona janë pjesë e territorit ekonomik të shtetit të tyre dhe punonjësit janë rezidentë, pavarësisht nga kohëzgjatja e punësimit të tyre. Kështu, personeli i huaj i vendosur në ambasadat e akredituara në Shqipëri konsiderohet jorezident.

Studentët dhe personat që mjekohen jashtë shtetit trajtohen si rezidentë të ekonomive nga të cilat vijnë, pavarësisht nga kohëqëndrimi i tyre jashtë.

Shënime shpjeguese për plotësimin e formularëve të raportimit nga SHKK-të

Formulari 1 - Aktivitet

- Kodi 1 Veprime me thesarin: Ky zë është shuma e zërave 1.1, 1.2, 1.3 dhe 1.4.

- Kodi 1.1 Arka: Arka përfaqëson kartëmonedhat, monedhat metalike dhe çeqet e udhëtarit në lekë dhe në monedha të huaja, të zotëruara fizikisht nga SHKK-ja dhe që janë menjëherë të disponueshme.

- Kodi 1.2 Bono thesari dhe tituj të qeverisë shqiptare me afat mbi 1 vit: Ky zë është shuma e zërave 1.2.1 dhe 1.2.2.

- Kodi 1.2.1 Bono thesari: Në këtë zë përfshihet vlera e bonove të thesarit të zotëruara nga SHKK-ja dhe përbëhet nga zërat 1.2.1.1 (bono thesari), 1.2.1.2 (skonto/shtesa) dhe 1.2.1.3 (interesi i përllogaritur).

- Kodi 1.2.2 Tituj të qeverisë shqiptare me afat mbi 1 vit: Në këtë zë përfshihet vlera e titujve të qeverisë shqiptare me afat mbi 1 vit, të zotëruara nga SHKK-ja dhe përbëhet nga zërat 1.2.2.1 (tituj të qeverisë shqiptare me afat mbi 1 vit), 1.2.2.2 (skonto/shtesa) dhe 1.2.2.3 (interesi i përllogaritur).

- Kodi 1.3 Llogari rrjedhëse në banka dhe në union: Ky zë është shuma e zërave 1.3.1 (llogari rrjedhëse në banka) dhe 1.3.2 (llogari rrjedhëse në union).

- Kodi 1.3.1 Llogari rrjedhëse në banka: përfshijnë llogaritë rrjedhëse që ka SHKK-ja në bankat e nivelit të dytë. Llogaritë rrjedhëse janë të transferueshme dhe i vihen në dispozicion SHKK-së menjëherë. Ky zë është shuma e zërave 1.3.1.1 (llogari rrjedhëse në banka) dhe 1.3.1.2 (interesi i përllogaritur).

- Kodi 1.3.2 Llogari rrjedhëse në union: përfshijnë llogaritë rrjedhëse që ka SHKK-ja te unioni. Ky zë është shuma e zërave 1.3.2.1 (llogari rrjedhëse në union) dhe 1.3.2.2 (interesi i përllogaritur).

- Kodi 1.4 Depozita në banka dhe në union: Ky zë është shuma e zërave 1.4.1, 1.4.2, 1.4.3, 1.4.4 dhe 1.4.5.

- Kodi 1.4.1 Depozita pa afat në banka: Ky zë përfshin shumat e depozituara në bankat e nivelit të dytë, për të cilat është rënë dakord të kenë një normë interesi dhe një afat maturimi më të vogël se një ditë pune.

- Kodi 1.4.2 Depozita pa afat në union: përfshijnë depozitat pa afat që ka SHKK-ja te unioni.

- Kodi 1.4.3 Depozita me afat në banka: Ky zë përfshin shumat e depozituara në bankat e nivelit të dytë, për të cilat është rënë dakord të kenë një datë shlyerjeje më të madhe se një ditë pune dhe një normë interesi.

- Kodi 1.4.4 Depozita me afat në union: përfshijnë depozitat me afat që ka SHKK-ja te unioni.

- Kodi 1.4.5 Certifikata depozitash: Certifikatat e depozitave përfshijnë certifikatat që SHKK-ja ka blerë nga bankat e nivelit të dytë.

- Kodet 1.4.1.2, 1.4.2.2, 1.4.3.2, 1.4.4.2 dhe 1.4.5.2 Interesi i përlllogaritur për depozitat me dhe pa afat, si dhe për certifikatat e depozitave: Interesat e përlllogaritur për depozitat me dhe pa afat, si dhe për certifikatat e depozitave, të cilëve nuk u ka ardhur afati i pagimit, regjistrohen në këtë llogari sipas zërave përkatës.

- Kodi 2 Veprimet me anëtarët: Ky zë është shuma e zërave 2.1, 2.2, 2.3, 2.4 dhe 2.5.

- Kodi 2.1 Hua standarde dhe paradhënie për anëtarët: Ky zë është shuma e zërave 2.1.1 (hua afatshkurtër), 2.1.2 (hua afatmesme), 2.1.3 (hua afatgjatë), 2.1.4 (hua për prona të patundshme (hipotekare)) dhe 2.1.5 (kontratat e qiradhënies financiare).

- Kodi 2.2 Hua në ndjekje: Ky zë është shuma e zërave 2.2.1 (hua afatshkurtër), 2.2.2 (hua afatmesme), 2.2.3 (hua afatgjatë), 2.2.4 (hua për prona të patundshme (hipotekare)) dhe 2.2.5 (kontratat e qiradhënies financiare).

- Kodi 2.3 Hua nënstandarde: Ky zë është shuma e zërave 2.3.1 (hua afatshkurtër), 2.3.2 (hua afatmesme), 2.3.3 (hua afatgjatë), 2.3.4 (hua për prona të patundshme (hipotekare)) dhe 2.3.5 (kontratat e qiradhënies financiare).

- Kodi 2.4 Hua të dyshimta: Ky zë është shuma e zërave 2.4.1 (hua afatshkurtër), 2.4.2 (hua afatmesme), 2.4.3 (hua afatgjatë), 2.4.4 (hua për prona të patundshme (hipotekare)) dhe 2.4.5 (kontratat e qiradhënies financiare).

- Kodi 2.5 Hua të humbura: Ky zë është shuma e zërave 2.5.1 (hua afatshkurtër), 2.5.2 (hua afatmesme), 2.5.3 (hua afatgjatë), 2.5.4 (hua për prona të patundshme (hipotekare)) dhe 2.5.5 (kontratat e qiradhënies financiare).

- Kodi 3 Mjete dhe detyrime të tjera: Ky zë është shuma e zërave 3.1 (mjete të tjera), 3.2 (llogari marrëdhëniesh) dhe 3.3 (tatim mbi vlerën e shtuar).

- Kodi 3.1 Mjete të tjera: Ky zë është shuma e zërave 3.1.1 (debitorë të ndryshëm), 3.1.2 (mjete inventari), 3.1.3 (fonde rezervë për zhvlerësimin e mjeteve të tjera) dhe 3.1.4 (të ardhura të llogaritura dhe shpenzime të shtyra).

- Kodi 3.1.1.1 Kredi tregtare: Është kredia direkte që furnizuesi i mallrave dhe shërbimeve u jep klientëve të tij (llogari të arkëtueshme me furnitorët për blerjen e mallrave dhe/ose shërbimeve).

- Kodi 3.1.2 Mjete inventari: Ky zë është shuma e zërave 3.1.2.1 (ku përfshihen toka, ndërtesa dhe mjete të tjera të përfuara nëpërmjet një procesi ligjor) dhe 3.1.2.2 (zëri të tjera).

- Kodi 4 Mjete të qëndrueshme dhe burimet e përherëshme: Ky zë është shuma e zërave 4.1 (interesa pjesëmarrës), 4.2 (aktive të qëndrueshme të trupëzuara (neto)), 4.3 (aktive të qëndrueshme të patrupëzuara (neto)) dhe 4.4 (mjete të tjera jofinanciare).

Formulari 2 – Pasivet

- Kodi 1 Llogari rrjedhëse dhe llogari garancie: Ky zë përfshin llogari të tilla si: llogaritë për kryerjen e transfertave në dobi të një përfituesi të përcaktuar nga anëtari, llogaritë e bllokuara për garanci në pritje të kryerjes së një veprimi të një anëtari etj.

- Kodi 2 Huamarrje: Ky zë është shuma e zërave 2.1, 2.2 dhe 2.3 dhe përfshin kreditë që SHKK-ja ka marrë nga bankat, institucionet e kreditit, institucionet e tjera financiare, unioni dhe nga qeveria shqiptare e administrata publike.

- Kodi 2.1 Hua marrë nga bankat, institucionet e kreditit dhe institucionet e tjera financiare: Ky zë është shuma e zërave 2.1.1 (hua pa afat marrë nga bankat, institucionet e kreditit dhe institucionet e tjera financiare) dhe 2.1.2 (hua me afat marrë nga bankat, institucionet e kreditit dhe institucionet e tjera financiare), ku përfshihet principi i kredisë së marrë dhe interesi i përlllogaritur, të cilit nuk i ka ardhur ende afati i pagimit.

- Kodi 2.2 Hua marrë nga unioni: Ky zë përbëhet nga huat e marra nga unioni, ku përfshihet principi i kredisë së marrë dhe interesi i përlllogaritur, të cilit nuk i ka ardhur ende afati i pagimit.

- Kodi 2.3 Hua të marra nga qeveria shqiptare dhe administrata publike: Ky zë është shuma e zërave 2.3.1 (qeveria qendrore) dhe 2.3.2 (qeveria lokale), ku përfshihet principi i kredisë së marrë dhe interesi i përlllogaritur, të cilit nuk i ka ardhur ende afati i pagimit.

- Kodi 2.3.1 Qeveria qendrore: Përfshin të gjitha departamentet administrative të shtetit dhe agjencitë qendrore, kompetencat e të cilave shtrihen mbi të gjithë territorin ekonomik të vendit. Të tilla janë ministritë dhe administrata

publike qendrore, si dhe organizatat jo me qëllim fitimi të kontrolluara nga qeveria.

- Kodi 2.3.2 Qeveria lokale: Përfshin bashkitë dhe pushtetin lokal. Të përfshira në këtë nënsektor janë, gjithashtu, edhe ato institucione jofitimprurëse, të cilat janë të kontrolluara nga pushteti vendor dhe që ushtrojnë aktivitetin e tyre vetëm brenda territorit ekonomik të qeverisë lokale.

- Kodi 3 Veprimet me anëtarët: Ky zë është shuma e zërave 3.1, 3.2, 3.3, 3.4 dhe 3.5.

- Kodi 3.1 Llogari rrjedhëse: Ky zë përfshin shumat e vendosura nga anëtarët në SHKK, në formën e llogarive rrjedhëse.

- Kodi 3.2 Depozita pa afat: Ky zë përfshin shumat e vendosura nga anëtarët në SHKK, në formën e depozitave pa afat.

- Kodi 3.3 Depozita me afat pa interes: Ky zë përfshin shumat e depozituara nga anëtarët në SHKK, për të cilat nuk paguhet interes.

- Kodi 3.4 Depozita me afat me interes: Ky zë përfshin shumat e depozituara nga anëtarët në SHKK, për të cilat paguhet interes. Në këtë zë përfshihet dhe interesi i përllogaritur.

- Kodi 3.5 Depozita të bllokuara si garanci për kreditë: Ky zë përfshin depozitat e anëtarëve të bllokuara si garanci për kreditë që marrin pranë SHKK-së, ku përfshihet dhe interesi i përllogaritur.

- Kodi 4 Mjete dhe detyrime të tjera: Ky zë është shuma e zërave 4.1 (detyrime të tjera), 4.2 (llogaritë e marrëdhënieve) dhe 4.3 (llogari të tjera).

- Kodi 4.1 Detyrime të tjera: Ky zë është shuma e zërave 4.1.1 (kreditorë të ndryshëm) dhe 4.1.2. (shpenzime të llogaritura dhe të ardhura të shtyra).

- Kodi 4.1.1 Kreditorë të ndryshëm: Ky zë është shuma e zërave 4.1.1.1 (kredi tregtare) dhe

- Kodi 4.1.1.1 Kredia tregtare: Është kredia direkte që furnizuesi i mallrave dhe shërbimeve u jep klientëve të tij (llogari të pagueshme me furnitorët për blerjen e mallrave dhe/ose shërbimeve).

- Kodi 5 Mjete të qëndrueshme dhe burime të përhershme: Ky zë është shuma e zërave 5.1 (ndihma dhe financimi publik), 5.2 (fondet rezervë specifike), 5.3 (borxhi i varur) dhe 5.4 (kapitali i SHKK-së).

- Kodi 5.1 Ndihma dhe financimi publik: Në këtë zë, te pjesa “ndihma” regjistrohet vlera e tregut³⁴ e një ndihme të marrë, dhe shërben si kundërparti e mjetit (p.sh. ndërtesë, pajisje, bono thesari etj.), të cilit i korrespondon kjo ndihmë.

- Kodi 5.2 Fondet rezervë specifike: Në këtë zë përfshihet zëri 5.2.1 (fonde rezervë për rrezikun statistikor për mbulimin e humbjeve nga huat standarde dhe në ndjekje) dhe zëri 5.2.2 (fonde rezervë për konflikte gjyqësore dhe detyrime të paparashikuara).

- Kodi 5.3 Borxhi i varur: Ky zë është shuma e zërave 5.3.1 (borxh i varur) dhe 5.3.2 (interes i përllogaritur).

- Kodi 5.3.1 Borxhi i varur: Ky zë është shuma e zërave 5.3.1.1 (borxhi i varur i bankave), 5.3.1.2 (borxhi i varur i institucioneve jofinanciare), 5.3.1.3 (borxhi i varur i institucioneve financiare) dhe 5.3.1.4 (borxhi i varur i sektorëve të tjerë rezidentë).

- Kodi 5.3.2 Interesi i përllogaritur: Ky zë është shuma e zërave 5.3.2.1 (interesi i përllogaritur për borxhin e varur të bankave), 5.3.2.2 (interesi i përllogaritur për borxhin e varur të institucioneve jofinanciare), 5.3.2.3 (interesi i përllogaritur për borxhin e varur të institucioneve financiare) dhe 5.3.2.4 (interesi i përllogaritur për borxhin e varur të sektorëve të tjerë rezidentë).

- Kodi 5.4 Kapitali i SHKK-së: Ky zë është shuma e zërave: 5.4.1 (kontributet e anëtarëve), 5.4.2 (fondet e donatorëve), 5.4.3 (rezerva ligjore), 5.4.4 (rezerva statutores), 5.4.5 (rezerva të tjera), 5.4.6 (fitim/humbjet e grumbulluara), 5.4.7 (rezerva e rivlerësimit të aktiveve të qëndrueshme) dhe 5.4.8. (fitimi (humbja) i vitit ushtrimor).

Rezidenca

Përkufizimi i rezidencës shërben për ndarjen midis sektorëve rezidentë dhe jorezidentë në aktivin dhe pasivin e bilancit.

Rezidenca e çdo njësie institucionale është territori ekonomik me të cilin ka lidhjen më të fortë, i shprehur si qendra dominuese e interesit ekonomik.

Një njësi institucionale është rezidente e një ekonomie, brenda territorit ekonomik të vendit, ku ajo ka një seli, një vend prodhimi ose kryen aktivitete brenda territorit ekonomik të këtij

³⁴ Vlera e tregut në kohën që është marrë ndihma.

vendi, në të cilin ajo angazhohet dhe do të vazhdojë të angazhohet në aktivitete dhe transaksione ekonomike, në një shkallë të konsiderueshme, për një vit ose më shumë.

Pra, jorezident do të konsiderohet çdo individ, ndërmarrje apo organizatë e vendosur në një vend tjetër jashtë Shqipërisë. Degët dhe filialet e kompanive të huaja në Shqipëri janë rezidentë. Në mënyrë të ngjashme, degët dhe filialet e huaja të kompanive shqiptare janë jorezidentë. Personat, të cilët jetojnë zakonisht (për një periudhë kohore më shumë se një vit) jashtë Shqipërisë, janë, gjithashtu, jorezidentë. Prandaj emigrantët afatgjatë konsiderohen jorezidentë të ekonomisë sonë dhe rezidentë në vendet ku punojnë dhe jetojnë. Ndryshe ndodh për personelin ushtarak dhe diplomatik të punësuar në zona, si për shembull, zonat ushtarake dhe ambasadat. Këto zona janë pjesë e territorit ekonomik të shtetit të tyre dhe punonjësit janë rezidentë, pavarësisht nga kohëzgjatja e punësimit të tyre. Kështu, personeli i huaj i vendosur në ambasadat e akredituara në Shqipëri konsiderohen jorezidentë.

Studentët dhe personat që mjekohen jashtë shtetit trajtohen si rezidentë të ekonomive nga të cilat vijnë, pavarësisht nga kohëqëndrimi i tyre jashtë.

Formulari 8/1, raportimi për SHKK-të (formulari 8, raportimi për totalin e SHKK-ve): “Depozita të anëtarëve rezidentë sipas sektorit, afatit dhe monedhës”

Totali i depozitave në këtë formular duhet të jetë i barabartë me totalin e depozitave të anëtarëve, të raportuara në klasën 3 “Veprime me anëtarët” të pasivit të bilancit.

Anëtarët në këtë formular klasifikohen sipas sektorëve, në:

- korporata jofinanciare private;
- individë;
- institucione jo me qëllim fitimi që u shërbejnë individëve.

Përkufizimi i sektorëve në këtë formular është si në udhëzimin për formularin “Huat e anëtarëve sipas sektorit, monedhës, afatit dhe qëllimit të përdorimit”.

Llogaritë rrjedhëse në këtë formular duhet të jenë të barabarta me llogaritë rrjedhëse të raportuara në pasiv të bilancit, klasa 3, zëri 3.1 (llogari rrjedhëse).

Depozita pa afat në këtë formular duhet të jenë të barabarta me depozitat pa afat të raportuara në pasiv të bilancit, klasa 3, zëri 3.2 (depozita pa afat).

Depozita me afat sipas maturitetit origjinal (filleshtar) në këtë formular duhet të jenë të barabarta me depozitat me afat pa interes dhe depozitat me afat me interes nga anëtarët, të raportuara në pasiv të bilancit, klasa 3, zërat: 3.3 (depozita me afat pa interes) + 3.4 (depozita me afat me interes).

Depozita të bllokuara si garanci për kreditë në këtë formular duhet të jenë të barabarta me depozitat e bllokuara si garanci për kreditë e raportuara në pasiv të bilancit, klasa 3, zëri: 3.5 (depozita të bllokuara si garanci për kreditë).

Formulari 17, raportimi për SHKK-të (formulari 9, raportimi për totalin e SHKK-ve): “Huat e dhëna sipas aktivitetit ekonomik dhe cilësisë së portofolit”

Teprica e huave në fund të periudhës që raportohet në këtë formular duhet të jetë e barabartë me huat e raportuara në klasën 2 “Veprimet me anëtarët” në aktivin e bilancit.

Për huan në zërat 1 dhe 2 në këtë formular përkufizimi i sektorëve është si në udhëzimin për formularin “Huat e anëtarëve sipas sektorit, monedhës, afatit dhe qëllimit të përdorimit”.

Huaja në këtë formular ndahet sipas aktivitetit ekonomik që kryejnë anëtarët. Klasifikimi i aktivitetit ekonomik në këto grupe mbështetet në Nomenklaturën e Veprimtarive Ekonomike Rev. 2.2 (hartuar nga INSTAT-i, miratuar me vendim të Këshillit të Ministrave), si më poshtë:

ABujqësia, pyjet, peshkimi

BIndustria nxjerrëse

CIndustria përpunuese

DEnergjia elektrike, furnizimi me gaz, avull dhe ajër i kondicionuar

EFurnizimi me ujë, aktivitete të trajtimit dhe menaxhimit të mbeturinave, mbetjeve

FNdërtimi

GTregtia me shumicë dhe me pakicë; riparimi i automjeteve dhe i motoçikletave

HTransporti dhe magazinimi

IAkomodimi dhe shërbimi ushqimor

JInformacioni dhe komunikacioni

KAktivitete financiare dhe të sigurimit

LAktivitete të pasurive të paluajtshme

MAktivitete profesionale, shkencore dhe teknike

NShërbime administrative dhe mbështetëse

OAdministrimi publik dhe mbrojtja; sigurimi social i detyrueshëm

PArsimi

QShëndetësia dhe aktivitete të punës sociale

RArte, argëtim dhe çlodhje

SAktivitete të tjera shërbimi

TAktivitete të familjeve si punëdhënës; aktivitete të prodhimit të mallrave e shërbimeve të pandryshueshme të familjeve për përdorimin e vet

UAktivitete të organizatave dhe organizmave ndërkombëtarë

Zërat 1 dhe 2 duhet të jenë të barabartë me totalin e nënzërave nga zëri A në zërin U.

Formulari 18, raportimi për SHKK-të (formulari 10, raportimi për totalin e SHKK-ve): “Huat e anëtarëve sipas sektorit, monedhës, afatit dhe qëllimit të përdorimit”

Teprica e huave në fund të periudhës që raportohet në këtë formular, duhet të jetë e barabartë me huat e raportuara në klasën 2 “Veprimet me anëtarët” në aktivin e bilancit.

Për qëllime të këtij formulari, anëtarët klasifikohen në sektorët dhe nënsektorët e ekonomisë si më poshtë:

- Korporatat jofinanciare private përfshijnë të gjitha shoqëritë tregtare private (jofinanciare) ose bizneset private, të cilët ushtrojnë aktivitetin e tyre në përputhje me ligjin nr. 9901, datë 14.4.2008, “Për tregtarët dhe shoqëritë tregtare”. Përrjashtim bëjnë vetëm personat fizikë, të cilët ushtrojnë aktivitetin e tyre në përputhje me nenin 1, të ligjit “Për tregtarët dhe shoqëritë tregtare” dhe që klasifikohen në sektorin “Individët” (ekonomitë familjare).

Huaja për këtë sektor detajohet, gjithashtu, edhe sipas madhësisë së biznesit.

Madhësia e biznesit përcaktohet në bazë të nenit 4, të ligjit nr. 10 042, datë 22.12.2008. Në përputhje me ligjin e sipërcituar, korporatat jofinanciare private klasifikohen, në:

a) mikrondërmarrje (mikrobiznes): ku përfshihen ndërmarrjet, të cilat kanë të punësuar më pak se 10 persona dhe një shifër afarizmi

dhe/ose bilanc total vjetor jo më të madh se 10 milionë lekë;

b) biznes i vogël: ku përfshihen ndërmarrjet, të cilat kanë të punësuar 10 deri 49 persona dhe një shifër afarizmi dhe/ose bilanc total vjetor më të madh se 10 milionë lekë dhe më të vogël se 50 milionë lekë;

c) biznes i mesëm: ku përfshihen ndërmarrjet, të cilat kanë të punësuar 50 deri 249 persona dhe një shifër afarizmi dhe/ose bilanc total vjetor nga 50 milionë deri në 250 milionë lekë;

Individët (ekonomitë familjare) përfshijnë individë dhe grupe individësh të cilët janë kryesisht konsumatorë. Ata ndajnë të njëjtën banesë, mbledhin një pjesë ose të gjitha të ardhurat dhe konsumojnë kolektivisht mallrat dhe shërbimet.

Ky sektor përbëhet, gjithashtu, nga individë ose grupe individësh, të cilët janë sipërmarrës, pra janë të angazhuar, gjithashtu, edhe në aktivitet ekonomik, për shitje në treg ose për konsumin e vetë ekonomisë familjare, me kusht që prodhimi i mallrave dhe i shërbimeve nuk realizohet nëpërmjet njësive ekonomike të ndara të trajtuara si thuajse- korporata. Aktivitetet prodhuese të integruara në sektorin e ekonomive familjare quhen ndërmarrje të patrupëzuara. Ato angazhohen në biznes nëpërmjet punës, kapitalit fizik dhe burimeve financiare të ekonomisë familjare. Gjithashtu, ato mund të marrin hua për të financuar aktivitetet prodhuese. Kapitali fizik dhe mjetet financiare të përdorura nga ndërmarrjet e patrupëzuara, i përkasin ekonomisë familjare, e cila është plotësisht përgjegjëse për huan dhe për detyrimet në lidhje me të. Ky biznes, nuk mund të angazhohet në transaksione me njësi të tjera për llogari të tij dhe nuk mund të zotërojë mjete apo të marrë përsipër detyrime në emër të tij.

Sektori i individëve (ekonomive familjare) përfshin:

a) individë ose grupe anëtarësh, funksioni kryesor i të cilëve është konsumi;

b) personat që jetojnë në mënyrë të përhershme në institucione që kanë pak ose aspak autonomi veprimi ose vendimi në çështjet ekonomike (p.sh., anëtarët e sekteve fetare që jetojnë në manastire, personat e moshuar që jetojnë në mënyrë të përhershme në shtëpitë e të moshuarve (azile) etj.;

c) individë ose grupe anëtarësh, funksioni kryesor i të cilëve është konsumi dhe që prodhojnë mallra dhe shërbime për përdorim final ekskluzivisht vetjak;

d) pronësitë personale dhe bashkëpronësitë pa status juridik (përveç atyre të cilat trajtohen si thuajse-korporata dhe të cilat janë prodhues tregu). Të tillë do të konsiderohen personat fizikë, të cilët kryejnë aktivitet tregtar në përputhje me nenin 1, të ligjit nr. 9901, datë 14.4.2008, “Për tregtarët dhe shoqëritë tregtare”;

e) institucionet jofitimprurëse që u shërbejnë ekonomive familjare, të cilat nuk kanë status të pavarur juridik;

f) të vetëpunësuarit janë personat fizikë të cilët kryejnë aktivitet tregtar, në përputhje me nenin 1, të ligjit nr. 9901, datë 14.4.2008, “Për tregtarët dhe shoqëritë tregtare”. Qëllimi i përdorimit të kredisë është për bërje biznesi dhe përfitim të të ardhurave. Të tilla janë huat për fillim dhe zgjerim aktiviteti profesional, si këpucari, blerja e një dyqani etj.

- Institucionet jo me qëllim fitimi në shërbim të individëve përfshijnë institucionet jo me qëllim fitimi, të cilat janë njësi ligjore të pavarura, u shërbejnë ekonomive familjare dhe nuk prodhojnë për tregun. Institucione të tilla iu sigurojnë ekonomive familjare mallra dhe shërbime falas ose me çmime që nuk janë ekonomikisht domethënëse. Ato financohen kryesisht nga kontributet vullnetare, nga kuotat e anëtarëve, pagesat e bëra nga qeveria e përgjithshme apo nga fitimet që rrjedhin nga mbajtja e mjeteve financiare ose jofinanciare.

Llojet kryesore të institucioneve jo me qëllim fitimi në shërbim të ekonomive familjare, janë:

a) sindikatat, shoqatat profesionale, shoqatat e konsumatorëve, partitë politike, kisha apo shoqëritë fetare (duke përfshirë edhe ato të financuara, por jo të kontrolluara nga qeveria) dhe klubet sociale, kulturore, sportive etj.; dhe

b) organizatat bamirëse, mbështetëse dhe të ndihmës, të financuara nga transfertat vullnetare në para (*cash*) ose në natyrë nga njësi të tjera institucionale.

Institucionet jo me qëllim fitimi, të cilat janë nën kontrollin e qeverisë klasifikohen në sektorin e qeverisë që i kontrollon ato.

Për efekt të këtij formulari duhet të merret parasysh, që:

Zëri 1.a. Totali i huave për korporata jofinanciare private klasifikohet sipas qëllimit të përdorimit të huas, në hua për:

- linja të huave dhe *overdraft*-e;
- kapital qarkullues;
- çelje biznesi;
- blerje pajisjesh;
- pasuri të paluajtshme;
- investime në instrumente financiare.

Zëri 1.a është i barabartë me shumën e nënzërave nga 1.a.1 deri në 1.a.6.

Gjithashtu, zëri 1.a. duhet të jetë i barabartë me shumën e zërave 1.1.1+1.2.1+1.3.1.

Zëri 1.b. Totali i huave për individë + institucionet jo me qëllim fitimi, që u shërbejnë individëve klasifikohet sipas qëllimit të përdorimit të huas, në hua për:

- linja të huave dhe *overdraft*-e;
- mallra jo të qëndrueshme;
- mallra të qëndrueshme;
- blerje banesash;
- qëllime të tjera.

Zëri 1.b është i barabartë me shumën e nënzërave 1.b.1 deri në 1.b.5.

Gjithashtu, zëri 1.b. duhet të jetë i barabartë me shumën e zërave 1.1.2 +1.1.3 +1.2.2+ 1.2.3+ 1.3.2+1.3.3.

- Huat e fshira nga bilanci gjatë periudhës përfaqësojnë fshirjen nga bilanci i SHKK-së, të vlerës së huas, pasi huaja është vlerësuar të jetë plotësisht ose pjesërisht e parikuperueshme.

Formulari 24, raportimi për SHKK-të (formulari 13, raportimi për totalin e SHKK-ve): “Bono thesari dhe tituj të qeverisë shqiptare me afat mbi 1 vit të mbajtura nga SHKK-të”.

Vlera kontabël në fund të periudhës në këtë formular duhet të jetë e barabartë me totalin e zërave 1.2.1.1 Bono thesari, 1.2.1.2 Skontoshtesa, 1.2.2.1 Tituj të qeverisë shqiptare me afat mbi 1 vit dhe 1.2.2.2 Skonto/shtesa, në aktin të bilancit.

Në këtë formular raportohen të gjitha bonot e thesarit dhe titujt e qeverisë shqiptare me afat mbi 1 vit, të raportuara në aktivin e bilancit në zërin 1.2 (bono thesari dhe tituj të qeverisë shqiptare me afat mbi 1 vit).

Vlera e tregut në fund të periudhës në këtë formular përfaqëson vlerën e tregut të stokut të bonove të thesarit dhe të titujve të qeverisë shqiptare me afat mbi 1 vit, në fund të periudhës (tremujorit).

Vlera nominale përfaqëson vlerën e bonove të thesarit dhe të titujve të qeverisë shqiptare me afat mbi 1 vit, të pasqyruar në kontratë.

Interesi i përlllogaritur në fund të periudhës në këtë formular përfaqëson interesin e përlllogaritur për bonot e thesarit dhe titujt e qeverisë shqiptare me afat mbi 1 vit.

Interesi i paguar në këtë formular përfaqëson interesin e arkëtuar për investimet në bono thesari dhe në tituj të qeverisë shqiptare me afat mbi 1 vit.

*Shënim: Ky dokument është gjeneruar dhe vulosur me anë
të një procedure automatike nga një sistem elektronik
(Qendra e Botimeve Zyrtare)*

	Formati 61x86/8
--	-----------------

Shtypshkronja e Qendrës së Botimeve Zyrtare
Tiranë, 2020

Adresa: Rr. "Nikolla Jorga", Tiranë
Tel./fax: +355 4 24 27 004 Tel.: +355 4 24 27 006

Çmimi 272 lekë